

בעזה"ש"ת

קונטרס

יום ההכמה

(חלק ו')

עם

תיקון הכללי

ע"פ כוונות רבינו ושער הציון
ועם השמות והכוונות בראש כל עמוד

ער"ה דשנת ה'תש"ס

מפתח הענינים

הקדמה

ג	הקדמה לתיקון הכללי
ה	יהי רצון שלפני תיקון הכללי
ז	תיקון הכללי המושלם
ט	הפילת רבי נתן
לה	פדיון נפש לרבינו
כא	"יעקב אבינו לא מה"
כז	מלאכות יו"ט וחול המועד
נב	שארית יעקב עמ"ס מגילה
סד	בענין ר"ה שחל להיות בשבת
פג	בענין משיח בן דוד משיח בן יוסף
פה	בענין בנין התרמוטין
פו	בענין פנימיות החיצוניות
פז	הערות על נהר שלום
פח	בענין הצדיקים
צד	

הקדמה

ערב ראש השנה דשנת ה'תש"ס

אקדמות מילין

הנה עומדים אנחנו ערב שנת תש"ס דידוע מסה"ק גודל מעלת שנה הזאת, ואמנם כבר גילה רבינו ז"ל לר' נתן חומר האיסור להיות ממחשבי הקיצין, אבל הענין הוא שכל מה שגילו הצדיקים הוא נוגע לעבודת השם ית'. והנה ידוע דהחסד לאברהם כותב בסוד המקוה דבשנה הזאת יהיה סוד תחית המתים, ואע"פ שדבריו הם סודות נוראים, מה שנוגע לעבודה שלנו הוא, דהנה ידוע מסה"ק דיש ב' עבודות כלליים א' מצד דרגת משיח בן יוסף וב' מצד בחי' משיח בן דוד. העבודה מצד משיח בן יוסף בכללות הוא כל היגיעות של חורה ותפלה והמלחמות בעבודת ה', והעבודה של משיח בן דוד הוא הביטול הגמור לדעת שהכל תלוי בידו ית' שמו. ובשנה הזאת דהיא סוד תש"ס תהא שנת סופא דדרגין בחי' מלכות בית דוד מתגלה הארה של ביטול להשי"ת לגמרי וזה מציל את הארת משיח בן יוסף מבחי' המיתה דנאמר אצל משיח בן יוסף (עיי' סוף מס' סוכה), דמשיח בן דוד התפלל על משיח בן יוסף שלא ימות (כך הבינו האחרונים את דברי הגמ' ואכמ"ל, ועיי' דברי הגר"א בליקוטים דף מ' ע"א). ולפיכך בזמן דמתגלה הארת משיח בן דוד, זה מציל את משיח בן יוסף מנפילה דנקרא מיתה. והיינו דיש הארה בשנה הזאת דכ"א יכול להתחזק בעבודת השי"ת ולא יפול, וזה יהיה עיי' בחי' משיח בן דוד דהוא בחי' התבודדות וגודל הביטול להשי"ת. וכל זה נתחזק עיי' שראש השנה חל להיות בשבת בחי' מלכות בחי' משיח בן דוד שא"צ אפי' לתקוע בשופר ומבואר בספרי חב"ד

הכוונה גדול הביטול של בחי' שבת הוא יותר במעלה מהגיעה של בחי' תקיעת שופר.

ולדרכינו הכוונה דתקי"ש היא בחי' מב"י ושבת הוא בחי' מב"ד, והאר"ת מב"ד יותר גדול מהאר"ת מב"י בסוד "מי בראש, בן דוד בראש", אבל בביתמ"ק היו תוקעין אף בר"ה שחל להיות בשבת בבחי' משה דמקשר תרין משיחין דגם בשבת אפשר לתקוע בשופר, וגם אצל בית דינו של הרי"ף תקעו בר"ה שחל להיות בשבת דהיו בדרגא זו, וגם כתוב בדברי רבינו הרש"ש דבר"ה שחל להיות בשבת צריכים לכוון כל הכוונות כאילו תוקעין, ולכאור' הכוונה דהוא בסוד דאצל הצדיקי אמת מתגלה גם בשבת בחי' תק"ש, וכל זה הוא סוד תחית המתים דמגלה לנו החסד לאברהם, דבחי' המיתה היא בחי' מב"י דיש סכנה שיהרגו ארמילוס הרשע ימ"ש, דהיא בחי' הנפילה בעבודת השי"ת, ותחית המתים היא בחי' הארת מב"ד דמציל הארת מב"י.

וידוע מליקוטי הלכות דבזמן הארת מב"ד צריך להיות בחי' בקיעת "ים החכמה" בסוד קריעת ים סוף שהוא חלק מהאר"ת הגאולה, והכל נוגע אלינו לדרכי העבודה שצריכין להרכות בשנה הזאת הבעל"ט בפרטיות בעומק העיון של התוה"ק בנגלות ובנסתרות לעורר את הענין של בקיעת ים החכמה.

והשי"ת יזכינו שבאמת יגלה לנו את משיח צדקנו, ולא רק הארות של התרי משיחין, ונזכה כולנו יחד במהרה דידן לקבל פני משיח צדקנו ולבנות בית המקדש בב"א.

תיקון הכללי

עין ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' רה דכתב ח"ל שצריך לכוין בשעת אמירת מזמורים אלו דתהלים בגימטריא תפ"ה שהוא מכוון כמספר שני שמות אל אלהים במלואו כזה: אלף למד, אלף למד הי יוד מס, שעל ידי השני שמות אלו יוצאה הטפה מהקליפה, כי הטיפה היא בחינת חסד וגבורה כידוע כי יש בה כח אש ומים חמימות ולחות שהם בחינת חסד וגבורה ועל ידי השני שמות "אל אלקים" הנ"ל שהם בחינת חסד וגבורה כידוע שהם גימטריא "תהלים" כנ"ל, על ידי זה מוציאין הטפה משם, חה צריך לכון בשעת אמירת תהלים, ועל כן צריך לומר עשרה קפיטלך כי יש עשרה מיני זמרה שהם בחינת העשרה לשונות שנאמר בהם ספר תהלים כמובא בגמ' פסחים ובזהר שהם אשרי ולמנצח ומשכיל והללויה וכו' עין בפירוש"י, ויש כח בכל לשון ולשון של העשרה לשונות הנ"ל לבטל כח הקלפה הנ"ל כי כ"א מאלו הלשונות הם הפך הקלפה הנ"ל, כי אשרי הוא לשון ראייה והסתכלות הפך הקליפה הנ"ל, שעקרו כחה מקלקול הראות מבחינת ותכהק עיניו מראות בבחי' יהי מארת חסד ודרשו ח"ל דא לילית נמצא שעיקר כחה מקלקול הראיה, ואשרי שהוא לשון ראייה היא הפך ממנה וכן משכיל כי היא בחינת משכל ומשכיל הוא הפך מזה וענין זה עין במקום אחר, כי עקר כחה להחטיא את האדם במקרה ח"ו הוא ע"י לשון תרגום שהוא בחינת משכיל ע"י תורגמן שהוא מעורב טוב ורע לפעמים משכל ולפעמים משכיל ע"ש, וכן הללויה הפך הקליפה ששמה לילית על שם שהיא מיללת ביללה המיד, והלל הפך יללה, כי אותיות "הללי" הם הפך "יללה". והשאר לא פירש. גם הטפה באה מהדעת שהוא בחינת חסד וגבורה כידוע, כי גם הטפה היא בחינת חסד וגבורה כנ"ל, וידוע שהדעת הוא בחינת חמשה חסדים וחמש גבורות, על כן צריך לומר עשרה קפיטלך חה בחינת לדוד משכיל אשרי נישוי פ"שע ר"ת נא"ף, שהוא נכנע ע"י בחינת לדוד משכיל דהיינו תהלים.

ועיין בס' עטרת צבי על הזהר פי' ויהי (הו"ד בס' כולם אהובים דף טז).
 הכל הקורא ההלים בכוונה ידע נאמנה אשר בכח המזמור לתקן פגם
 בהמדה והספירה אשר פגם בה ח"ו ובלכד שיכון לבו לשמים בשעה
 שקורא כל המזמור יכון באמרו ובמחשבתו לתקן מדה זאת אשר פתח בה
 דוד וציין בראש המזמור וכל מגמת פניו יהיה לתקן המדה ההיא אז בודאי
 יהיה לבו נכון בטוח בה' שיהיו לו לרצון אמרוותיו לפני אדון כל וימתקו
 מעליו כל הדינים וכל המקטרגים, ויתהפכו לו למליצי יושר וישיג מבוקשו
 במהרה. ומסיק שם דעשרה לשונות הם כנגד עשרה ספירות, ומביא שהסדר
 הוא כך: אשרי הוא כנגד כתר, שיר כנגד חכמה, ברכה כנגד בינה, מזמור
 כנגד חסד (וקצת צ"ע המש"כ העט"צ בדף קכג ויש לישב ואכמ"ל), ניגון
 הוא כנגד גבורה, הללויה הוא כנגד תפארת, למנצח הוא כנגד נצח, הודו
 הוא כנגד הוד, (ועיין ברמ"ק בפרדס רמונים ו"ה בקהלת יעקב דמשכיל
 הוא גם כנגד יסוד), רינה הוא כנגד יסוד, תפלה הוא כנגד מלכות. לפיכך
 פשוט דענין גדול לפי העט"צ לכרך בתחלת כל מזמור מהי מזמורים לתקן
 את אשר פגם בספירה זו.

ועיי' ליקוטי מהר"ן חנינא סי' צב וז"ל: "ודע, כי זה הענין של
 העשרה מיני נגינה הנ"ל, שהם כנגד פגם הנ"ל, הוא מרומז בפסוקים
 אלו: ברכה "אברך את ה' אשר יעצני אף לילות" וכו' (תהלים ט"ז).
 אשרי "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה" (שם ל"ב). משכיל "ומה' אשה
 משכלת" (משלי י"ט). שיר "בלילה שירה עמי" (תהלים מ"ב). נצוח
 "למנצח אל תשחת" (שם נ"ט). נגון "אזכרה נגינתי בלילה" (שם ע"ז).
 תפלה "היאכל תפל מכלי מלח" (איוב ו). הודו "פן חתן לאחרים הודך"
 (משלי ה). מזמור "הנותן זמירות בלילה" (איוב ל"ה). הללויה "אשה
 יראת ה' היא תהלל" (משלי ל"א). והבן היטב רמזים אלו. עכ"ל הק'
 אם הוא עומד של קברו של רבינו ז"ל יתן פרוטה לצדקה לעילוי
 נשמתו הק' לפני אמירת התיקון.

יהי רצון קודם אמירת תהלים

מספר יוכה תהילות להרב הודיא ז"ל

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, הפוחר ברוח עבדו וכזרעו אחריו והפוחר בשירות ותשבחות שתפן ברחמים אל קריאת מזמורי תהלים שאקרא כאלו אקדם הוד המלך עליו השלום בעצמו זכותו יגן עלינו ויעמד לנו זכות פסוקי תהלים וזכות תבותיהם ונקודותיהם וטעמיהם והשמות היוצאים מהם מראשי תיבות ומסופי תיבות לכפר פשעינו ועונותינו וחטאתנו. ולזמר עריצים ולהכרית פל החוחים והקוצים הסוככים את השושנה העליונה ולחפר אשת נעורים עם הודה באהבה ואחוה ורעות וכשם ימשך לנו שפע לנפש רוח ונשמה לטהרנו מעונותינו ולסלוח חטאתינו ולכפר פשעינו כמו שסלחת לרוח שאמר מזמורים אלו לפניך כמו שנאמר, גם יי העביר חטאתך לא תמות. ואל תקחנו מהעולם הזה קדם זמננו עד מלאת שנותינו בהם שבעים שנה באופן שנוכל לתקן את אשר שחתנו. וזכות הוד המלך עליו השלום יגן עלינו ויכעידנו שתאריך אפך עד שובנו אליך בתשובה שלמה לפניך ומאוצר מתנת חנם חננו פדכתיב וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם. וכשם שאנו אומרים לפניך שירה בעולם הזה פך נזפה לומר לפניך יי אלהינו שיר ושבתה לעולם הבא ועל ידי אמירת תהלים תתעורר חבצלת השרון לשיר בקול נעים בגילת ורנן כבוד הלבנון נתן לה הוד והדר בבית אלהינו במהרה בימינו אמן סלה:

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקטר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים
האמתיים שבדורינו ולכל הצדיקים האמתיים טוכני עפר קדושים אשר
בארץ הקמה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם [חל לנובע לקור
[חכמה רבינו [חזמן בן פיגא זכותו יגן עלינו שגלה חקון זה:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם
יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו על ידי
ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

אחר כך יאמר פסוקים אלו:

לכו גרננה ליי גריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה
בזמירות גריע לו: כי אל גדול יי ומלך גדול על כל אלהים:

בחינת ברכה ספירת בינה (יהוה)

צריך לכוין שתהליים בני תפ"ה והוא כמספר ב' שמות אל אלהים
 במילוי כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שהם
 בהי חסד וגבורה, וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

להעט"צ: יכוין לתקן בקפיטל זה מה שפגם בספירת
 בינה (יהוה) דהיא בחי' ברכה.

ט"ז מכתם לדוד, שמרני אל פי
 מזמור נכבד שחברו דוד, שמרני אל כי

חסיתי בקי: אמרת ליהוה
 בטחתי רק בקי: את כנסת ישראל תאמר לה' אלהי

אדני אתה, טובתי בל עליך: לקדושים
 אתה, הטוב שאתה עושה לי אינו מוטלת עליך רק בחסדך: בזכות הצדיקים

אשר בארץ המה, ואדירי כל
 ישיני עפר, והצדיקים האדירים כל

חפצי במ: ירבו עצבותם אחר
 חפצי נעשה בזכותם: אבל ירבו עצבונם שלא אחר

מהרו, בל אסיף נספיהם מדם
 ממהרים לעבוד, לא אזרוק דם לגילולים כמותם

ובל אשא את שמותם על שפתי:
 ולא אזכיר את שמות הרשעים על שפתי:

יהוה מנת חלקי וכוסי, אתה
 ה' הוא המנה הניתן לחלקי ולתוך כוסי, אתה

תומיק גורלי: חבלים נפלו לי
 תמכת בי לבחור בגורל הזאת: החלקים שנפלו לי

בנעימים, אף נחלת שפרה עלי:
 הם נעים לי, אף האחוזה שבחרתי בו יפה בעיני:

בחינת ברכה ספירת בינה (יהוה)

צריך לבזק שתהליים בני תפייה והוא כמספר ב' שמות אל אלהים
במילוי ביה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יר"ד מ"ם, שהם
בה"י חסד ונבורה, וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר

גם אני אברך את ה' אשר יעץ אותי לקבלו לאלוה, גם
יַעֲצֵנִי, אֵף לַיְלֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתַי: שׁוֹיֹתִי

בלילות יוכיחוני כליותי להתקרב אליך: שמתי במחשבתי
יְהוָה לְנִגְדֵי תָמִיד, כִּי מִימֵינִי

כאילו ה' עומד לנגדי תמיד, כי הוא עומד מימיני שלא
בַּל אָמוּט: לָכֵן שָׁמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי,

אפול: לכן שמח לבי ותגל נפשי,
אֵף בְּשָׂרֵי יִשְׁכּוֹן לְבַטָּח: כִּי לֹא

גם גופי ישכון בבטחון שלא יסבול: כי לא
תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשֵׂאוֹל, לֹא תִתֵּן

תעזוב נפשי לראות לראות שחת: תודיעני
חֲסִידְךָ לְרֵאוֹת שְׁחַת: תּוֹדִיעֵנִי

עבדך חסידך לראות פני גהינום: תלמדני
אֶרְחַח חַיִּים, שִׁבְעַ שְׂמָחוֹת אֶת

דרך החיים, לשבע מהשמחה מראיית
פְּנֵיךָ נְעֻמוֹת בְּיַמֵּינֶךָ נֶצַח:

פניך וליהנות מהנועם שבימינך שהוא נצחי:

בחינת אשרי ספירת כתר (יהוה)

צריך לכוין שתהלים בני תפ"ה והוא כמספר בו שמות אל אלהים
במילוי בזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. שדכ
בה"י חסד וגבורה, וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

לרביז"ל: יש ענין לכוין לשבור הקליפה דנקראת לילית
שעיקר כחה הוא מקלקול הראות דאשרי שהוא לשון ראייה
והסתכלות הוא היפך ממנה. ועוד יכוין דאשרי נשוי פשע
הוא ר"ת נא"ף שהוא נכנע ע"י לדוד משכיל דהיינו תהלים.
להעט"צ: יכוין לתקן בקפיטל מה שפגם בספירת כתר
(יהוה) דהוא בחי' אשרי.

ל"ב לדוד משכיל, אשרי נשוי

מזמור שאמר דוד עי' מתורגמן, אשרי מי' שהקב"ה נושא

פשע כסוי חטאה: אשרי אדם

פשעיו ומכסה חטאיו: אש"י אדם

לא יחשב יהוה לו עון, ואין

שלא יחשוב ה' לו את עונותיו, וזה לש"י

ברוחו רמיה: כי החרשתי בלו

במחשבתו רמיה לש"ב לעונותיו: כאשר שתקתי מלהתודות נרקבו

עצמי בשאגתי כל היום: כי יומם

עצמותי מרוב צעקתי כל היום מדאגת הפורענות: כי יומם

ולילה תכבד עלי ידיק, נהפך

ולילה היה כבד עלי מכת יד, נהפך

לשדי בחרבוני קיץ סלה: חטאתי

לחלוחית שבגולי לחורב ויובש קיץ: לפיכך חטאי

אודיעך ועוני לא כסיתי, אמרתי

אני מודיע לך ואת עונותי איני מכסה, אמרתי

אודה עלי פשעי ליהוה,

טוב להודות על פשעי לה', ואתה

בחינת אשרי ספירת כתר (יהוה)

צריך לבין שתהלים בני תפילה הוא כספר כי שמות אל אלהים
 כמילוי כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד היי יו"ד מ"ם, שהם
 בהי חסד וגבורה, וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

וְאַתָּה נִשְׂאֵת עֵוֹן חַטָּאתֵי סֵלָה: עַל זֹאת

סלחת עון חטאתי חמיד: על זאת
 יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא,

מתפלל כל חסיד אליך בעת הימצאך אליך
 רק לשטף מים רבים אליו לא

שהשונאים שהם כמו שטף מים רבים אליו לא
 יגיעו: אתה סתר לי, מצר תצרני

יגיעו: אתה ה' מחסה לי, מצורר תשמרני
 רני פלט תסובבני סלה: אשכילך

רננות של הצלה מסבבים אותי חמיד: אתן לך שכל
 ואורך בדרך זו תלך, איעצה עליך

ואלמדך בדרך זו ללכת, אתן לך עצה
 עיני: אל תהיו כסוס כפרד אין

ע"י רמז בקריצת עין: אל תהיו כמו סוס ופרד שאינם
 הבין, במתג ורסן עדיו לבלום בל

מבינים, שבמתג ורסן כשמקשטים אותם צריך לחסום שלא
 קרוב אליך: רבים מכאובים

יקרבו אליך: הרבה
 לרשע, והבוטח ביהוה חסד

באים על לרשע, והבוטח בה' חסד
 יסובבנו: שמחו ביהוה וגילו

מסובב אותו: שמחו בה' וגילו
 צדיקים, והרנינו כל ישרי לב:

צדיקים, ואמרו רננות כל ישרי לב:

בחינת משכיל ספירת יסוד (יהוהוהו)

צריך לכוין שתהלים בני תפ"ה והוא במספר ב' שמות אל אלהים
 במילוי כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יר"ד מ"ב. שהם
 בה"י חסד וגבורה. ובכה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

לרביז"ל: יש ענין לכוין לשבור הקליפה הנקראת משכל
 שעיקר כחה להחטיא את האדם ע"י לשון תרגום שהוא
 בחי' משכיל ע"י תרגמן שהוא מעורב טו"ר, לפעמים משכל
 ולפעמים משכיל, (עיין ליקוטי מוהר"ן ח"א סי' י"ט)
 להעט"צ: יכוין לתקן בקפיטל זה מה שפגם בספירת יסוד
 (יהוהוהו) דהוא בחי' משכיל.

מ"א למנצח מזמור לדוד: אשרי
בשכיל הפסוקר הוא המזמור הזה שחברו דוד: אשרי
משכיל אל דל, ביום רעה
הנוחן צדקה בשכל לעני שלא יכלימוהו, בעת רעה
ימלטהו יהוה: יהוה ישמרהו
יצילהו
ויחיהו ואשר בארץ, ואל תתנהו
ויחיה אותו ויהיה משוכח בכל הארץ, ולא יתנהו ה'
בנפש איביו: יהוה יסעדנו על
לרצון אויביו: ה' יתמוך אותו כשיפול
ערש דוי, כל משכבו הפכת
למשכבו, ועל מטתו אתה ה' כביכול תהפכו
בחליו: אני אמרתי יהוה חנני,
לשמשו בחליו: בעת חלוי אמרתי ה' חנני
רפאה נפשי כי חטאתי לך: אויבי
מחל לי עונותי כי חטאתי לך: אויבי
יאמרו רע לי, מתי ימות ואבד
אומרים הרע מוכן לבוא עלי, ואומרים מתי ימות ואבד

בחינת משכיל ספירת יסוד (יהוהוהוהו)

צריך לבזק שתהלים בני תפלה והוא כמספר כי שמות אל אלהים
 במלוי כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. שהם
 כחי הסד וגבורה, וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

שמו: ואם בא לראות שוא ידבר,
 שמו: וכאשר בא לבקרני, שוא מדבר בפיו שמיצר לו,
 לבו יקבץ און לו יצא לחוץ
 אבל בלבו יקבץ מחשבות של חטא כנגדי ובצאתו לחוץ
 ידבר: יחד עלי יתלחשו כל
 ידבר עלי רעות: יחד עלי מתלחשים כל
 שנאי, עלי יחשבו רעה לי: דבר
 שנאי, חושבים עלי טיהיה לי רעה: אומרים עלי הדבר
 בליעל יצוק בו, ואשר שכב לא
 רע שעשה יהיה נשפך עליו, והחולי אשר שכב בה לא
 יוסיף לקום: גם איש שהיה עמי בשלום
 יקום ממנה: גם איש שהיה עמי בשלום
 אשר בטחתי בו אוכל לחמי,
 אשר בטחתי בו הנהנה מלחמי,
 הגדיל עלי עקב: ואתה יהוה
 הגדיל עלי מערב ללכדני: אתה ה'
 חנני והקימני, ואשלמה להם:
 חנני והקימני, מחולי זה ואשלם להם כגמולם:
 בזאת ידעתי כי חפצת בי, כי לא
 כשתרפאני אז אדע כי חפצת בי, שלא
 יריע איבי עלי: ואני בתמי
 יתרועו תרועת שמחה אויבי עלי: בענוו טהלכתי בתמימות

בחינת משכיל ספירת יסוד (יהוהוהוה)
 צריך לבנות שתהלים בני תפילה והוא כמספר בני שמות אל אלהים
 במילוי בזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שיה
 בחי חסד וגבורה, וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מדקליפה.

תמכת בי, ותציבני לפניך לעולם:
 אתה תומך בי, ואתה מעמיד אותי לפניך לעולם:
ברוך יהוה אלהי ישראל
 ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם
מהעולם ועד העולם אמן ואמן:
 ועד העולם אמן ואמן:

להעט"צ: יכוין לתקן בקפיטל זה מה שפגם בספירת
 חכמה (יהוה) דנקרא שיר.

מ"ב למנצח משכיל לבני קרח:
 בשביל המשורר ע"י מתורגמן לתחבר מזמור זו ע"י בני קרח:
כאיל תערג על אפיקי מים, כן
 כמו אילה צועקת על חיסרון מים, כן
נפשי תערג אליך אלהים: צמאה
 נפשי צועקת ומשתוקקת אליך אלהים: צמאה
נפשי לאלהים לאל חי, מתי
 אני לבית אלהים לאל חי, ואשאל מתי
אבוא ואראה פני אלהים: היתה
 אזכה לעלות ולראות פני אלהים כביהמ"ק: היתה
לי דמעתי לחם יומם ולילה,
 לי דמעתי לחם יומם ולילה,
באמר אלי כל היום איה אלהיך:
 בעבור שאובי אומרים לי כל היום איה אלהיך:

בחינת שיר ספירת חכמה (יהוה)

צריך לבין שתהלים בני תפ"ה והוא בטכספר כי שמות אל אלהים
בשילוי זה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שהם
בה"י חסד וגבורה, ובכה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי
זאת אזכור אנפשי משתפכת בלרבי

כי אעבור בסך אדם עד בית
בזכרי שפעם עברתי בעגלות מכוסות לאט לאט עד בואי

אלהים בקול רנה ותודה המון
לביהמ"ק בקול רנה ותודה בתוך המון עם

חוגג: מה תשתוחחי נפשי ותהמי
שרוקדים: ואני מנחם עצמי למה תלך כפוף ולמה תהמי בקול יללה,

עלי, הוחלי לאלהים כי עוד
קוה אל ה' כי עוד יבוא עת

אודנו ישועות פניו: אלהי עלי
שאודה לו על הישועה שתבוא מעמו: ה' על צערי

נפשי תשתוחח, על כן אזכרך
כפוף, על כן אני מזכיר עצמי

מארץ ירדן וחרמונים מהר
בנפלאותיך שעשית מארץ ירדן ובהר חרמון, ובהר

מצער: תהום אל תהום קורא
הלמוך סיני: צרה אחת קוראת לחבירתה

לקול צנוריק, כל משבריק וגליק
להביא הצרות מן הצנורות, כל הצרות המשברות כמו גלי הים

עלי עברו: יומם יצוה יהוה
עלי עברו: יבוא האור ויצוה ה' חסדו לנו

בחינת שיר ספירת חכמה (יהוה)

צריך לבין שתהלים בני תפ"ה והוא כמספר כי שמות אל אלהים
כמילוי כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יר"ד מ"ב. שהם
בה"י חסד וגבורה, וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל

ובתוך חשכת ההסתרה תהא השכינה שורה עמנו, זאת תפילתי לאל

חיי: אומרה לאל סלעי למה
המחיה אותי: אומר לה' חזקי למה

שכחתני, למה קדר אלך בלחץ
שכחתי אותי, למה בחושך אלך ולמה אלך בלחץ

אויב: ברצח בעצמותי חרפוני

של האויב: אני מרגיש בעצמי כאילו רוצחים אותי בשעה שמחזקים אותי

צוררי, באמרם אלי כל היום איה
אויבי, באמרם אלי כל היום איה

אלהיך: מה תשתוחחי נפשי
אלהיך: ואני מנחם עצמי למה תלך כפוף

ומה תהמי עלי, הוחילי לאלהים
ולמה תהמה בצער תצפי לה'

כי עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

כי עוד אודה לה' על הישועה שתבוא ממנו וארגיש שהוא אלהי:

נה

להעט"צ: יכוין לחקן בקפיטל ^{נה}שק מה שפגם בספירת

נצח (יהוה) שהוא מלשון למנצח.

נ"ט למנצח אל תשחת לדוד

בשביל המשורר, מזמור הנקרא אל תשחת, לדוד

מכתם, בשלח שאול וישמרו את
להיותו תפלה, כששלח שאול שליח וישמרו את

בחינת למלצה ספירת לצח (יהודה)

צריך לבין שתהלים בני תס"ה והוא כמספר בי שמות אל אלהים
במלואו כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ב, שהם
בהי חסד ונבורה, ובכה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי

מֵאִיבֵי

הַצִּילֵנִי

לַהֲרֹגוֹ:

הַבַּיִת

אֱלֹהִי, מִמֶּתְקוֹמְמִי תִשְׁגֹּבֵנִי:

תְּחַזְקֵנִי:

עָלֵי

הַקְּמִים

מֵהָאֲנָשִׁים

ה'

הַצִּילֵנִי מִפְּעֻלֵי אָוֶן, וּמֵאֲנָשִׁי דָמִים

דָּמִים

שׁוֹפְכֵי

וּמֵאֲנָשִׁים

שָׁקֵר,

מִפְּעֻלֵי

הַצִּילֵנִי

הַזֹּשִׁיעֵנִי: כִּי הִנֵּה אֲרֹבוּ לְנַפְשִׁי

לְנַפְשִׁי

עַל

הֵם

אֲרֹבִים

הִנֵּה

כִּי

כּוֹשְׁעֵי הַזֹּשִׁיעֵנִי:

יִגְדְּרוּ עָלַי עֲזִים, לֹא פִשְׁעִי וְלֹא

לֹא

פִּשְׁעֵתִי

וְאֲנִי לֹא

אֲנִי לֹא

עֲזִים

מִתְאַסְפִּים

עָלַי,

חַטָּאתִי יְהוָה: בְּלִי שַׁחַטְאִתִּי לֶהֱמֶם עוֹן יִרְצוּן

חַטָּאתִי

ה':

בְּלִי

שַׁחַטְאִתִּי

לֶהֱמֶם

עוֹן

יִרְצוּן

וַיִּכְוֶנֶנּוּ, עוֹרָה לְקִרְאֹתִי וְרָאָה:

וְמוֹכִיִם

לְלַכְדֵנִי,

לִכֵּן עוֹרָה

ה' לְקִרְאֹתִי

וְרָאָה

בְּעֵינַי:

וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת

וְאַתָּה

ה'

אֱלֹהִים

צְבָאוֹת

אֱלֹהִים

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַקִּיצָה לְפָקֵד כָּל הַגּוֹיִם,

יִשְׂרָאֵל

הַתְּעוֹרָרָה

לְשַׁפּוֹט

כָּל

הַדְּשִׁיעִים,

אֵל תַּחֲן כָּל בְּגַדֵי אָוֶן סִלָּה: יָשׁוּבוּ

אֵל

תַּחֲן

חַנִּינָה

לְכָל

אֱלֹהֵי

הַבּוֹגְדִים

שָׁקֵר לְעוֹלָם:

לְעֶרֶב יְהוּמוֹ כִּכְלָב וַיִּסּוּבּוּ עִיר:

בְּלִילָה,

הֵם

הוֹמִים

כִּכְלָב

וּמִסְתּוֹבְבִים

בְּעִיר

לְחַפְּטָנִי:

בחינת למנצח ספירת לצח (יהוה)

צריך לבזק שתהלים בני תפ"ה והוא כמספר ב' שמות אל אלהים
במילוי כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. שהם
בחי חסד וגבורה, ובכה שמות אלו יצאה הקדושה מהקליפה.

הנה יביעון בפיהם חרבות
כל היום אומרים בפיהם דברים קשים כחרבות

בשפתותיהם, כי מי שמע: ואתה
בשפתותיהם, וחושבים כי מי שמע: ואתה

יהוה תשחק למו, תלעג לכל
ה' תשחק להם, כמו שאתה לועג לכלל

גוים: עזו אליך אשמרה, כי
הגוים שאינם מאמינים בך: מול עזו של אויב ה' אליך אצפה, כי

אלהים משגבי: אלהי חסדי
ה' המצילני: אלקי חסדי

יקדמני, אלהים יראני בשררי: אל
יקדים לי, אלקים הראני ישועתך בשונאי: אל

תהרגם פן ישכחו עמי הניעמו
תהרוג אותם פן ישכחו עמי, תטלטל אותם מנכסיהם

בחילך והורידמו, מגננו אדני:
בכחך ותשפוט אותם, ה' המגן בעדי:

חטאת פימו דבר שפתימו וילכדו
בעון חטאת פיהם שמדברים רעות ויהיו נלכדים

בגאונם, ומאלה ומכחש יספרו:
לחמת גאונם, ומרוב הקללה ומרוב הכחש יספרו הבריות:

כלה בחמה כלה ואינמו וידעו כי
כלה אותם בחמתך כלה אותם ולא יהיו לעולם וידעו הכל כי

בחינת למנצח ספירת לצח (יהוה)

צריך לבוין שתהלים בני תפ"ה והוא בספר ב' שמות אל אלהים
בטולו מה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. שהם
בהי חסד וגבורה. וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

אלהים משל ביעקב, לאפסי
אלקים מושל ביעקב, וזה יתגלה

הארץ סלה: וישבו לערב יהמו
בכל קצוי העולם: כמו ששבו לערב וכמו שהמו

ככלב ויסובבו עיר: המה יניעון
ככלב וכמו שסילכבו בעיר: כך יהיו הם נודדים

לאכל, אם לא ישבעו וילינו:
ולא יהיה להם לאכל, ולא ישבעו ותמיד יהיה להם תלונות:

ואני אשיר עזק וארנן לבקר
ואני אשיר על גבורתך וארנן בכל בלך

חסדך כי היית משגב לי ומנוס
על חסדך כי היית תומך בי ואתה מנוסי

ביום צר לי: עזי אליך אזמרה כי
ביום צר לי: אתה העוז שלי ולך אומר כי

אלהים משגבי אלהי חסדי:
אתה תומך בי ואתה ה' עושה לי חסד:

להעט"צ: יבוין לתקן בקפיטל ^צשק מה שפגם בספירת
גבורה (יהוה) שהוא בחי ניגון.

ע"ז למנצח על ידותון לאסף
בשביל המטורד על המתקת הדינים שחיבר אסף

מזמור: קולי אל אלהים ואצעקה,
המזמור הזה: אני נושא קולי לה' ואני צועק.

בחינת ליגון ספירת גבורה (יהוה)

צריך לכוין שתהלים בני תפילה והוא כמספר כי שמות אל אלהים
במילוי בזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד היו יו"ד מ"ב. שדם
בהי חסד וגבורה. ובבה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

קולי אל אלהים והאזין אלי:
אני נושא קולי לה ולא תשמע לי:

ביום צרתי אדני דרשתי ידי
ביום צרתי ה' דרשתי מלתי

לילה נגרה ולא תפוג, מאנה
בחשכת הגלות נמשכת ללא הפוגות, נפשי ממאנת

הנחם נפשי: אזכרה אלהים
להנחם: אזכור החסדים שעשה לי ה'

ואהמיה, אשיחה ותתעטף רוחי
ונפשי הומיה, אני מדבר עליך ורוחי באין אונים

סלה: אחזת שמרות עיני, נפעמתי
סלה: סגרת באשמורות הלילה את עיני, רוחי נפעמה בקרבי

ולא אדבר: חשבתי ימים מקדם,
ואיני יכול לדבר: חשבתי זכרונות ימי קדם,

שנות עולמים: אזכרה נגינתי
החסדים של ימות עולם: אזכור ניגונים של ביהמ"ק

בלילה, עם לבבי אשיחה ויחפש
בחשכת הגלות, עם לבבי אדבר ומחפשת

רוחי: הלעולמים יזנח אדני, ולא
רוחי מידת הקב"ה: הלעולם יעזוב אותנו ה', האם לא

יסיף לרצות עוד: האפס לנצח
להתרצות אלינו: האם כלו לעולם

בחינת נִיגוּן ספירת גבורה (יהוה)

צריך לבין שתהלים בני תפילה והוא כמספר כי שמות אל אלהים
 במילוי בזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. שהם
 בהי חסד וגבורה. וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפת.

חסדו, גמר אמר לדר ודר: השכח

חסדיו, וכבר גמר אמר שלא ישוב אלינו לעולם: האם שכח

חנות אל, אם קפץ באף רחמיו

לחונן אותנו ה', האם סגר בכעס רחמיו

סלה: ואמר חלותי היא, שנות

לעולם: ואמר כדי להפחידני לשוב אלי, לכן השתנה

ימין עליון: אזכור מעללי יה, פי

ימין העליון: נזכר אני מעשי ה'

אזכרה מקדם פלאך: והגיתי בכל

נזכר אני הפלאות מקדם: חושב אני בכל

פעלך, ובעלילותיך אשיחה:

פעלך, ובעלילותך אני מדבר:

אלהים בקדש דרכך, מי אל גדול

ה' דרכך לקדש שמך בעונש הרשעים, מי אל גדול

כאלהים: אתה האל עשה פלא,

כאלהים: אתה האל עושה פלא,

הודעת בעמים עזק: גאלת בזרוע

הודעת בין העמים גבורתך: גאלת בזרוע עוזך

עמך, בני יעקב ויוסף סלה: ראוך

את עמך, בני יעקב ויוסף לעולם: ראוך

מים אלהים, ראוך מים יחילו, אף

מים רבים ה' על ים סוף, ראוך מים יפחזו ממך גם

בחינת ליגזון ספירת גבורה (יהוה)
 צריך לבזון שתהליים בני תפיה והוא ככספר כי שמות אל אלהים
 במילוי כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יר"ד מ"ם. שהם
 כה"י חסד וגבורה. וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

ירגזו	תהמות:	זרמו	מים
נִתְרַגְזוּ	הַתְּהוּמוֹת:	זֶרְמוּ	מִיִּם
קול	נתנו	שחקים,	אף
קוֹל	נָתַנוּ	הַשְּׁחִימִים,	אֵף
יתהלכו:	קול	רעמך	בגלגל האירו
יִתְהַלְכוּ	קוֹל	רַעַמְךָ	בְּגִלְגַּל הָאִירוּ
ברקים	תבל,	רגזה	ותרעש הארץ:
בְּרִיקִים	תְּבַל,	רִגְזָה	וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ:
בים	דרכך	ושבילך	במים רבים,
בַּיִם	דְּרַכְךָ	וּשְׁבִילְךָ	בַּמַּיִם רַבִּים,
ועקבותיך	לא	נדעו:	נחית כצאן
וְעַקְבוֹתַיִךְ	לֹא	נָדְעוּ:	נָחִית כְּצֹאן
עמך	ביד	משה	ואהרן:
עַמְּךָ	בְּיַד	מֹשֶׁה	וְאַהֲרֹן:

להעט"צ: יכוין לתקן בקפיטל זה מה שפגם בספירת מלכות (יהוה) שהוא בחי תפלה.

צ	תפלה	למשה	איש
צִפְיָה	תְּפִלָּה	מֹשֶׁה	אִישׁ
אדני	מעון	אתה	היית לנו
אֲדֹנָי	מַעוֹן	אַתָּה	הָיִיתָ לָנוּ
ודר:	בטרם	הרים	ילדו ותחולל
וְדוֹר:	עוֹר	שְׁהָרִים	וּלְפָנַי וַתְּחַוֵּל

בחינת תפילה ספירת מלכות (יהודה)

צריך לבין שתהלים בני תפלה והוא כמספר כי שמות אל אלהים
בטילו כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שהם
בה"י חסד ונכורה, ובכח שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

ארץ ותבל, ומעולם עד עולם
 הארץ ותבל, מהעולם הראשון עד העולם האחרון
 אתה אל: תשב אנוש עד דכא,
 אתה אל: אתה משיב את האדם עד לתשות כחו,
 ותאמר שובו בני אדם: כי אלף
 לאמר לו שובו בני אדם מדרכיכם הרעים: כי אלף
 שנים בעיניך כיום אתמול כי
 שנים בעיניך הם כיום אתמול
 יעבר, ואשמורה בלילה: זרמתם
 שעבר, ומעט מן הלילה: כל זרם החיים טל האדם
 שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף:
 הם כמו שינה אחת, הנולד בערב - בבקר מת כעשב המתייבש:
 בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל
 אם בבקר יפרח יחלף, כח לערב יפרח
 ויבש: כי כלינו באפק, ובחמתך
 ויתייבש: כי אנו כלים בכעסך, ומחמתך
 נבהלנו: שתה עונותינו לנגדך,
 אנו נבהלים: שמת עונותינו לנגדך,
 עלמינו למאור פניך: כי כל ימינו
 ואת חטאת נעורינו נגד פניך: כי כל ימינו
 פנו בעברתך, כלינו שנינו כמו
 עברו מתוך כעסך עלינו, כלו שנותינו כמהירת

בחינת תפילה ספירת מלכות (יהוה)

צריך לבזק שתהלים בני תפלה והוא כמספר כ' שמות אל אלהים
במילוי בזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ב, שהם
בהי חסד ונבורה. וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

הגה: ימי שנותינו בהם שבעים
הקול: ימי שנותינו שבעים

שנה ואם בגבורת שמונים שנה,
שנה ואם גבלו הימים שמונים שנה,

ורהבם עמל ואון, כי גז חיש
אבל כל השורה עמל ואון, כי הם חולפים מהר

ונעפה: מי יודע עז אפק וכיראתך
אלפים: מי יודע גדל כעסך ליראה אותך וכמו יראתך

עברתך: למנות ימינו כן הודע,
כן חמתך: על מנין ימים יותר תודיע לנו,

ונבא לבב חכמה: שובה יהוה
ונוכל להביא בהם לבב חכמה: שובה ה' אלינו עד

עד מתי, והנחם על עבדיך: שבענו
מתי תקצוף עלינו, ותחשוב טוב על עבדיך: שבענו

בבקר חסדך, ונרננה ונשמחה
בכל בוקר חסדך, ונרנן ונשמח

בכל ימינו: שמחנו כימות עניתנו,
בכל ימינו: תשמח אותנו כמספר הימים אשר ענית אותנו.

שנות ראינו רעה: יראה אל
וכפי השנים שראינו רעה: יראה כבר אל

עבדך פעלך והדרך על בניהם:
עבדיך מעשה ישועתך ויתגלה על בניהם:

בחינת תפילה ספירת מלכות (יהוה)

צריך לבזק שתהלים בני תפילה והוא במספר ב' שמות אל אלהים
במילוי כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. שהם
בהי' חסד וגבורה. ובכה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

ויהי	נעם	אדני	אלהינו	עלינו,
ויהי	נועם	שכינת	הי' אלהינו	עלינו,
ומעשה		ידינו	כוננה	עלינו
		ידינו	תכונן	עלינו,
ומעשה		ידינו	כוננהו:	
		ידינו	תכונן	לברכה:

להעט"צ: יכוין לתקן בקפיטל זה מה שפגם בספירת
הוד (יהוה).

ק"ה	הודו	ליהוה	קראו	בשמו,
תנו	הודאה	לה'	קראו	בשמו,
הודיעו	בעמים	עלילותיו:	שירו	
פרסמו	בין	פלאי	מעשיו:	שירו
לו זמרו	לו שיחו	בכל נפלאותיו:		
לו בפה	זמרו לו בכלי זמר	תדברו תמיד על כל נפלאותיו:		
התהללו בשם קדשו,	ישמח לב מבקשי			
התפארו	בשם	קדשו,	ישמח	לבם
יהוה:	דרשו	יהוה	ועזו,	
של כל	מבקשי ה'	דרשו את ה'	להראות לכם	עזו,
בקשו	פניו	תמיד:	זכרו	נפלאותיו
בקשו	פניו	תמיד:	את	נפלאותיו
אשר עשה,	מפתיו	ומשפטי פיו:		
אשר עשה,	ואת מופתיו	ומשפטיו	אשר עשה	במאמר פיו:

בחינת הוד ספירת הוד (יהודה)

צריך לבזק שתהלים בני תפלה והוא כמספר בני שמות אל אלהים
במילוי כזה אלף למ"ד, אלף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. שהם
בחי חסד וגבורה. וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

זרע אברהם עבדו, בני יעקב
 אתם זרע אברהם עבדו, בני יעקב
 בחיריו: הוא יהוה אלהינו, בכל
 אשר בחר בכס: הוא ה' אלהינו, בכל
 הארץ משפטיו: זכר לעולם
 הארץ משפטיו: זכר לעולם
 בריתו, דבר צוה לאלף דור:
 בריתו, על החסד אשר גזר לשמור לאלף דור:
 אשר פרת את אברהם, ושבועתו
 אשר פרת את אברהם, ושבועתו
 לישחק: ויעמידה ליעקב לחק, לחק,
 עס יצחק: ויעמידה ליעקב לחק, לחק,
 לישראל ברית עולם: לאמר לק
 לישראל ברית עולם: לאמר לק
 אתן את ארץ כנען, חבל
 ליתן את ארץ כנען, חבל
 נחלתכם: בהיותם מתי מספר,
 נחלתכם: בהיותם מתי מספר,
 כמעט וגרים בה: ויתהלכו מגוי
 זמן מועט גרו בה: ויתהלכו מגוי
 זמן מועט גרו בה: ויתהלכו מגוי
 אל גוי, ממלכה אל עם אחר: לא
 אל גוי, ממלכות אחת אל עם אחר: לא

בחינת הוד ספירת הוד (יהודה)

צריך לבין שתהלים בני תפ"ה והוא כמספר כ" שמות אל אלהים
 במילוי בזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שהם
 בתי חסד וגבורה, וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מדקליפה.

הַנִּיחַ אֶדָם לַעֲשׂוֹק, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם
 הניח לאיש לעשוק אותם, ויענוש למענם

מַלְכִים: אֵל תִּגְעוּ בַמְּשִׁיחִי,
 המלכים שרצו להרע להם: אל תגעו במשיחי, בגדולי,

וּלְנַבִּיאֵי אֵל תִּרְעוּ: וַיִּקְרָא רַעֲב
 ולנביאי אל תרעו: ויקרא רעב

עַל הָאָרֶץ, כָּל מַטֵּה לֶחֶם שֹׁבֵר:
 על הארץ, כל מטען לחם שבר:

שֶׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לַעֲבֹד נִמְכָּר
 שלח לפניהם איש לעבד נמכר

יּוֹסֵף: עֵינָיו בְּכַבֵּל רַגְלוֹ, בָּאָה
 יוסף: עינו אותו עיי ששמו בכבל רגלו, בשלשלות ברזל באה

נִפְשׁוּ: עַד עַתָּה בָּא דְבַר, אִמְרַת
 נפשו: עד העת שיבוא הזמן לקיים דיבורי, אמרת

יְהוָה צִרְפָּתָהּ: שֶׁלַח מֶלֶךְ
 יהוה בחנה אותה: שלח מלך

וַיִּתִּירָהּ, מִשַּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהּ:
 והתירו, מכבלו, משל עמים שחררו מבית הסהר:

שְׁמוֹ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשַּׁל בְּכָל
 שמו מינה אותו לאדון לביתו, ומושל בכל

קִנְיָנוּ: לֹאסֵד שְׂרָיו בַּנִּפְשׁוֹ, וַזְּקִנְיוֹ
 רכושנו: נקטשו באהבה השרים בנפשו, ולזקניו

בחינת הוד ספירת הוד (יהוה)
 צריך לבזק שתהלים בני תפילה והוא כמספר כי שמות אל אלהים
 במילוי בזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שהם
 בהי חסד וגבורה, ובכח שמות אלו יוצאה הקדושה מדקליפה.

יחכם: **ויבא** **ישראל** **מצרים,**
לימד חכמה: ויבא ישראל למצרים.
ויעקב **גר בארץ חם:** **ויפר את**
ויעקב קבע מגורו בארץ חם: ופרוה את
עמו מאד, **ויעצמהו מצריו:** **הפק**
עמו מאד, וחזקו יותר משונאיו: הפך
לבם לשנא את עמו, **להתנכל**
לבם לשנא את עמו, לחשוב מחשבות רעות
בעבדיו: **שלח משה עבדו,** **אהרן**
על עבדיו: שלח את משה עבדו, ואת אהרן
אשר בחר בו: **שמו בם דברי**
אשר בחר בו: והם שמו במצרים את
אתותיו, **ומפתים בארץ חם:**
אתותיו, ומופתיו בארץ חם:
שלח חשך ויחשך, **ולא מרו את**
וישלח מכת חשך להחשיך להם, ולא המרו המכות את
דברו: **הפק את מימיהם לדם,**
דבר ה': ויהפוך את מימיהם לדם,
וימת את דגתם: **שרץ ארצם**
והימת את הדגים שלהם: הפרה לרוב בארצם
צפרדעים, **בחדרי מלכיהם:** **אמר**
צפרדעים, ובחדרי מלכיהם: אמר

בחינת הוד ספירת הוד (יהודה)

צריך לבזוק שתהליכם בני תפילה והוא כמספר ב' שטות אל אלהים
במילוי בזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שהם
שהי חסד ונכורה, ובכה שטות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

וַיבֹא עֲרֹב, כַּנִּים בְּכָל גְּבוּלֵם: נֹתָן
 וַיבֹא עֲרֹב, וְכַנִּים נִכְנְסוּ בְּכָל גְּבוּלֵם: וַיִּהְיוּ

גְּשָׁמֵיהֶם בָּרֶד, אֲשֶׁר לֵאשׁ לְהַבּוֹת
 אֶת הַגְּשָׁמִים לְבָרֶד, שֶׁהִיא לֵאשׁ לְהַבּוֹת

בְּאֶרְצָם: וַיִּקַּח גִּפְנִים וְתַאֲנֹתָם, וַיִּשְׁבֹּר
 בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּקַּח אֶת עֵצֵי עֲנַבִּים וְעֵצֵי תַּאֲנִים, וַיִּשְׁבֹּר

עַץ גְּבוּלֵם: אָמַר וַיבֹא אַרְבֵּה, וַיִּלַּק
 אֶת כָּל הָעֵצִים שֶׁבְּתַחֲוֹמֹם: אָמַר וַיבֹא אַרְבֵּה, וַיִּלַּק

וַאֲיִן מִסְפָּר: וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב
 לֵלֵא מִסְפָּר: וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב

בְּאֶרְצָם, וַיֹּאכַל פְּרִי וַיִּבּוֹל אֲדָמָתָם: וַיִּקַּח
 בְּאֶרְצָם, וַיֹּאכַל פְּרִי וַיִּבּוֹל אֲדָמָתָם: וַיִּקַּח

כָּל בְּכוֹר בְּאֶרְצָם, רֵאשִׁית לְכָל
 כָּל בְּכוֹר בְּאֶרְצָם, הַרְאִשׁוֹן לְכָל

אוֹנִים: וַיּוֹצִיָאם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וַאֲיִן
 בְּנֵיהֶם: וַיּוֹצִיָאם בְּכֶסֶף וְזָהָב, וְלֹא הָיָה

בְּשִׁבְטֵי כּוֹשֵׁל: שִׁמְח מִצְרַיִם
 בְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כּוֹשֵׁל: שִׁמְח מִצְרַיִם

בְּצֵאתָם, כִּי נָפַל פַּחַד עֲלֵיהֶם שִׁמּוֹתוֹ כֹּלֵם:
 בְּצֵאתָם יִשְׂרָאֵל מֵהֶם, כִּי נָפַל פַּחַד עֲלֵיהֶם שִׁמּוֹתוֹ כֹּלֵם:

פָּרֵשׁ עֵינָיו לְמִסְכָּה, וְאֲשֶׁר לְהַאֲרִיךְ לֵילָה:
 פָּרֵשׁ הָעֵינָיִם לְמִסְכָּךְ, וְלֵהֲגֹן, וְאֲשֶׁר לְהַאֲרִיךְ לֵילָה:

בחינת הוד ספירת הוד (יהוה)

צריך לבזק שתהלים בני תס"ה והוא כמספר כ" שמות אל אלהים
 במלוי כזה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם. שהם
 כה"י חסד וגבורה, וככה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

שאל ויבא שליו, ולחם שמים
 וכאשר בקשו הביא שליו, וכלחם שמים
 ישביעם: פתח צור ויזובו מים,
 השביע אותם: פתח סלע ויזובו מימיו,
 הלכו בציות נהר: כי זכר את
 הלכו במדבר נהרות מיס: כי זכר ה' את
 דבר קדשו, את אברהם עבדו:
 דבר קדשו, ואת הבטחתו לאברהם עבדו:
 ויוצא עמו בששון, ברנה את
 ויוציא את עמו בשמחה, וברינה את
 בחיריו: ויתן להם ארצות גוים,
 עמו שבחר בו: ויתן להם ארצות העמים,
 ועמל לאמים יירשו: יירשו כל זאת בעבור
 ועשירות של העמים יירשו: יירשו כל זאת בעבור
 ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו
 ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו

הללויה:

הללויה:

בחינת חסד ספירת חסד (יהוה)

צריך לבין שתהלים בני תפילה והוא כמספר כי שמות אל אלהים
 במילוי ביה אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ב, שהם
 בהי חסד וגבורה. ובבה שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

להעט"צ: יכוין לתקן בקפיטל זה מה שפגם בספירת חסד
 (יהוה) דכל הקפיטל הוא בחי' הנותן זמירות בלילה, דעל
 נהרות בבל הוא בסוד חורבן בית המקדש (כדמוכח בליקוטי
 תנינא ס"י צ"ב) דהוא בסוד מזמור, ומשמור הוא בחי' חסד.

קל"ז על נהרות בבל שם ישבנו
 על נהרות כבל שם ישבנו

גם בכינו, בזכרנו את ציון: על
 גם בכינו, בעת שזכרנו את ציון שממנה גרשנו: על

ערבים בתוכה תלינו פנרותינו:
 ערפי עצי ערבה בתוך כבל תלינו את כנורותינו:

כי שם שאלונו שובינו דברי שיר
 כי שם בקשו ממנו השוכים לנגן דברי שיר

ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר
 והמלעיגים עלינו בקשו שנסמח אותם, באמרם שירו לנו משיר

ציון: איך נשיר את שיר יהוה,
 ציון: איך נשיר את שיר ה'

על אדמת נכר: אם אשכחך ירושלים
 על ארץ נכריה: אם אשכחך ירושלים

תשכח ימיני: תדבק לשוני לחכי
 תשכח יד ימיני יכולת הניגון: תדבק לשוני לחכי

אם לא אזכרכי, אם לא אעלה
 אם לא אזכור, אם לא אעלה

בחינת הללויה ספירת תפארת (יהוה)

צריך לבזק שתהלים בני תפיה והוא כמספר כי שמות אל אלהים
 במלוי כזה אלף למ"ד, אלף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שהם
 בה"י חסד וגבורה, ובכח שמות אלו יוצאה הקדושה מהקליפה.

הללוהו בגבורתיו, הללוהו כרוב
הללוהו בספור גבורותיו, כרוב

גדלו: הללוהו בתקע שופר,
גדולתו: הללוהו על תקיעת שופר,

הללוהו בנבל וכנור: הללוהו
הללוהו בכלי זמר נבל וכנור: הללוהו

בתף ומחול, הללוהו במנים ועגב:
בתף ומחול, הללוהו בכלי זמר מנים ועגב:

הללוהו בצלצלי שמע, הללוהו
הללוהו במצלתיים שגשמע קולו למרחוק, הללוהו

בצלצלי תרועה: כל הנשמה
במצלתיים המשמיעים קול תרועה: תאמרו כל נשמה משפלת

תהלל יה הללויה:
תהלל יה כך תהללו את ה'.

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל
 יעקב ישמח ישראל: ותשועת צדיקים מיהוה מעזם בעת
 צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם ויפלטם מרשעים ויושיעם פי
 חסו בו:

תפילת רבי נתן זצ"ל

אֲשִׁירָה לַה' בְּחַיֵּי, אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי בְעוֹרֵי. יַעֲרֹב עָלַי שִׁיחֵי אֲנֹכִי אֲסַמַּח
 בָּהֵ: הוֹדוּ לַה' בְּכִנּוּר, בְּנֹכַח עֲשׂוֹר וְזָמְרוּ לוֹ, אֱלֹהִים שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לָךְ בְּנֹכַח עֲשׂוֹר
 אֲזַמְּרָה לָךְ: עָלֵי עֲשׂוֹר וְעָלֵי נֹכַח עָלֵי הַגִּיּוֹן בְּכִנּוּר: כִּי שִׁמְחַתְנִי הִי בְּפִעֲלָךְ, בְּמַעֲשֵׂי
 יְרִיד אֲרֻנּוּ: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲדוֹן כָּל, בּוֹרֵא כָּל הַנְּשָׁמוֹת, רַבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, הַבּוֹחֵר
 בְּשִׁירֵי זְמִירָה וְזָמְרֵי וְחֲנֻנֵי בְּרַחֲמֵיךְ הַרְבִּים וּבְחֶסֶדְךָ הַעֲצוּמִים, שְׂאֻזְכָּה לְעוֹרֵר וּלְהוֹצִיא
 וּלְגַלּוֹת, כָּל הָעֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה, שְׂנֹאמֵר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים: וּבְזִכּוֹת אֱלֹהֵי הָעֲשָׂרָה
 קְפִיטִיל (פְּרָקִי) תְּהִלִּים שְׂאֲמַרְהֵי לְפָנֶיךָ, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה שְׂנֹאמֵר בָּהֶם
 סֵפֶר תְּהִלִּים, שֶׁהֵם אֲשֶׁרֵי, בְּרִבְכָה, מִשְׁכִּיל, שִׁיר, נְצוּחַ, נְגוּן, תְּפִלָּה, הוֹדָאָה, מְזֻמּוֹר,
 הִלְלוּתָהּ: בְּזִכּוֹת הַמְזֻמּוֹרִים וּבְזִכּוֹת הַפְּסוּקִים, וּבְזִכּוֹת הַיְכוּתִיָּהֶם וְאוֹתוֹתֵיהֶם
 וְנִקּוּדוֹתֵיהֶם, וְסַעֲמִידָם וְהַשְׁמוֹת הַיּוֹצְאִים בָּהֶם, מְרָאשֵׁי הַזִּכּוֹת וּמְסוּפֵי תְּכּוֹת, וּבְזִכּוֹת
 דוֹד הַקֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם עִם כָּל הָעֲשָׂרָה צְדִיקִים שִׁיְסַדּוּ סֵפֶר תְּהִלִּים: (וּבְזִכּוֹת הַצְּדִיק
 יְסוֹד עוֹלָם, וְחַל נּוֹכַע מְקוֹר חֲכָמָה, רַבִּינוּ וְחֶקֶן בֶּן פִּיגָא וְכוּתוֹ יְגוֹן עֲלֵינוּ, אֲשֶׁר נִלְּה
 וְחֶקֶן לּוֹמֵר אֱלֹהֵי הָעֲשָׂרָה קְפִיטִיל תְּהִלִּים בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַבְּרִית) וּבְזִכּוֹת כָּל הַצְּדִיקִים
 וְחַסִּידֵי הָאֱמִיתִיִּים, הַזְּכֻנֵי, וְחֲנֻנֵי, שְׂאֻזְכָּה בְּרַחֲמֵיךְ הַרְבִּים, לְהוֹצִיא כָּל הַסִּיפּוֹת קְרִי
 שִׁיְצָאוּ מִמֶּנִּי לְכַטְלָה, בֵּין כְּשׁוֹגֵג בֵּין כְּמוֹד, בֵּין כְּאוֹנֵס בֵּין כְּרָצוֹן (וְאִם אוֹמֵר חֲיוֹ בְּשִׁבִיל
 כִּכְרָה סְנוּדְכֵן לוֹ בְּאוֹתוֹ לֵילָה יֵאָמֵר זֶה: וּבְפֶרֶט כָּל הַסִּיפּוֹת שִׁיְצָאוּ מִמֶּנִּי כְּלִילָה זֹאת, עַל
 יְדֵי מַקְרָה לֵילָה שְׂקָרָה לִי, בְּעֻזּוֹתַי הַרְבִּים), כָּלֵם אֻזְכָּה בְּרַחֲמֵיךְ הַרְבִּים וּבְחֶסֶדְךָ
 הַגְּדוֹלָה, וּבְכַחֲךָ הַגְּדוֹל, לְהוֹצִיאֵם מֵהַקְּלִיפּוֹת, וּמֵהַסְּטָרִין אַחֲרָיִךְ, מִכָּל הַמַּקְלוּמוֹת
 שְׂנִפְלוּ, וְנִתְּסָרוּ, וְנִפְּצוּ וְנִדְּחוּ לְשָׁם, וְאֵל יְדָח מִקֶּד נִדְּחַ, וְתִכְנִיעַ, וְתִשְׁכַּר, וְתִתְּרוֹג,
 וְתַעֲקוֹר, וְתַכְלֶה וְתַבְטֵל כָּל הַקְּלִיפּוֹת, וְכָל הַרוּחִין, וְשִׁדְרִין, וְלִילִין, שְׂנִעֲטוּ וְנִבְרָאוּ
 וְנִצְרָו, עַל יְדֵי אֱלֹהֵי הַסִּיפּוֹת, שִׁיְצָאוּ מִמֶּנִּי לְכַטְלָה: וְהַסִּיר מֵהֶם חַיּוּתָם, וְתוֹצִיא, וְתַגְּזוֹל
 מֵהֶם, הַחַיּוֹת דַּקְדָּשָׁה וְכָל הַנּוֹצְצוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׂבָלְעוּ:

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם אֵל חַי וְקַיִם, חַי הַחַיִּים, מֵלֵא רַחֲמִים, הִדָּן אֶת כָּל הָעוֹלָם
 לְכַף זְכוּת הַמִּיד, הַחֲסִין חֲסִד וּמְרַבֵּה לְהַסִּיב, אָבִי אָבִי, גְּאֹלֵי וּפּוֹדֵי, יְדַעְתִּי הִי יְדַעְתִּי,
 כִּי אֲנִי בְּעֻצְמֵי הַחַיִּים וְהַפּוֹשֵׁעַ, אֲפִילוּ בְּהַמַּקְרוֹת שְׂנוֹדְכֵנוּ לִי כְּשׁוֹגֵג כִּי לֹא שְׂמַרְתִּי אֶת
 הַמַּחֲשָׁבָה קָלִל, וְהַתְּהַרְתִּי כִּיֹּם עַד שֶׁבָּאֵה לִיִּדֵי סַמָּאָה כְּלִילָה: וְעַל יְדֵי זֶה, קִלְקַלְתִּי
 מֵהַשְּׂקָלְקֵלְתִּי, וְגִרְמַתִּי מֵהַשְּׂגִרְמַתִּי, וְשַׁחַתְתִּי מֵהַשְּׂשִׁיחַתְתִּי: אוֹי אוֹי אוֹי, אוֹיָה עַל

נפשי, אוי לנפשי, כי גמלתי לי רעה. קה אמר, קה אדבר, קה אצטרק, קה אמר, קה אדבר, קה אצטרק, האלוהים מצא את עוני, הנני לסניף, באשמה רכה, הנני לסניף קלא בושא וכלקה, קלא טיופים ולכלוכים, קלא תועבות רעות, ואין שום לשון בעולם שאוכל לכוות בו, עצם הרחמנות שיש עלי, כי רע וקר, כי נגע עד הנפש, מר לי מאד, אבי שבשמים, מר לי מאד, רכז כל העולמים ראה אונחתי ואונחתי כי נפשי קרה לי מאד, עד אשר איני יודע, איך אני יכול לחיות, מעוצם קרירות נפשי, אשר עד גבהי שמים יגיע, כי קצתי בחי, למה לי חיים כאלה, חיים קרים ומרורים מקות, את קובעת בוס התרעלה, שחית, מצית נפשי:

רבנו של עולם, אהה לכד ידעת, רבוי, ועוצם, הפגמים הגדולים העצומים והנוראים, שנעשים על ידי זה בכל העולמות, ועתה, איך אוכל לתקן זאת, ובמה תזכה נער כמוני לתקן את אשר שחתה, אה, אף על פי כן ידעתי, ואני מאמין באמונה שלימה, כי אין שום יאוש בעולם קלל, ועדן יש לי תקוה, ועדן, לא אבדה תוחלתי מהי, כי חסדי הי כי לא תקנו, כי לא קלו דחקיו, על כן, באתי לסניף, הי אלהי ואלוהי אבותי, אלהי אברהם אלהי יצחק ואלוהי יעקב, אלוהי כל הצדיקים והחסידים האמתיים, ואלוהי כל ישראל אלהי הראשונים והאחרונים, שתרחס עלי, ותעשה את אשר בחוקך אלך, ואת משפטיך אשמור, ותכוף את יצרי להשתעבד לך, ותגער בהיצר הרע, ותגרשו ממני, מעתה ועד עולם ותשמרני ותצילני, ותפלסני מעתה מכל מיני הרעויות רעים, ומכתשבות רעות ומפגם הראות, ומפגם הדבור, ותצילני מעתה מכל מיני פגם כרות שבעולם, כמחשבה, דבור ומעשה, ותהנה עמי תמיד ותשמרני ותצילני ממקרה (פירוש - קרי), בין ביום ובין כלילה, מעתה ועד עולם:

אבינו מלך, אל חי וקום, גואל חזק, שסתתי אליך כפי, הצל הצל, הושיעה הושיעה, הצל, לקוחים לקות, הצל נדרף וחוב כמוני, הצילני מן השאל תחתיות, הן לי תקוה ולא אכד תס ושלום, כי מה כצע בדמי ברדתי אל שחת, היודף עפר, היגיד אכתף, דלו עיני לקרום, הי עשקה לי, ערבני, ערב עברך לטוב, אל יעשקוני ידים, כי אין לי שום כח אלא כפי, אין לי שום קנוס ומבטח כי אם עליך לכה, על חסדך העצומים לכה, על רחמיך הגדולים על חמלתך האמיתית, על חנינותיך הנצחיות, ועל כח תכות הצדיקים ששמרו את הברית בתכלית השלימות, שאין שלמות אחריו, כהם המבתי יהדותי, כהם אשען ואסמך, בזכותם וכחם אבטח ואקוה, כי לא תעזב נפשי לשאול לא תהן חסידך לראות שחת, אהה הי מלטני, אהה הי פדני, ראה מסכן כמוני טורף בלב ימים, תהום אל תהום קורא לקול צווריך כל משבריך וגליף עלי עברו,

צוד צדוני בצפור, אויכי חנם, צקתו כבוד חני, וידו אכן כי, צפו מים על ראשי אמרתי
נגזרתי, קראתי שקף הי כבוד ההחיות:

רבוננו של עולם, רבוננו של עולם, מלא רחמים, מלא חסד חנם, מלא חנינות,
מלא רחמנות, מלא טוב, מלא רצון, כבר קבלנו עלינו לקרא אליך תמיד, והגני מקים
קבלתינו והגני קורא אליך, במקום שפל כזה ממקומות מגונים כאלה, ממקומים
קראתיך הי, מעמקי עמקים, מן המצר קראתי יה, עוני במרחב יה, ואם בעוונותינו
הרבים ירדנו למקום שירדנו, וירדנו עכשו בעיקבות משיחא למקומות נמוכים ושפלים
מאד מאד שלא ירדו ישראל לחוקם מעולם, כמו שכתוב, ותרד פלאים אין מנחם לה,
אף על פי כן, אין אנו מואשים עצמנו, חס ושלום, בשום אופן בעולם קלל, כי כבר
הקסתהנו להשיבנו מקצולות ים, כמו שכתוב: אמר אדני, מבשן אשיב, אשיב
מקצולות ים, וכתוב: ואף גם זאת, בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתיים ולא געלהים
לכלותם להפר בריתי אתם כי אני הי אלוהיהם:

רבוננו של עולם, פתח פיך לאלם כמוני, ותשלח לי דבורים ממעון קדשך
מן השמים, באופן שאוכל לנצח אותך, לרצות ולפייס אותך, שהקבל ברחמיך הרבים
ובחסדיך העצומים את אלו העשרה קפיטל תהלים שאמרתי לפניך, כאלו אמרם דוד
הקלך עליו השלום בעצמו, ואף על פי שאיני יודע לכתן שום כונה מהכונות
העצומות והנוראות, שיש באלו העשרה מזמורים, יהי רצון מלפניך הי אלהי ואלוהי
אבותי, שתהא חשוכה לפניך האמירה בפה לבד, כאלו השגתי וכונתי כל הסודות
והכונות שיש בהם, ויהיו אמרי לרצון לפני אדון כל, והגני משליך יהבי עליך, והגני
מקשר עצמי לכל הצדיקים האמיתיים שבדורינו, ולכל הצדיקים האמיתיים שוכני
עפר, קדושים אשר בארץ הקה, (ובפרט להצדיק יסוד עולם נחל נוכע מקור חכמה
רבינו נחמן בן פיגה זיע"א) ועל דעתם ועל כונתם, אמרתי כל אלו העשרה קפיטל
תהלים, ובזכותם וכחם אנכה לעורר ולגלות כל העשרה מיני נגינה שנאמר בהם ספר
תהלים, שהם שיר פשוט, כפול, משולט, מרבע, שהם כלולים בשקף הקיחד, הגדול
והקדוש, ובזכות וכח השני שמות הקדושים האלו כמלואם, שהם אל אלהים (כונה):
אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד היי יו"ד מ"ם, שהם עולים במספר תפ"ה כמספר תהלים,
כלת אלו השמות, הנכני, להוציא כל הטיפות קרי לבטלה, מבסן הקליפה שבלעם,
אשר מספר שמה עם האותיות עולה תפ"ה, שהיא בקליפה, כנגד קדשת ספר תהלים,
ובכח אלו העשרה מזמורי תהלים העורר השני שמות הקדושים, אל אלהים, ותהרג
ותשבר, ותכניע, ותעקור, ותכלה ותבטל את הקליפה הזאת שבלעם, ותכריח אותה,

להפליט כל הטיפות הקדושות. מבטנה וקרבה. ותמחה שמה וחקרה. מן העולם. ותקום מקרא שכתוב. חיל בלע ויקאנו מבטנו יורישנו אל. וחקרוג כל הקליפות שוכראו. על ידי אלו הטיפות. ותוציא ותגזול מהם החיות דקדשה. וכל הנצוצות הקדושים שבלעו על ידי פגם חטא זה. כלם תוציאם. ותחזור ותקבעם בקדשה שנית. ותוכנו לקבל עלינו על מלכות שמים באהבה תמיד. ונזכה לעסק כל ימינו. בתורה ותפלה ומעשים טובים. באמת ובלב שלם. באפן שנוכה לברוא גופים וכלים קדושים. לכל הנשמות דאולין ערטילאין על ידי עוונותינו הרבים. על ידי פגם הטיפות קרי שיעצאו ממני לכטלה:

רבונו של עולם אמיץ כח ורב אונים עשה מה שתעשה ברחמיך הרבים

באפן שנוכה לתקן פגם הברית פגם טפי המת. בין מה שפגמנו בזה בשוגג בין במזיד. בין באונס בין ברצון. על הכל תקחל ותסלח לי אלוה שליחות חנון המרבה לסלח. ונזכה לתקן כל הפגמים בשלימות בחיינו. בזכות הצדיקים הקדושים אשר בארץ הקודש: (ואם יהיה על קברו הקדוש יאמר: ובזכות הצדיק הזה השוכן פה. צדיק יסוד עולם. ושל נובע מקור חכמה. אשר אני מכתת רגלי וסלטלתי עצמי בטלטול הקשה כשכיל לבוא הנה להשתטח על קבר הצדיק האמת הקדוש הזה. אשר הכטיחנו בחיינו הקדושים. לעמוד בעזרתנו סלה תמיד. כשנבוא על קברו הקדוש ונתן פרוסה לצדקה ונאמר אלו העטרה קפיטל תהלים. והנה עשיתי כה שמוטל עלי. עשה מה שמוטל עליך). ומחול לי וסלח לי וכפר לי על כל החטאים והעונות והפשעים. שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך ברמי"ח אברי ושס"ה גיד. כמחשבה. דבור ומעשה ובתמשה חשים. ובשאר כחות הגוף. ובפרט מה שחטאתי ופשעתי וסגמתי ונגדך. בפגם הברית שהוא כלל כל התורה כלה. והרע בעיניך עשיתי. מנעורי עד היום הזה. על הכל תקחל ותסלח ותכפר. קלא רחמים. ותמלא כל השמות שפגמתי בשמך הגדול. הרב בכסני מעוני ומחטאתי סהרני. חטאתי באיוב ואטהר. תכבסני ומשלג אלבין. תשמיעני ששון ושמחה. הגלנה עצמות דכית. הסהר פניך מחטאי. וכל עוונותי מחה. מחה פשעי למענך. כאמור אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך וחסאתך לא אנוכר. ותמלא עלי ברחמים ותהיה בעזרי תמיד. בזכות וכת הצדיקים האמיתיים. ותשמרני והצילני תמיד. ונתן לי כח להתגבר על יצרי. ולכוף ולשבר את האותי. ולא אפגום עוד מה שפגמתי. ולא אעשה עוד הרע בעיניך. ולא אשוב עוד לכסלה. אם און פעלתי לא אוסיף כי כבר הבטחתנו. שגם על זה מועיל הפלה ובקשה. להנצל להבא. ברחמיך האמיתיים מן הוצר הרע וכת דלילה. (ואם יהיה על קברו הקדוש יאמר: ובפרט על מקום ציון הקדוש הזה. עזרני בזכות הצדיקים הגנוזים פה). ורחם עלי ונתן לי כח וגבורה

מאתך. שאזכה להתגבר. ולכבוש את יצרי תמיד. עד שאזכה ברחמיך לגרשו. ולסלקו ולבסלו מעלי לגמרי. מעתה ועד עולם. כי כבר קלו ביגון חיי. ושנותי באנחה. בשל בעוניי כחי. ועצמי עששו. עד אשר בשל כח הסבל:

רחם עלי אבי אב הרחמן. רחם עלי שומע תפלה. חוס ורחמול עלי שומע צעקה. שומע אנחה. שומע אנקה. רחם רחם. הצל הצל. הושיעה הושיעה. אל יפל דמי ארצה לסניף. אל תהן לשחת נפשי. הצילני מרמים אלהים אלהי תשועתי. תנון לשוני צדקתך. חוסה עלי. כרכ רחמיך כרכ חסדיך. יהמו נא מעיך וחנינותיך. על עלוב נפש כמוני. על נרדף כמוני. על הלכלך בחטאים כמוני. על חסר דעה חסר עצה כמוני. כי לך לבד עיניו תלריות. לך לבד רעיוני צופיות. דלו עיני לקרום. עזר נא הושיעה נא. חוס ורחמול נא עלי. והושיעני לשוב אליך בתשובה שלמה. באמת ובלב שלם. ואזכה להיות תמיד כרצונך הטוב. מעתה ועד עולם. כחסדך חייני ואשכרה עדות פיך. לב טהור כרא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי:

ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו. ארון השמחה והחנה. אשר לפניך אין שום עצבות כלל לעולם. כמו שכתוב הור והדר לפניו עו ותרה במקומו שהעזרני ברחמיך העצומים ותוכני להיות בשמחה תמיד. משמח נפשות עגומים. שמח נפשי האוקללה קאר. העלובה קאר. העיפה והצמאה והרעבה אליך קאר. הסר מכני יגון ואנחה. שמח נפש עבדך כי אליך הי נפשי אשא. תודיעני ארח חיים. טבע שקחות את פניך. ועימות בימינך נצח. השיבה לי שטון ישעך. ורוח נדיכה הסמכני. שבעני מטובך ושמח נפשי בישרעתך. וטהר לבי לעבדך באמת. עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר. זכנו לכל העטרה מיני נגינה דקדשה שהם מקניעים וקתקנים פגם הברית. באמור אבדך את הי אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי. לרוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חטאה. כיח והון נחלת אבות ומהי אשה משכלת. יוקם יצוה הי חסדו וכלילה שירה עמי. תפלה לאל חיי: למנצח אל השחת לרוד מכתם בשלוח שאול וישמרו את הכית להמיתו. אזכרה וגינתי כלילה. עם לכבי אשיחה וחספס רוחי: הניאכל תפל מבלי מלח: אם יש טעם בריר חלמות. פן תהן לאחרים הודך ושנותיך לאכזרי: ולא אמר איה אלהי עשי ^{עמי} ~~עמי~~ עמידות כלילה. שקר החן והבל היופי. אשה יראת הי היא תהלהלל: ונאמר. הללויה הללו אל בקדשו הללויה כרקיע עזו: הללויה בגבורתיו הללויה כרכ גדלו. הללויה בתקע שופר הללויה כנבל וכנור: הללויה כחף וקחול הללויה כמנים ועגב: הללויה בצלצלי שמע הללויה בצלצלי תרועה: כל הנשקה תהלה יה הללויה:

רבונו של עולם תקע כסופר גדול לחירותינו, ושא נס לקבץ גליותינו וקרב פוורינו מבין הגוים ונפוצותינו **מרכמי ארץ**: וקבץ נדחיו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו: וקום בנו מקרא שכתוב, ושב ה' אליהך את שבוחך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים, אשר הפיצך ה' אליהך שמה, אם יהיה נדחך בקצה השמים, משם יקבצך ה' אליהך ומשם יקחך: והביאך ה' אליהך אל הארץ אשר ירשו אבותיך, וירשתה, והטיבך, והרכך באבותיך: ונאמר, ואם אדני אלהים מקבץ נדחי ישראל, עוד אקבץ עליו לנקבציו: ונאמר, בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס, ותמהר ותחיש לגאלנו, ותביא לנו את משיח צדקנו, ותבנה את בית קדשנו ותפארהנו, ותביאנו לציון עירך ברנה, ולירושלים בית מקדשך בשמחה ועולם, כמו שכתוב ופרוץ ה' ישוכן וכאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם, ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה: ונאמר כי בשמחה תצאו ובשלום תיבטחו, הנהרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה, וכל עצי השדה ימחאו קף, ונאמר כי נחם ה' ציון נחם כל חרבותיה, ותשם מדברה כעדן וערבה כגן ה' ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה, שמחו ה' וגילו צדיקים, והרנינו כל ישרי לב: אור זרוע לצדיק, ולישרי לב שמחה, שמחו צדיקים בה', והודו לזכר קדשו, אמן נצח סלה ועד:

זאת התפילה מצאנו באכתהה הכתבים והיא מעט הכמות ורב האיכות:

רבונו של עולם עלת העילות וסיבת כל הסבות, אנה לעילא, לעילא מן כולא, וליה לעילא כנה, דלית כחשבה תפיסא כך כלל, ולך דומיה תהלה, וקרוכס על כל ברנה ותהילה, אותך אדרש אותך אבקש, שתתהור תתירה דרך כבושה מאתך, דרך כל העולמות, עד ההשתלשלות שלי במקום שאני עומד, כפי אשר נגלה לך יודע העלומות, וכדרך ונתיב הזה תאיר עלי אורך להתורני בתשובה שלימה לפניך באמת, כפי רצונך באמת, כפי רצון כבוד הברואים, לכלי לחשב כחשבת, שום כחשבת חרן, ושום כחשבה וכלבול שהוא נגד רצונך, רק לדבק כחשבות נכות צחות וקדושות בעבודתך באמת, בהשגתך ובתורתך, הט לבי אל ערותיך, ותן לי לב שהור לעבדך באמת, ומקצולות ים תוציאני לאור גדול, חיש קל בהרה, תשועת ה' כהרף עין, לאור כאור החיים כל ימי היותי על פני האדמה: ואזכה להודש נעור, הימים שעברו בחשך, להתורם אל הקדשה, ותהיה ציאתי מן העולם כביאתי, בלא הטא, ואזכה לחיות בנעם ה', ולכקר בהכלו, כלו אוכר כבוד, אמן נצח סלה ועד:

פדיון נפש לרבינו ז"ל

נהגו אנ"ש לומר נוסח הפדיון המוכא בליקוטי תפלות ולפיכך העתקתי אותו עם קצת ביאור. וז"ל רבינו בליקוטי מזהר"ן ח"א סי' מא: זה גם כן פדיון נפש, כי הממוק נקרא עמודים כמו שכתוב ואת היקום אשר ברגליהם, וכשהצדיק העושה הפדיון מניח ידיו על הממוק יכתו כי יש יד הגדולה וכו', והיינו שלש ידות, ושלש פעמים יד גימטריא מ"ב, ושם מ"ב יש בו שבעה שמות, וכל שם יש בו ו' אותיות ויכתו להמשיך אליו הווי, היינו השבעה שמות, שיש בכל אחד ו' אותיות, להמשיך אותן לחוך הממוק הנקרא עמודים ואז נקרא ווי העמודים, ואלו עמודים היינו רגלין היינו עקבים הם בחינת דין כי שתי פעמים אלקים גימטריא עקב, ויש שם אחיזה להחיצונים ואין דין נמתק אלא בשרשו, ושרש הדינים בכינה, כמו שכתוב כינה דינין מתערין מינה, אני כינה לי גבורה, ושם מ"ב בכינה. נמצא כשממשיך שם מ"ב לחוך עמודים אזי הדינין נמתקין בשרשם. זה פירוש ווי העמודים וחשוקיהם כסף, פירוש על ידי חשיקה והתחברות ווי עם עמודים נעשה כסף, חסד שנמתקין הדינין.

ובסי' קפ כתב רבינו ז"ל: בענין סגולת הפדיון. מעות הם בחינת דינין כמו שכתוב ואת כל היקום אשר ברגליהם זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו, נמצא המעות הם בחי' רגלין וזה בחי' צדק יקראוהו לרגלו, וצדק מלכותא קדישא, ומלכות הוא בחי' דינין כי דינא דמלכותא דינא ועל כן מעות הם בחי' דינין וצריך להמתיק הדינין בשרשן ושרש הדינין בכינה. כמו שכתוב אני כינה לי גבורה ועל כן ע"י שמניחין הידים על המעות נמתקין הדינין כי ייח בכינה שלש ידים היינו שיש שם שתי ידים יד הגדולה ויד החזקה, וכללות הידים הוא יד הרמה ועל כן ע"י שבא המעות שהוא הדינין להידיים שהם בחי' שלש ידים שבכינה נמתקין הדינין בשרשן כי שרשן הוא כינה ששם השלש ידים הנ"ל,

וצריך להמתיק הדין שבזה העולם העשיה ע"י הג' ידים שיש בכל עולם ועולם מהג' עולמות שלמעלה מזה העולם העשיה היינו אצילות בריאה יצירה, וכשממתיק הדין של עולם העשיה בג' ידים שביצירה נמתק ע"י שם של מ"ב אב"ג וכו', כי מ"ב בגימטריא שלש פעמים יד, ובעולם הבריאה נמתק ע"י שם אהיה ושם יהו, ששניהם ג"כ גימטריא מ"ב, שלש פעמים יד ולמעלה בעולם האצילות נמתק ע"י מ"ב אותיות של שם נ"ה היינו פשוט ומילוי ומלוי דמלוי שכולם יחד הם מ"ב אותיות שלש פעמים יד, וצריך לראות שלא יהיה קמצן שלא ישאר אצלו דינך ולזה צריך חכמה יתירה לדעת כמה זה צריך ליתן שלא ישאר אצלו דינך. ע"כ.

ובכת"י רבינו ז"ל הנדפס בסוף ליקוטי תפלות כתב ז"ל: מעות ואח היקום אשר רגליהם, צדק יקראהו לרגלו, צדק מלכותא קדישא, דינא דמלכותא דינא, שורש הדינים בינה, אני בינה לי גבורה, אין הדין נמתק אלא בשרשו, שלשה ידים בביתה, יד הגדולה, יד החזקה, יד הרמה, ג' פעמים יד בגי' שם של מ"ב, מ"ב שביצירה שם של אנא בכת, מ"ב שבבריאה שני פעמים אהיה, מ"ב שבאצילות הויה פשוט במילואו ומילוי דמילוי. (הרואה יראה שיש כאן שינוי ממש"כ בליקוטי מוהר"ן הנ"ל, ששם כתב שהמ"ב דבריאה הוא שם אהיה יהו, וכאן כתב שהוא ב' פעמים אהיה, וידוע ששניהם הם שמות מ"ב שבבריאה, ועיין בסדור הרש"ש בסדר קשעה"מ, וכן יש להסתפק באיזה סדר יש לכונן המ"ב שבאצילות, דבסדור הרש"ש בקשעה"מ מוכח דהסדר הוא לכונן בראשונה המילוי דמילוי ואח"כ המילוי ואח"כ הפשוט, אבל מלשון רבינו ז"ל משמע יותר דצריכים לכונן בראשונה הפשוט ואח"כ המילוי ואח"כ המילוי דמילוי, ועיין בפתח עינים החדש להרב שריה דבליצקי שליט"א לענין המ"ב דנטילת ידים שחרית דהביא מחלוקת מקובלים בענין זה, ואכמ"ל.)

וזה הנוסח של רבינו ז"ל: יהי רצון מלפניך שימתקו הדינים והגבורות הקשות מעל {פלוני בן פלוני} על ידי פלא עליון שהוא

חסדים גדולים ורחמים גמורים ופשוטים שאין בו תערוכת דין כלל.
אמן.

וזה"ל ה"לקוטי תפלות" תפלה קכג:

יהי רצון מלפניך שיומתקו הדינין והגבורות הקשות מעל
(פב"פ) ע"י פלא עליון שהוא חסדים גדולים ורחמים
גמורים ופשוטים שאין בו תערוכת דין כלל, מלך גואל
ומושיע פודה ומציל ומפרנס ועונה ומרחם בכל עת צרה
וצוקה, רחם על החולה (פב"פ) ופדהו מהרה מכל הצרות
ומכל מיני חלאים ויסורין ומכאובים ומחוששים, ותמתיק
ותבטל כל הדינים מעליו בזכות המעוֹת שנתן לידי על
פדיון. רחם עלינו ויהיה נחשב המעוֹת שנתן לידי כאלו
הגיע לידי הצדיקים הקדושים שיוֹדעים לעשות פדיון
ולתמתיק ולבטל הדינים ע"י שלוקחים בידם המעוֹת שבו
אחיזת הדינים, כי אני מוסר ידי וכל פונת לבי ודעתי
עליהם, ויהיה עשיתי כעשיתם וידי כידם ופי כפיהם. והם
יכוננו בעדנו לטובה לעשות פדיון כראוי ע"י המעוֹת הזה
שכא לידי, וימתיקו ויבטלו כל הדינים מעל (פב"פ) כשרשן
העליון שבבינה עלאה, ויהיו נמתקין הדינים שבזה העולם
העשיה ע"י השלשה ידים שביצירה שעולים מ"ב שהם שם
של מ"ב שפראשי תבות של תפלת רבי נחוניא בן הקנה
שהוא:

אב"ג ית"ן
 קר"ע שט"ן
 נג"ד יכ"ש
 כמ"ר צת"ג
 הק"ב טנ"ע
 יג"ל פד"ק
 שק"ו צרת

אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרוקה.
 קבל רנת עמך. שגבנו טהרנו נזרא.
 נא גבור דורשי יחודך כבבת שמרם.
 כרעם טהרם רחמי צדקתך תמיד גמלם.
 חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתך.
 יחיד נאה לעמך פנה זוכרי קדושתך.
 שועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

ובעולם הבריאה יהיו נמתקין הדינים ע"י השלשה ידים שהם שני שמות (אהי"ה יה"ו) (א"ה): לפי כת"י רבינו ז"ל יש לכוין שני שמות אהי"ה אהי"ה בגי' מ"ב) שעולים מ"ב, ובאצילות יהיו נמתקין ע"י שם הוני"ה פשוט, ומלא, ומלא דמלא, שעולה מ"ב אותיות. (א"ה, דהם: יהוה, יוד הא ואו הא, יוד ואו דלת, הא אלף, ואו אלף ואו, הא אלף).
 אנא רחם מלא רחמים, רחם על החולה הזה (או על האיש הזה אם הוא בשאר צרה ר"ל) ותעורר כל השלשה ידים שבכינה עלאה שבכל השלש עולמות אצילות בריאה יצירה שהם יד הגדולה יד החזקה יד הרמה, ועי"ז תמתיק ותבטל כל הדינים שבוה העולם העשיה, מעל החולה הזה ומכל ישראל, ותפדה אותו מהרה מכל הצרות וכל הדינים שגזרו עליו אפילו אם הוא אחר גזר דין, ותשלח לו מהרה רפואה שלמה מן השמים רפואת הנפש ורפואת הגוף בתוך שאר חולי ישראל. ותורני ותלמדני בכל עת שיביאו לי מעות על פדיון שאזכה לידע ולכון האמת כמה וכמה מעות צריך האיש ליתן בשביל פדיונו כפי הדינים הנאחזים בו. גם תרחם על המביא הפדיון שלא יהיה קמצן, ויתן כפי מה שצריך ליתן באופן שיצאו ממנו כל הדינים ויגיעו ויעלו להשלשה ידים העליונים הקדושים. ויהיה נמתק בשרשן העליון שבכינה עלאה, כי גלוי וידוע לפניך שאין אתי יודע עד מה איד להתנהג בזה. רחם מלא רחמים על הדור העני הזה אשר אין מי יעמוד בעדנו. רחם על כלל ישראל ועל החולה הזה ותמתיק ותבטל כל הדינים מעליו ומעל כל ישראל.

וּתְרַפְּאֵהוּ מִהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה וְתַחְלִימָהוּ וְתַתִּיחֵהוּ וְתַשִּׁיבֵהוּ לְאִתְּנוּ
 בְּקִרְוֹב, וְתַעֲזֹרֵר לָבוּ שִׁיבוֹב אֵלַיךְ בְּאֵמֶת מִהֵרָה, וְתַמְלֵא עֲלָיו רַחֲמִים כִּי
 אַתָּה הוּא בֹעַל הַרַחֲמִים, "פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו" כִּי אֵין
 לָנוּ עַל כֵּי לְהַשְׁעֵן כִּי אִם עַל אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם כָּמוֹ שֶׁכָּתוּב "יַחַל יִשְׂרָאֵל
 אֶל יְהוָה (יֵאֱהַדוֹנָהי) כִּי עִם יְהוָה (יֵאֱהַדוֹנָהי) הַתְּסֹד וְהַרְכָּבָה עִמּוֹ פְּדוּת
 וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו". אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

עוד פדיון לרבינו ז"ל

(תורה כא)

כתוב בליקוטי מוהר"ן ז"ל סי' מא ז"ל: וזה ג"כ פדיון נפש, כי
 הממון נקרא עמודים, כמו שכתוב (דברים יא): ואת היקום אשר
 ברגליהם (פסחים ק"ט). וכשהצדיק העושה הפדיון מניח ידיו על הממון,
 יכוין כי יש יד הגדולה וכו', והיינו שלוש ידות, ושלוש פעמים יד
 גימטריא מ"ב. ושם מ"ב יש בו שבעה שמות, וכל שם יש בו ו' אותיות
 ויכוין להמשיך אליו הוויץ, היינו השבעה שמות, שיש בכל אחד ו'
 אותיות, להמשיך אותן לתוך הממון הנקרא עמודים, ואז נקרא: ווי
 העמודים. ואלו העמודים, היינו רגליך, היינו עקבים, הם בחינת דין, כי
 שתי פעמים אלהים גימטריא עקב, ויש שם אחיזה להחיצונים. ואין דין
 נמתק אלא בשרשו, ושרש הדינים בכינה, כמו שכתוב (וזהו ויקרא דף
 י'): בינה דינין מתערין מיניה, אני בינה לי גבורה, (משלי ח). ושם מ"ב
 בכינה. נמצא כשממשיך שם מ"ב לתוך עמודים, אזי הדין נמתקין
 בשרשן. וזה פירוש (שמות כז): ווי העמודים וחשקיהם כסף, פירוש על
 ידי חשיקה והתחברות ווי עם עמודים נעשה כסף, שנמתקין הדין.
 עכ"ל.

הצדיק מניח ידיו על המזון:

שלוש פעמים יד בגימטריא מ"ב ושם מ"ב היא השם שיוצא מאנא

בכח וכו'

יד חזקה

יד הגדולה

יד הרמה

אב"ג ית"ן

אנא בכח גדולת ימינך תחיר צרוקה.

קר"ע שט"ן

קבל רנת עמך. שגבנו שחרנו נושא.

נג"ד יכ"ש

נא גבור דורשי יחודך כבבת שקרם.

בט"ר צת"ג

ברכם טהרם וחמי צדקתך תמיד גמלם.

הק"ב טנ"ע

חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתך.

יג"ל פז"ק

יחיד גאה לעמך פנה זוכרי קדושתך.

שק"ו צי"ת

שועתו קבל ושמע צעקתו יודע תעלמות.

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

כל שם יש בו ו' אותיות יכוין להמשיך וויס אלו בתוך המזון הנקרא
עמודים ואז נקרא ווי העמודים דהם אלהים אלהים בגימטריא עקב ואז
נמתק הדינים על ידי הבינה והיא שם מ"ב הנ"ל ונעשה בחינת כסף
בחינת חסד ונמתקים הדינים

אב"ג ית"ן, קר"ע שט"ן, נג"ד יכ"ש, בט"ר צת"ג, הק"ב טנ"ע,
יג"ל פז"ק, שק"ו צי"ת.

בזמן הנקרא עמודים

ונעשה

ווי העמודים

אלקים אלקים בני עקב

ונעשה

בחינת כסף

יעקב אבינו לא מת (תענית ה:)

ערב ראש השנה דשנת התש"ז

הנה בעוה"ר אנחנו נמצאים בשנה של פטירת אבי ז"ל הכ"מ, ורציתי לכתוב כמה דברים לכבודו למען שאני ושאר בניו ונכדיו יזכרו ללמוד קצת ממעשיו, וכן כל מי שיקרא בקונטרס זה יכול ללמוד מהנהגותיו, דיש לכל יהודי הנהגות טובות שאין לחברו, ורק ע"י שלומדים ממנו יכולים לזכות לאלו הנהגות הקדושות בסוד התכללות והתקשרות כדאי בספרי האר"י והרש"ש דכל ישראל יחד הם קומה שלימה וכל אחד נצרך לחברו ואכמ"ל.

אבי ז"ל הכ"מ היה מרגלא בפומיה בפרט בשנים האחרונות לחייו כמעט בכל שבת בזמירות של שבת בבקר דאנחנו אומרים בזמר חי ה' "אל ההרים אשא עיני כהלל ולא כשמאי" והיה אומר בשם זקני אביו ז"ל דהיה אומר בשם אחד הגדולים דלכאורה קשה מה שייכות יש בין ההרים להא דנקבעה ההלכה כהלל ולא כשמאי, רק הביאור הוא דחז"ל אומרים דהטעם דהקב"ה בחר ליתן החוה"ק על הר סיני, כיון שהיה ההר הכי נמוך, ואותו הטעם עצמו אומרים חז"ל בערובין יג: דפסקו הלכה כבית הלל ולא כבית שמאי כיון דהיה בהם ענוה, וזהו אל ההרים אשא עיני היינו כיון שאני רואה שהקב"ה בחר בהר סיני משום שהיה עניו ולפיכך אני יודע שכהלל ולא כשמאי פי' דפוסקים כהלל ולא כשמאי.

הנה דבר תורה זה היה אצלו בבחי' "הוא היה אומר", דהעניות של אבי ז"ל הכ"מ היה ממש אי אפשר לשער, ברח מן הכבוד כל ימיו באופן מבהיל, ואע"פ שנתן סכומים עצומים לצדקה אף פעם לא הסכים ששמו יתפרסם, ואם רק היה חשש שיפרסמו את שמו בקש שימנעו מלעשות כן, ובכלל כל עניניו היה רוצה שיעשו בלי רעש ופרסום והכל בשקט ועניות אמיתי, ומדה זו שמעתי ממנו ז"ל הכ"מ דלמד מכ"ק אדמו"ר מגור בעל "בית ישראל" זצ"ל דתמיד לימד אותו הדרך של

שפלות וביטול וזה נשאר אצל אבי ז"ל הכ"מ בדמו עד היום האחרון
ממש.

והנה במשפחתנו יש אומרים בזמר הנ"ל כהלל וכשמאי, ואע"פ
שמנהג אבי ז"ל הכ"מ היה לומר כהלל ולא כשמאי היה הרבה פעמים
מזכיר דיש נוהגים לומר כהלל וכשמאי, והנה לאחר הסתלקותו בשבוע
הראשון ראיתי שבאמת המהות של אבי ז"ל הכ"מ ממש נכלל בדברי
הלל ושמאי במתני' דאבות.

דהנה תנן באבות (פ"א מי"ב) הלל ושמאי קבלו מהם, הלל אומר
הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות
ומקרבן לתורה. ובמשנה טו: שמאי אומר עשה תורתך קבע אמור מעט
ועשה הרבה והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות. ושני משניות
הללו הם ממש בבחי' דיוקנו של אבי ז"ל הכ"מ.

המשנה הראשון "הוי מתלמידיו של אהרן" ואבי ז"ל הכ"מ היה
ממש חידוש בדור הזה בענין בריחה ממחלוקת ועשית שלום. הנה עשה
הרבה שלום בין אנשים בענגלאנד, וגם הרבנים ידעו - כשארעו
מחלוקות גדולות בעניני הקהלה ושאר דברים - דאבי ז"ל הכ"מ היה
יכול להשכין שלום, ובתוך המשפחה גופא שום פעם לא היה יכול
לצאת מפיו איזה מילה של טענות וכדו', וכשפגעו בכבודו היה תמיד
מוותר, וממש היו רואים שאבי ז"ל הכ"מ בענין הזה של מדות טובות
ושנאת המחלוקת היה מיחידי הדור ממש בלי שום גחמא כלל, והלואי
שנזכה ללמוד קצת ממעשיו בענין הזה ולילך בדרכיו.

* * *

והנה ידוע דמשיח צדקנו נקרא שר שלום וביאר ר' אברהם בר' נחמן
דגם גדולי הדור בהמשך הדורות נכשלו בענין מחלוקת כמו שרואים
אצל יהודה ויוסף וכו', ואע"פ שאין לנו הסגה כלל בהבחינות שלהם
ח"ו, עכ"פ לפי מדרגתם יש בחינה דהענין הזה היה צריך חיקוק גם
אצלם, ורק משיח צדקנו יהיה נקרא שר שלום שהוא יהיה לו שלימות
בענין הזה של שלום.

ומזה רואים גודל מעלת השלום דתלוי בזה כל הגאולה ואשרי מי שמתחזק במדה הזאת דיש לו ג"כ חלק בכיאת משיח צדקנו דתלוי בתיקן מדה הזאת כמבואר ביומא ט: דשנאת חנם החריבה את ביתנו, וממילא בתיקן מדה זו יבנה בית מקדשינו במהרה בימינו.

והנה המשנה מסיים "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", ואזכיר מעשה בבחור אחד שהיה דר בסמוך לאבי ז"ל הכ"מ, ואביו ואמו לא היו חרדים כ"כ לדבר ה' ופעם נכנס לאבי ובקש ממנו כסף, ואבי קירב אותו מאד ואמר לו שיתן לו כסף אם ילך לבית הכנסת כל יום, ואבי קבל אותו כ"כ באהבה ועי"ז הבחור עשה תשובה, ובחסדי ה' כהיום הזה הוא ואחיו בחורים צדיקים מאד וחרדים לדבר ה', אשרי חלקם.

ופעם אחת אחר שאבי ז"ל הכ"מ השכין שלום בין שתי יהודים בבית הכנסת אשר פרצה מריבה גדולה ביניהם בעניני ממונות, קראו לו לשתות לחיים יחד עם שני הצדדים להראות שבאמת השלימו ביניהם, ולקח אבי ז"ל הכ"מ אחד מנכדיו הקטנים אתו ואמר לו שיזכור כל ימיו עד כמה גדולה השמחה כשיש שלום בין יהודים.

"שמאי היה אומר עשה חורחך קבע", הנה אבי ז"ל הכ"מ כל ימיו עסק בחורה בקביעות גדול, תמיד היה לו שיעור כמעט כל יום עם רבותיו מזמן שגמר הלימוד בישיבות למד עם רבותיו בקביעות גדול, וכשהתחתן עם אמי שתתי עשה עמה חנאי ששום פעם לא יפריעו לו באמצע הלימוד בשיעוריו, וכך היה לומד בהתמדה כל יום עם רבו הראשון הרה"ג הרב קוקביצקי ז"ל ואח"כ עם הרב בלוי ז"ל ואח"כ עם הרב העניג שליט"א שיבדל לחיים טובים ארוכים יחד עם דודי שיבדל לחיים טובים ארוכים והיו לומדים כל ימיהם בקיץ ובחורף במקום שהיה רחוק ממקום מגוריהם, ותמיד הגיעו לשם חק ולא יעבור, ושום דבר לא עכב בעדם, והאנשים היו מתפללים האין מגיעים שניהם כל יום במסי"נ ללמוד חורה שעתיים, ולפני חמשים שנה זה היה חידוש גדול בענגלאנד לראות מסי"נ כזאת על התורה, וכמה אנשים ספרו לי. היאך היו מתפללים לראותם כל יום מגיעים ללמוד במסי"נ, ואבי היה

תמיד אוהב ללמוד בעיון גדול עם סברות, והיה אומר לי דכשאחד לומד בעיון אז מקבל חשק התורה ורוצה ללמוד עוד בהתמדה גדולה. תמיד כשהיה הולך בדרך היה נוטל עמו כמה ספרים והיה אוהב ללמוד גם בדרך. ובפרט בשבת ויו"ט היה ישן מעט אחרי הסעודה ומיד היה הולך ללמוד, והיה חידוש גדול שהיה יכול ללכת לבית הכנסת מהשיעור הראשון שהרה"ג ר' אלחנן היילפערין שליט"א מוסר באור החיים הק' ולהשאר ללמוד עד מנחה כמה שעות ברציפות בלי לחוש שעושה איזה דבר קשה, אדרבא, זה היה התענוג שלו ללמוד תורה, וכל השמחה שלו היתה כשבניו וחתניו הסבו על שולחנו ודברו אתו בלימוד, ואם אחד שלח לו איזה דבר חידוש היה מחזיק אותו במקום מיוחד והרבה היה משתעשע בזה, וגם ביום פטירתו היה אתו איזה דבר תורה שאחד מנכדיו שיי כתב לו, וזו היתה שמחתו לראות שבניו ונכדיו עוסקים בתורה והיה אוהב ללמוד עם כולם.

ופעם אמרתי לו איזה דבר בהל' שבת החילוק בין דבר שאין מתכוין למלאכה שאינה צריכה לגופה באבחנה עמוקה, וכ"כ נהנה מזה עד שכל ימיו זכר אותו חידוש ושאל אותי אם אני זוכר עדיין היסוד שאמרתי, דכ"כ נהנה מדבר עמוק בלימוד החורה, וכבר ידעתי דבליל שבת אם אמרתי פחם דבר תורה לא היה לו אותו תענוג כמו כשהייתי אומר לו איזה פלפול דממש היה נהנה בלי גבול וזה היה ממש מחיה אותו.

ופעם כשהייתי בנייטסהעד ואבי ז"ל הכ"מ הגיע לשם, והיה צריך לחזור לאחר כמה דקות ראיתי שלקח איזה משניות ולמד כמה משניות, ונפלאתי דלא היה זה דרכו כ"כ, ואמר לי שמחמת טלטול הדרך שהנהיג בעצמו המאשין לא יכל עדיין ללמוד באותו היום, וא"א ליהודי שלא ללמוד כל יום.

וכן היה נוהג תמיד עד אחרית ימיו ממש, אפילו כשהיה חולה ממש ולא היה יכול לילך אל שיעורו, תמיד השתדל ללמוד קצת לכל הפחות, ושמע לטעיפ'ס של דף היומי, וקנה גמרות הפשוטים דיש בהם פירוש.

ובחג הפסח האחרון כשהייתי אצלו קניתי גמרא סוכה עם איזה פירוש ואבי ראה את הגמרא ונהנה מזה, וביקש ממני הגמרא ולא יכל לעזוב אותה, וראה באיזה מקום שהמפרש טעה בביאור אחד על משנה ופלפל עמי בזה, ואבי צדק בדבריו, ומה גדלה הנאתו דעל אף מצבו הקשה עדיין היה בכחו לפלפל בלימוד וכתב על גליון את הפשט שלו וממש נהנה מזה באופן נורא. והלואי שאנחנו וכל בניו ונכדיו ילמדו ממנו שמחת לימוד התורה בעיון ונזכה שכולנו נלמוד תורה לשמה בעיון גדול מתוך שמחת הלב.

והנה שמאי ממשיך "אמור מעט ועשה הרבה" וגם זה היה ממדותיו של אבי, דמאד היה מרבה בשתיקה, ואנשים כינו אותו בשם "השתקן", והרבה במצוות וגמ"ח, ובזמן שחננו ה' בעשירות פור נתן לאביונים ביד רחבה ועשה הכל בשתיקה בלי שום פרסום.

ועולה על הכל, קיים הענין "והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", בזמן השבעה נכנסו אלינו מאות אנשים וסיפרו היאך אבי ז"ל הכ"מ קיים אתם הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות, וא"א לתאר היאך נתן ממש חיות לכ"כ הרבה אנשים, וממש קיים כפשוטו לקבל בסבר פנים יפות כל אחד ואחד מנער ועד זקן.

הנה קשה עלי קצת לסיים דברי ההספד על אבי ז"ל הכ"מ בלי להזכיר את מדת האמת שלו דכשמו כן הוא, יעקב איש האמת דמסר נפשו שלא לשקר ובפרט בענין כסף, ואני יודע דהפסיד הרבה כסף בלי גבול והעיקר שלא לשקר ולעשות דברים שלא עפ"י האמת, דהאמת היה נר לרגליו, ויה"ד שנזכה לילך באורחותיו, ונזכה לנחמת ציון וירושלים, ונזכה להתוועד יחד עוד הפעם כשיקויים מקרא שכחוב "הקיצו ורגנו שוכני עפר", ואבינו ז"ל הכ"מ - דהברית מילה שלו היה בחשעה באב ולפיכך נקרא ג"כ מנחם וזכה לנחם כ"כ אנשים במידת השלום שלו - יקום כתחית המתים יחד עם שאר צדיקי עולם, וכולנו יחד נזכה לראות התגלות "כי עין בעין יראו בשוב ה' את ציון" אכ"ר.

מלאכות יו"ט וחול המועד

הנה כל מה שכתבתי לקמן הוא לא להלכה ולמסעדה, וכתב מקצתא להעיד בלבד.

הקוצר: אסור ביו"ט ובחיה"מ, ולצורך אוכל נפש ג"כ אסור, ואסור לרכב על הבהמה שמא יחתוך זמורה להנהיגה. (א)

הדש: אסור ביו"ט ובחיה"מ. ואסור לבצור ענבים ולדרוך יין, ובחיה"מ בדבר האבד בוצר ודורך יין ועושה כל צרכי היין, וגם מותר לחלוב בהמות דהוי דבר האבד (ב).

הזורה: אסור ביו"ט ובחיה"מ, ואם אין לו מה לאכול זורה כדרכו לפי מה שצריך לאכילתו (ג).

בורד: יש איסור בורד ביד"ט (ד). ובכל זאת מותר לברור מזון (ה). אם ניתן היה לברור מזון לפני החג יש לברור בחג כמו בשבת סמוך לאכילה, וביד, ואוכל מתוך פסולת. אבל אם לא היה אפשר לברור בערב החג, מותר להוציא פסולת מן האוכל אם יותר נוח לו לברור כך, אבל אם קשה להוציא הפסולת

מקור הלכה

(א) סי' תקמז מ"ב ס"ק כה, והטעם דפעולה המתבצעת זמן רב לפני אכילה כלומר חריטה וריעה קצירה עימור דיטה וסחיטה וזריה אמורות ביו"ט ע"י תצה, ובמ"ב ס"ק יג.

(ב) סי' תקלז, טו ובמ"ב ס"ק נב.

(ג) כנ"ל, וע"ע בסי' תצה ובמ"ב ס"ק יג.

(ד) סי' תצה מ"ב ס"ק יא, וסי' תקלז, טו ומ"ב ס"ק נב, רק המ"מ טובר דבורד ביו"ט הוא דרבנן והרשב"א טובר דהוא אסור מדאורייתא.

(ה) סי' תקי, א-ב.

מוציאים מה שיותר קל. וכן אם יש יותר פסולת מוציאים את הטוב. ומותר לרוב פוסקים אפילו אינו סמוך לסעודה. וכן מותר לברור בגדים באופן שמותר גם בשבת (ו). ויוצא מן הכלל חומר בלתי רצוי הנפל על נוזל ועל מוצק טחון דאסור להוציא הבלתי רצוי אפילו ביד מפני שזהו דרך הברירה הרגילה יותר מעל ידי הרקדה וממילא יש להסיר מעט מן הנוזל יחד עם החומר הבלתי רצוי (ז). ובחזה"מ נמי אסור לברור, ושרי רק כביו"ט, אבל אם אין לו מה יאכל שרי לברור כדרכו לפי מה שהוא צריך לאכילתו (ח).

מרקד: כל גדריו כמו זורה, שבכללות אסור ביו"ט וחזה"מ. (ט)
 טוחן: אסור ביו"ט ובחזה"מ (וכן אם לו מה יאכל מותר לטחון כדרכו לפי צרכו) (י). ולצורך אוכל נפש מותר לרסק ולמעך ולכתות ולחתך דק היכא דהמחון יאבד טעמו אם יכניעו לפני החג (יא). וכן אם המאכל אינו גידולי קרקע כגון בשר דגים או ביצים. ובכלי המיוחד לזה יש לשנות אופן הפעולה כגון לרסק על מפה במקום צלחת (יב). וכן אם נחתך כבר ונשתנה פעם אחת

מקור הלכה

- (ו) סי' תצה ובבה"ל סי' תקי, ב ומ"ב ס"ק ח.
- (ז) מ"ב סי' תקו ס"ק יב ובשעה"צ שם ס"ק יב ובסי' תקד מ"ב ס"ק כ. ובסי' ט"ס מ"ב ס"ק סא דמהני ליקח ביד קצת מהאוכל עם המסקה.
- (ח) סי' תקלו, טז ומ"ב ס"ק נב.
- (ט) עי' לעיל במקורות.
- (י) סי' תקד סעיפים א, ב, ג, לענין יו"ט. ולענין חזה"מ עי' סי' תקלו, טז מ"ב ס"ק נב ובסי' תקלג, א.
- (יא) סי' תקד, א ומ"ב ס"ק ה.
- (יב) סי' שכא, ט-י, ורק בכלי המיוחד לטחונה חטיב עבדא חזיל עי' מ"ב ס"ק לו.

כגון טחינת לחם (יג). ויש לטחוק אגוזים ושקדים לפני התג כזון שאינם מאבדים טעמם, ואם שכח מותר לרסק בשיניו (יד).
 לש: לצורך אכילה מותר, ושלא לצורך אוכל נפש כגון שרית דיו וסממנים אסור ביו"ט ובחזה"מ (טו).

אופה ומבשל: לצורך אוכל נפש מותר ושלא לצורך אוכל נפש אסור ביו"ט ובחזה"מ. כל מזון שטעמו משובח יותר כאשר הוא מוגש זמן קצר לאחר בישולו שהוא רוב מאכלים, מותר. אבל במאכל שלא יפגם אם יתבשל מוקדם, יש להבינו לפני התג. ואם היה לו אונס בעיו"ט מותר לבשלו בלי שיניו, ואם לא היה לו פנאי ולא היה אנוס ממש יעשה ביו"ט בשינוי (טז). ובחזה"מ מותר אפילו יש לו לחם אחר יותר משובח ונקי מאותו המין אם עכ"פ צריך קצת להלחם שאינו נקי כ"כ, אבל ביו"ט אסור דהא יש לו פת נקיה שטוב יותר, אבל ממין אחר אפילו גרוע מותר אפילו ביו"ט (יז).

מקור הלכה

(יג) רמ"א סי' תקד, ג.

(יד) סי' תקד מ"ב ס"ק ח-ט.

(טו) סי' תצה, ב ומ"ב ס"ק יג ובה"ל סי' רנא ד"ה אנרת.

(טז) עי' סי' תצה ברמ"א ומ"ב ס"ק ח, ושו"ע הגר"ו סי' תצה, ה וחיי אדם כלל פ סוף סעי' א.

(יז) סי' תקו ס"ק לו וסי' תקלג ס"ק י.

מותר לבשל ביד רחבה ומותר להכין לאורחים מוזמנים אפילו כאשר בואם מוטל בספק (יח). ואסור לבשל ולהרתיח מים בשביל עכו"ם, אבל אם בשלו בשביל יהודים מותר ליתן מהם גם לעכו"ם, וישראל מומר דינו כנכרי לענין זה (יט). ואדם שצריך להזמין עכו"ם או מומר לביתו ביו"ט ישאל שאלת חכם דיש חילוק בין להזמין דאסור ובין אם בא מעצמו דמותר להאכילו (כ).

בר"ה ויו"ט שני של גליות אסור לבשל ביו"ט ראשון לצורך סעודת ליל יו"ט שני (כא). אבל אם מבשל כמות גדולה בפעולה אחת כגון למלא קומקום מלא בבת אחת (שפותח הברז ואח"כ סוגרו) לצורך יו"ט וישאר גם בשביל יו"ט שני, מותר אפילו כוונתו לזה, אבל אסור לומר בפירוש שחלק מהמזון מיוחד ליום המחרת (כב). וכן אם מבשל כמות גדולה

מקור הלכה

(יח) עי' סי' תקג, א-ב, וסי' תצה. ובמקום דלא זימן אורחים אבל רגילות הוא שאורחים באים אצלו נראה פשוט דג"כ מותר וצ"ע, ועי' בס' חגים ומועדים (להרב וגשל) עמ' מה.

(יט) סי' תקיב, א.

(כ) עי' מ"ב סי' תקיב ס"ק י. ומי נקרא מומר בזמננו עי' חזו"א יו"ד סי' ב' ס"ק נח, אבל מטין מסמיה דהגר"ח קניבסקי שליט"א דכ"ז הוא רק לתומרא שלא להתיר יבמתו בלי הליצה וכדו' ולענין איסור שנאה החובה להצילם, אבל לא להקל לצרפן לעידוב או להתיר לבשל בשבילו. ויש הרבה להאריך בזה, ומטין מסמיה דהגר"ש אלישיב שליט"א דכמעט לא שיך בדורנו בא"י דין תינוק שנשבה ויש לידע בדיוק הגדר בזה.

(כא) סי' תקג, א.

(כב) סי' תקג מ"ב ס"ק ו, טו.

מותר, מפני שהכמות הנוכפת משבחה את טעמו של המזון המתבשל בסיר, ובתנאי שלא יאמר בפירוש דכוננתו להותיר (כג).

הגוזז: אסור ביו"ט ובחזה"מ. ואסור לספר את שעריו ביו"ט ובחזה"מ (כד), וסריקה ביו"ט אסור ובחזה"מ מותר (כה). ובחזה"מ מותר ליטול הצפרניים רק אם נטלן גם בערב החג (כו) מותר ליטול השפם בחזה"מ אפילו במקום שאינו מעכב האכילה וגם למרוט גבות העינים (כז).

המלבן: אסור ביו"ט ובחזה"מ (כח). ולצורך מועד נמי אסור גזרה שלא יכנס לרגל כשהוא מנוול ע"ש. ואם שרי לכבס בחזה"מ רק את המקום המלוכלך בבגד, עי' באחרוני זמננו ואכמ"ל. מותר לכבס בגדים מלוכלכים של ילדים קטנים מאד בחזה"מ מפני שמכבסים אותן תדיר (כח"י) ואין להוסיף למאשין באותו כיבוס גם בגדים של ילדים גדולים ושל מבוגרים (כח"י).

מקור הלכה

(כג) סי' תקג, א.

(כד) עי' סי' תצה וסי' תקי, וסי' תקלא מ"ב ס"ק סז, וע' אגרות משה או"ח ח"א סי' קסג.

(כה) סי' תקלא ס"ח ברמ"א.

(כו) סי' תקלב רמ"א, ומ"ב ס"ק ב.

(כז) סי' תקמז, ה' דשער הגוף של שפם אינו בכלל הגזרה.

(כח) סי' שפס, ד' ובסי' תצה מ"ב ס"ק יג וסי' תקלד, א ומ"ב ס"ק ב.

(כח"י) סי' תקלד מ"ב ס"ק יא.

(כח"י עי' פסקי הגאון רמ"פ בס' ה' חזה"מ, ואם יש בגדים של גדולים בתוך המאשין של הכביסה כבר מעיו"ט ויש טרחה להוציאם עי' בס' חגים וזמנים עמ' קמד טלפי דעתו אינו מחויב להוציאם אבל מסיים דאין לכמוך על פסק זה רק לאחר שאלת הכס.

המנפץ: אסור ביו"ט וחזה"מ (כט).

הצובע: אסור ביו"ט ובחזה"מ (ל).

הטווה: אסור ביו"ט ובחזה"מ, ורק לטוות ציצית התירו בחזה"מ (לא).

העושה שני בתי גירין: אסור ביו"ט ובחזה"מ (לב).

האורג: אסור ביו"ט ובחזה"מ (לג). ולצורך אוכל נפש כגון לארוג מצודה לדגים מותר בחזה"מ אם לא היה יכול לעשותן מעיו"ט, דהוי מכשירי אוכל נפש דמותר בחזה"מ אם לא כיוון מלאכתו למועד דאז אסור (לד).

הפוצע: אסור ביו"ט ובחזה"מ (לה).

הקושר: אסור ביו"ט, והיינו קשר של קיימא, ובחזה"מ אסור, אבל קשר שהוא לצורך מועד כגון לאגוד הלולב מותר (לו).

מקור הלכה

(כט) סי' תצה, ולענין חזה"מ עי' חיי אדם כלל קי, ה.

(ל) סי' תצה ולגבי חזה"מ עי' בבה"ל סי' רנא וחיי אדם כלל קי, ה.

(לא) סי' תצה, ולגבי חזה"מ עי' בחיי אדם כלל קט, ה. ובסי' תקמה, ג ועי' ס' בבה"ל ד"ה לעצמו.

(לב) סי' תצה, וסי' תקמא, ב.

(לג) סי' תצה, וסי' תקמא. וחיי אדם כלל קט, ח.

(לד) עי' סי' תקמ, ח ומ"ב ס"ק כז ובסעה"צ ס"ק כג ע"ש.

(לה) סי' תצה. ולענין חזה"מ עי' ח"א כלל קט, א ולענין גדר פוצע עי' רמב"ם פ"ז מה' שבת ה"כ ובראב"ד שם, ובתוס' רי"ד שבת עג.

(לו) סי' שיז, א וסי' תצה, ב ועי' ח"א כלל קט, יא ח"ל הקושר והמתיר לא נזכר מה דינם ונ"ל דמה שאינו לצורך מועד אסור לכו"ע ועי' סי' תרנז ס"א ומ"ב ס"ק ה דלצורך מועד מותר.

המתיר: אסור ביו"ט ובחזה"מ חוץ מלצורך המועד דמותר (לז).

התופר: אסור ביו"ט ובחזה"מ (לח). אבל מותר לתקן בגד בחזה"מ במעשה הדיוט, ויש להקפיד לתפור תפרים רחבים ותפירות שאינם ישרות ולא במאשין של תפירה (לט). ומותר לתפור בחזה"מ כפתורים בשינוי כגון לתפור רק בשני חורים של כפתורים במקום ארבע או באופן רופף מעט (מ).

הקורע: ביו"ט אסור, ולענין חזה"מ בפשטות אסור, ורק לצורך מועד מותר (מא).

הצד: אסור ביו"ט ובחזה"מ (מב). ואם הוי דבר האבד כגון שעכברים אוכלים תבואתו מותר בחזה"מ (מג).

מקור הלכה

(לז) ע"י מ"ט לענין קוסר.

(לח) סי' שמ' וסי' תצה, ב. ולענין חזה"מ ע"י סי' תקמא, ד וסי' תקלח, ו וסי' א כלל קס"ב.

(לט) סי' תקמא, ה.

(מ) ע"י בס' חגים ומועדים לרב וגשל עמ' ק"ט.

(מא) סי' תצה וסי' תקמו, ו וספר דברי סופרים ה' אבלות, עמק דבר אות תלב, וע"י לקמן לענין מחתך.

(מב) סי' תצה, ולענין חזה"מ ע"י סי' תקלג, ד-ה, בס"ב ובבה"ל סי' רנא ד"ה אגרת.

(מג) סי' תקלז, א. וע"י ברמ"א דכל מה שאפשר להקל בטרחא יעשה, ובענין ספק דבר האבד ע' במ"ב ס"ק א שהמג"א מיקל והח"א מחמיר, והמ"ב כותב דאם הוא דבר האבד המצוי אף דאינו ודאי, מותר, רק שיהא בצנעא. וע"י בס' חגים ומועדים עמ' ק דמה שכותב המ"ב דבר המצוי אין הכוונה לרוב, דאף מיעוט המצוי נחשב כמצוי דהרי מביא ראיה מהא דמותר לכתוב ספר שמא ימותו העדים וזה אינו בגדר ספק מחצה על מחצה ובשו"ת כתב סופר או"ח סי' קב וערוך השולחן סי' תקלז פסקו כהמג"א ולא כחיי אדם.

השוחט והחובל: לצורך יו"ט מותר, אבל לא נהגו לשחוט היום ביו"ט משום חשש טרפה כיון דטרפות שכיחות ואין שוחטין עוף אא"כ הכין מעיו"ט עפר לכסותו (מד). ובודאי דבחוה"מ מותר לצורך, ושלא לצורך אסור (מה). וחבובים ויתושים אם הם מצערין את האדם מותר להורגן בחוה"מ דאין לך צורך אדם גדול מזה, ואע"ג דמצי להבריחן מיד, הא יחזרו עליו (מו).

המפשיט: לצורך אכילה ביו"ט וחוה"מ, מותר. ושלא לצורך אסור (מז).

המעבד: אסור ביו"ט, ובחוה"מ ג"כ אסור שאינו צורך מועד, ובדבר האבד מותר בחוה"מ (מח). אבל מותר למלוח הבשר להוציא דמו לאכילה ביו"ט (מט).

הממחק: אסור ביו"ט וחוה"מ (נ).

המשרטט: אסור ביו"ט וחוה"מ (נא). והאחרונים הסתפקו אם מותר לשרטט לצורך דברים המותרים לכתוב בחוה"מ, והמ"ב אוסר (נב).

מקור הלכה

(מד) סי' תצז וסי' תצח, יד ובמ"ב ס"ק מט

(מה) עי' ח"א כלל קט, סו.

(מו) סי' תקלג מ"ב ס"ק כ.

(מז) סי' תצט, וח"א כלל קט, סו.

(מח) סי' תצה. ובח"א כלל קט, סו.

(מט) עי' סי' תצז ותצח, ועי' מג"א סי' שכא ס"ק, ולענין מליחת אוכלין עי' סי' תקלג, ג-ד ובה"ל ד"ה מותר וחזו"א או"ח סי' קלה ד"ה רא"ס.

(נ) סי' תצה, ובח"א כלל קט, ח.

(נא) סי' תצה, וסי' תקמה מ"ב ס"ק מח.

(נב) ע' מ"ב סי' תקמה ס"ק מח שהביא בסם ס' לקט הקמח דאסור.

הממרח: אסור ביו"ט. ובחזה"מ מותר לצורך רפואה כגון למרח רטיה, וכן כל הרפואות מותר לקחתם בחזה"מ (נג).
 המחחק: ביז"ט אסור, ובחזה"מ להמ"ב אסור ולהחזו"א מותר (נד).
 הכותב: כתיבה אסור ביו"ט. ובחזה"מ כתיבה רגילה אינה נחשבת למעשה אומן ומותר לצורך מועד, אך טוב למעט בכתיבה ככל שאפשר (נה). ומותר לכתוב אגרות שלום בחזה"מ (נו). והמנהג לכתוב בשורה עליונה בעקימה (נז). ומותר לכתוב צ'ק לקנות דברים (נח). מותר לילדים הנהנים ממשחק לרשום נקודות (נט). ולסדר כתבים באופן שראוי לדפוס דצריך לזה אומן לכאו' אסור (ס). וכתיבה לצורך דבר האבד מותר בחזה"מ (סא). ומותר לחנוני לכתוב רשימות של

מקור הלכה

- (נג) סי' תקמא ס"ק ג ובה"א כלל קס, יז. ולענין רפואה עי' סי' תקלב, ב. ועי' באגרות משה או"ח סי' עח שרפואה שלא לצורך כלל כגון ריפוי שינים כשאין לו צער ולא יתקלקלו יותר אם יטפל בהם לאחר המועד, אסור.
 (נד) סי' תצה, ובה"א כלל קס, יח ובה"ל סי' תקלס, ה ד"ה אינו. אבל בחזו"א או"ח סי' קלה ד"ה דא"ש כתב דכיון שאין בזה עמל, מותר.
 (נה) סי' תצה. ועי' דמ"א בס' תקמא, א ובמ"ב ס"ק ה וס"ק יח.
 (נו) תקמה, ה ומ"ב ס"ק לו בטם ריטב"א דהוי שמחת יו"ט לידע משלום חברו ועי' בעה"ש ס"ק יד דאי ההיתר מטעם שיתענג מקבל האגרת א"כ אם לא יקבלו במועד יהא אסור לכתוב, והעיר שלא הזכירו הפוסקים להחמיר גם באופן זה.
 (נז) מ"ב שם ס"ק לה.
 (נח) מ"ב שם ס"ק יח.
 (נט) סי' תקלו, א-ב. וסי' תקמה ס"ק יב, ובס' חגים חמנים עמ' קד.
 (ס) דהוי מעשה אומן, עי' חגים ומועדים עמ' קד.
 (סא) עי' מ"ב סי' תקמה ס"ק מב ובסעי' ד.

סחורה הנמכרת לצורך המועד (סב). מותר לכתוב חידושי תורה דחשיב דבר האבד אבל אסור להעתיק רשימות שיכול לרושםם אחר המועד (סג).

המוחק: אסור ביו"ט, ובחזה"מ לצורך כתיבה המותרת לכאו' מותר (סד).

הבונה: אסור ביו"ט ובחזה"מ אסור, אבל נטילת גבשושית באת שאין בו טירחא מותר, וכן בנץ מלאכת הדיוט מותר (סה).

סותר: אסור ביו"ט, ובחזה"מ מותר לסתור בחשש סכנה דכותל הסמוך לרה"ר ונוטה ליפול סותרו מפני הסכנה ובונה כדרכו (סו).

מכה בפטיש: אסור ביו"ט. וכן בחזה"מ אסור במעשה אומן, ומעשה הדיוט מותר. ורק דבר האבד מותר אפילו מעשה אומן (סז).

מקור הלכה

(סב) סי' תקמה, ד ומ"ב ס"ק יח-יט.

(סג) סי' תקמה, ח ומ"ב ס"ק מז, ובסעי' ס ס"ק מז, ובס' חגים ומועדים עמ' קה. ויש לעיין מה הדין באדם שאינו מבטל רגע מסדריו, ורשימת החידו'ת אצלו הוי דבר האבד דאם לא יכתבם במועד יצטרך לבטל אח"כ מסדריו הקבועים, וצ"ע.

(סד) עי' סי' תצה וסי' תקמה, ולכאו' מחיקה הוא ג"כ לא הוי מעשה אומן ומותר לצורך כתיבה המותרת אבל עי' בס' דברי סופרים עמ' תכב דאוסר, וצ"ע בדבריו טעמא מאי, דהא אינו מעשה אומן.

(סה) עי' סי' תצה, וסי' תקמ, ח וח"א כלל קיג, א.

(סו) סי' תצה, וסי' תקמ, א.

(סז) סי' תצה, ולענין חזה"מ עי' סי' תקמ ובסי' תקלז, א.

מוציא: הוצאה ביו"ט מותר לצורך, וגם לצורך מצוה שרי אף אם היה אפשר להביא מבעו"י, אבל אסור לטלטל בגד שאין צריכים לו ביו"ט במקום שאין עירוב (סח). ולענין חוה"מ אין איסור הוצאה כלל לפי החזו"א, אבל הוצאה שיש בה טירחא מרובה אסור (סט).

מכבה ומבעיר: אסור להצית אש ביו"ט כגון להצית גפרור (עו). ויש להבין לפני החג מקור אש שממנו ידליקו אש לנרות או לבישול, דרך להוליד אש חדשה אסור אבל הבערה לצורך מותר (עא). ולכבות האש אסור, מלבד היכא דהנמכת האש נצרך להבישול כגון שהמזון יתקלקל אם האש לא תקטן, התם שרי להנמיך האש אם אין דרך אחרת כגון להזיז את הסיר מעט מעל הלהבה או להדליק להבה נוספת נמוכה (עב). ולגבי חוה"מ מותר מכבה ומבעיר לצורך מועד ויש מתירין אפילו שלא לצורך מועד (עג).

מקור הלכה

(סח) סי' תצח, ב ומ"ב ס"ק ס ובשעה"צ ס"ק י. סי' תקד, ב. סי' תקסז ס"א וס"ג. סי' תקיח, א ובמ"ב ס"ק ה-ו.

(סט) בחזו"א או"ח סי' קלה ד"ה רא"ש כתב דאין איסור הוצאה דאין בזה עמל וטירחא, ולהבה"ל בס"י תקלס, ה ד"ה אינו לגבי מחתך צ"ע לגבי הוצאה. וכשיש טירחא מרובה ע"י בס"י תקלה, א במ"ב ס"ק א-ב ובח"א כלל קיב, א.

(עו) סי' תקב, א ומ"ב ס"ק ד.

(עא) סי' תקב, א.

(עב) סי' תקב, א. וסי' תקו, ד. וסי' תקיד מ"ב ס"ק ד וס"ק ו-ז.

(עג) ע"י בס' עמק ברכה וחזו"א או"ח סי' קלה ד"ה רא"ש, ולפי דעתם מותר אפילו שלא לצורך מועד, דאינו אסור רק מלאכת טירחא, ואפילו לפי הבה"ל סי' תקלס ד"ה אינו הרי אינו מלאכת אוטן ומותר לצורך מועד.

תחומין: ביו"ט יש תחומין אבל בחוה"מ אין תחומין (עד).
 מוקצה: מוקצה אסור ביו"ט, ויו"ט חמור משבת, דאפילו הנולד בו כגון עצמות לאחר אכילה שאין עליהם בשר הם נולד ומוקצה, דמעיקרא מאכל אדם ועכשו מאכל כלבים (עה). ובחול המועד אין מוקצה (עו).

אמיה לעכרם: אסור בז"ט (עז). ולענין חוה"מ אסור אמיה לעכו"ם (עח). ואם עשה מלאכה הרבה מתירין ליהנות הימנה (עס).

ממצוא חפצך ודבר דבר: בז"ט אסור (פ) ובחוה"מ מותר (פא).
 מקח וממכר: ביו"ט אסור (פב) ובחוה"מ דבר האבד מותר וכן מותר לצורך יו"ט (פג).

רפואה: אסור בז"ט, ובחוה"מ מותר לצורך מועד, ושלא לצורך כלל שאין לו צער ולא יתקלקל כלל אם ימתין, אסור (פד).

מקור הלכה

- (עד) ע"י ס"י תקטו, ה וס"י תקפו, ו וס"י תקמ"ז מ"ב ס"ק ד.
 (עה) ס"י תצה, ד מ"ב ס"ק טז ז.
 (עו) ע"י מ"ב ס"י תרלח, ס"ק ד.
 (עז) ס"י תקטו, ה וס"י תקכו, ו וברמ"א שם סע"י ח.
 (עח) ס"י תקמג, א.
 (עט) ע"י תסו' הגאב"ד מדעברעצין בס' חול המועד.
 (פ) ע"י פמ"ג ריש ס"י שח במ"ז ובמנח"ס ס"י צח ובחיי אדם כלל ס הלכה א.
 (פא) ס"י תקמג, ג.
 (פב) ס"י תצה.
 (פג) ס"י תקלט, סע"י א' וסע"י יב, ויש עוד פרטים דמותר עיין בפוסקים.
 (פד) ע"י ס"י תצה, וס"י תקלד, ב וסו"ת אגרות משה או"ח ס"י עת.

שארית יעקב

קונטרס חידושים וביאורים עמ"ס מגילה

מגילה נקראת רכ"ו.

ע"י בהקדמה השניה של הרה"ק האדמו"ר מקאמארנא למגילת אסתר ד"א וי"ב וי"ג וי"ד וט"ו יחד בגימטריא אדנ"י שזהו רחל דבתוכה נגלית המגילה דהוא בחי' עטרת יסוד אבא ע"י כוונות פורים. וממשיך הרה"ק מקאמארנא לפרש המשך המשנה לא פחות ולא יותר דהיינו י" וט"ז שהוא בגי' הוי"ה דכשיסוד אבא הוא בתוך ז"א דנקרא הוי"ה אין גילוי של יסוד אבא דמלוכש בתוך יסוד דז"א כנודע ע"ש.

ולכאוי יש להקשות דהא ז"א ידוע מדרושי א"טב"ח באות ל"ע דיסודו קצר ג"כ, דהא יסוד דנוק' אין לה אחיזה מנגד הפרק שלישי דיסוד דז"א, וא"כ אין עטרת יסוד דאבא מלוכש בתוך יסוד דז"א רק יותר ארוך, וא"כ צריך להתגלות יסוד דאבא בתוך יסוד דז"א ג"כ.

וי"ל דבאמת מבואר בהרבה מקומות דיסוד דז"א יש לו שלש פירקין, (וע"י בס' איפה שלמה דסותר עצמו דפעם כותב דיש לו ג' פירקין ובמק"א כותב דיש לו רק ב' פירקין ואכמ"ל) אך באמת הפרק השלישי אינה נחשבת מיסוד דז"א משום שהיא עטרת היסוד ועטרת היסוד הוא שייך לנוק' כמבואר בדברי האריז"ל בשער העקודים שכבר בעקודים יש בו סוד אור בשביל הנוק', וכן בנקודים כתב הרב דבתוך שאול בן הכנענית שהוא יסוד התהו יש הארה בשביל הנוק', וכמו ששמעתי ממור"ר הרה"ג ר' משה ש"ץ שליט"א באריכות דזה הסוד של משיח בן יוסף דהוא הבחינה דשייכת אל הנוק' אע"פ שנמצא אצל הזכר כסוד דמשיח בן יוסף צריך להכין את הבריאה בשביל משיח בן דוד כמבואר

בדברי הרמח"ל והגר"א באריכות, וממילא מוכן דיסוד אבא כשנכנס בתוך יסוד דז"א הוא מלובש לגמרי בתוך יסוד דז"א, דפרק שלישי דיסוד דז"א שהוא עטרת היסוד מכסה פרק ג' דהיא עטרת יסוד אבא, ואעפ"כ אומר הרב ז"ל בדרושי אטב"ח של יסוד דנוק' אין לו מקום לסמוך ביסוד דז"א כיון דפרק הג' דיסוד דז"א לא שייך ליסוד דז"א, ויש להאריך בזה ואין כאן מקומו.

רש"י ד"ה אלא שהכפרים. ופעמים שיום הכניסה ביי"ג גופעמים שהוא ביי"א. עיי' ברש"ש דהקשה למה לא נקט ג"כ י"ב, אבל עיי' בלשון רש"י שעל הרי"ף דנקט ג"כ י"ב, א"כ משמע דברש"י שעל הש"ס יש ט"ס.

רש"י ד"ה חל ארבעה עשר. שאין קריאת המגילה בשבת גזרה שמא יטלנה בידו. וקשה דהא הגזרה היא שמא יוליכנה ד' אמות ברה"ר עיי' לקמן דף ד. וי"ל דשיטת רש"י היא כמו שיטת הראב"ד בפ"ד מה' שבת דאיסור מוקצה הוא מטעם הוצאה (עיי' רמב"ם וראב"ד בה' שבת) וא"כ י"ל דכללו הגזרה של מגילה בתוך הגזרה של טלטול שאר דברים דהוא גזרה אטו הוצאה, ועיי' רש"י בסוף סוכה דביאר למה נקט הגמ' ד' אמות ברה"ר ולא הוצאה מרשות לרשות.

רש"י ד"ה אלא שהכפרים, לפי שבתי דינין יושבין בעיירות בשני וחמישי כתקנת עזרא ע"כ. וראיתי באיזה אחרון שהקשה דהא עזרא היה אחר אחשורוש וא"כ היאך שייך לומר בעת קביעת זמן קריאת המגילה יום הכניסה דהיה שייך רק לאחר תקנת עזרא, ועיי' בפיה"מ להרמב"ם דיום הכניסה היה בשביל קריאת התורה (דחקנה משה רבינו ע"ה), ולכאור' קשה למה לא פירש רש"י כהר"מ, ונראה דרש"י ס"ל כדאי' במשנת חסידים שער קריאת התורה דבמקום דאין ס"ח פטורים מלקרות בימי ב' וה' וא"כ בני הכפרים דלא היו בקיאים בקריאתה הה"נ דהיו פטורים, משא"כ בענין ישיבת בתי דינין. ועל עצם הקושיא י"ל דהיה להם מנהג ליכנס לעיירות אף לפני עזרא רק שעזרא תיקן זאת לחיוב, וצ"ע.

אלא שהכפרים וכו' וצריכין שיקראנה להם. עיי' בר"ן שכתב דאין בני הכרכין יכולים להוציאם דלאו בני חיובא נינהו דאין חיובן רק ביי"ד ובט"ו, ולכאור' קשה על רש"י (וכבר הקשה זה זקני מאוה"ג רע"א כאן) היאך כתב שיכול אחד מבני הכרכין לקרותה להם, וי"ל עפ"י הירושלמי המובא בפוסקים כאן (ועיי' רש"ש כאן שהביאו) דבדיעבד יכולין לקרות כל החודש וא"כ כל אחד נחשב בר חיובא כל החודש.

כדאמר רב שמואל בר יצחק י"ג זמן קהלה לכל היא. עיי' ברא"ש והר"ן והמרדכי דהביאו בשם ר"י דהפירוש הוא כמו דאיתא בירושלמי דזמן מלחמה הוא וממילא אינו נלמד מ"כימים אשר נחו בהם", רק למעשה אינו צריך קרא, כיון דלפניו קורין ולאחריו קורין, בו בודאי קורין ע"ש. ובשם ר"ת הביאו שהכל מתאספין בו לתענית אסתר, ומכאן סמך בגמרא לתענית אסתר דלכאורה אין לו מקור בחז"ל, דבמס' סופרים אי' בפיי"ז ה"ד דשלשה ימי צום היו מתענין באדר כמו שצמו בימי מרדכי ואסתר ג' ימים, אבל לא מוזכר בשום מקום בש"ס להתענות ביי"ג באדר, ולכאורה מכאן יש סמך למה שנהגו להתענות ביי"ג באדר.

ועי' בפר"ח (ומובא בקרבן נתנאל אות ג) סי' תרפו ס"ק ב דהקשה דאם איתא לדר"ת היו מתקבצין ביי"ג אמאי דחינן להו ליום הכניסה, ליקרו ביי"ג. ועיי' מה שתירין שם. ובאמת המדקדק בלשון הר"ן (דף א: בדפי הרי"ף) שהביא את ר"ת לא כתב מפורש שבי"ג היו מתקבצין, רק פירש ד"זמן קהלה לכל" היינו שהיו מתענים כולם ביום המלחמה, אבל לא שהתקבצו אז לעיירות. ונלע"ד דמה שדחק את הרא"ש להבין בדברי ר"ת שהיו מתקבצין לעיירות (ובאמת כן הבין בדבריו גם המרדכי באות חשעו) הוא משום דדייקו בלשון "זמן קהלה לכל" ולשון "קהלה" הבינו שמשמעותה אסיפה כללית מכל הכפרים לעיירות הסמוכות להם, משא"כ הר"ן הבין דמה שמתקבצין בכתי מדרשות שבכפריהם גם בשם "קהלה" יקרא. ועיי' בקרבן נתנאל שתירין דבאמת הרוצים לקרות ביום י"ג, הרשות בידם, אך חכמים הקלו לבני הכפרים

להקדימם ליום הכניסה כדי שיספיקו מיס ומזון לאחיהם שבעיירות ע"ש.

רש"י ד"ה אלא, וצריכין שיקראנה להם אחד מבני העיר. עיין יבמות יד. בתוד"ה כי שהקשו לפירושו דאיך יקרא להם אחד מבני העיר כשהם באים לעיר הא הוי לאו דלא תתגודדו, ותוס' פירשו דבני הכפרים היו קורין בעירם ויום הכניסה פ"י דהתכנסו בכפרם לקרות בתורה ולא דהלכו לעיר, וכ"כ ר' יהודה בר ברכיה ז"ל בדף א. מדפי הרי"ף. ולכאורי קשה על רש"י דמפורש שם בגמ' יבמות יד. דהגמ' שואל על מתני' דידן דיש איסור לא תתגודדו ומתרג' כגון דהווי ב' בתי דינין בב' עיירות ולפי רש"י הרי הם בעיר אחת, וקושיא זו הקשו בתוס' שם ובפ"י הריב"ב על הרי"ף כאן, ומוכח מזה דרש"י רש"י דצבור שלם נחשב כעיר אחרת אפי' באותה העיר וכמו שנוהגים היום דכל צבור שלם שבא לעיר פלוניה שיש בה מנהג קבוע רשאי להמשיך במנהגיו, ועי' בשו"ת דברי יואל שהביא ראייה ממשנה בב"מ בענין זה.

אמר רבב"ח א"ר יוחנן זו דברי ר"ע סתימתאה אבל חכמים אומרים בזה"ז הואיל ומסתכלין בה אין קוראין אותה אלא בזמנה. ועי' ברש"י שפירש דאם תקדים קריאתה יעשו פסח לסוף ל' יום של קריאה ונמצאו אוכלין חמץ בימים אחרונים של פסח. ועי' בבעה"מ, אבל עי' ברמב"ם הל' מגילה פ"א ה"ט דביאר כוונת הגמ' דבזמן שיש לישראל מלכות אז מקדימין ליום הכניסה ובוה"ז פ"י שאין מלכות לישראל אין קורין אותה אלא בזמנה, ויש להבין מה השייכות בין מלכות ישראל לזמן הקריאה לבני הכפרים, וי"ל דכוונת הרמב"ם כשי' הרי"ף דהכוונה דבזמננו עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה שאז יחלקו להם מעות פורים ובזמן שהיה מלכות לישראל לא היו מצוים כ"כ עניים, ועי' כאן בבעה"מ ובמלחמות.

ואף בזמננו דהשולטים בא"י הם מזרע ישראל, אמנם אינם שומרי תו"מ, ואף דיש לדון עפ"י דברי החזו"א הידועים בה' שחיטה דיש צד לומר דיש להם דין תינוקות שנשבו, מ"מ ידוע דהחזו"א אמר דאין להם

דין מלכות כלל ובפרט לפי דברי הר"ן במס' נדרים דאין דינא דמלכותא דינא בא"י, א"כ חשוב דאין דין מלוכה כלל בא"י עד ביאת גוא"צ, ובפרט לפי מה שהאריך לבאר בסה"ק ויואל משה דקודם ביה"מ אסור להקים מלוכה ויש בזה העברה על ג' שבועות המבואר בסוף כתובות וצריך למסור הנפש ע"ז כמבואר במהר"ל ובדאורייתא אי עביד לא מהני, וצ"ע מה הדין לגבי זמן קריאת בני הכפרים.

עיי' בהגהות חשק שלמה כאן דמרומו בפסוקי המגילה דכתיב "והימים האלה לא יעברו מתוך היהודים" וכל אלה מיעוטא הוי ע"י סוטה יז. וממילא דוקא י"ד וט"ו המפורשים בקרא לא יעברו מתוך היהודים, אבל שאר הזמנים של בני הכפרים בטלו כשלא היה מלוכה לישראל וכדברי הר"מ, ולפיכך שלח אליהם מרדכי "דברי שלום ואמת" ולכאורה תקשי דמה שיידן זה למגילה, אכן להנ"ל י"ל דאם יהיה כיניהם אמת ושלום לא יחרב הבית ע"י יומא ט. דהבית נחרב בשביל שנאח חנם וא"כ ישארו להם כל הזמנים של ימי הפורים כיון שיהיה מלוכה לישראל.

ואימא בשיתסר ובשיבסר. ידוע מה שאמר כ"ק אדמו"ר ר' מנדלי קאצקער זי"ע דלפיכך נהגו חסידים שלא לומר תחנון בט"ז וכי"ז, כיון דהרמ"ע מפאנו אומר דגם הוה אמינא של הגמרא הוא אמת וחשיב כאילו קורין בהם מגילה. והוסיף כ"ק האדמו"ר מקאצק דחסידים הקפידו בזה כדי להראות שעוה"ז הוא גם רק הו"א כדי להגיע לעוה"ב שהוא המסקנא, וממילא ע"י ההו"א של הגמ' מאירין לבחי' עוה"ז.

ב: ואימא פרזים בי"ד ומוקפין כלל כלל לא, ולא ישראל נינהו, ועוד מהודו ועד כוש כתיב. לכאוי קשה מה ההו"א של הגמ', וי"ל עפ"י הרמב"ן המובא בר"ן על הרי"ף דף א. דהקשה על השאלה מה ראו אנשי כנה"ג לחלק מצוה זו לימים חלוקים יום אחד למוקפין ויום אחד לפרזים משא"כ בשאר מצות התורה והרי התורה אמרה תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם, ואומר הרמב"ן דהפשט הוא דבזמנם בנס זה של אחשורוש כבר נפקדו ישראל ועלו לארץ ישראל ברשות כורש

ונתישבו בעריהם, וכשצוה אחשורוש להשמיר להרוג ולאכד היו הפרזים שאין להם חומה בספק סכנה גדולה שלא יעלו עליהם אויבים יותר מן המוקפים חומה וכשנעשה הנס עשו כולם יום נוח ומשחה ושמחה ורק בשושן עשו למחר בנס שלהם, ולאחר מכן בשנים הבאות עמדו פרזים ונהגו מעצמם משחה ושמחה בי"ד אבל מוקפין לא עשו כלום, ואח"כ עמדו מרדכי ובית דינו וקבעו את הזכר לנס לכל ישראל דכולם היו בספק סכנה, ולפי דברי הרמב"ן האלו מובן מאי קס"ד דגמ' דבאמת היה מקום לפטור את המוקפין דהיו שרוים בסכנה יותר מועטת מן הפרזים, רק כיון דישאל נינהו ולמעשה כולם היו בספק סכנה, תיקן מרדכי שכולם יקראו את המגילה לדורות.

ריב"ל אומר כרך וכל הסמוך לו וכל הנראה עמו נידון כרך, עד כמה כו', מיל. ע"י בהרא"ש כאן דפסק כריב"ל. יש לחקור דכיון שהחומה היא מזמן יהושע בן נון ובודאי אין קבלה בכל מקום בדיוק היכן היה החומה בזמן יב"נ א"כ מאיזה מקום מתחיל הדין של סמוך ונראה וכיצד נדע מה עיקר העיר ומהיכן למדוד המקומות דסמוכין ונראין לה, וכגון בירושלים עיה"ק שלא יודעים היכן הייתה החומה בזמן יהושע בן נון מהיכן נמדוד, ובאמת בחזו"א משמע שצריכין למדוד סמוך ונראה מהחומה של העיר העתיקה הקיים בזמננו, וכן נקטו כמה אחרונים. וראיתי באיזה ספר שנתפלא עליהם דהחומה של היום אינה של יב"נ רק של מלך טערקיי שבנאה לפני כמה מאות שנים ומדוע נמדוד משם, ועוד, דלפי המובא בס' חזון ציון עמ' 63 (לח"ה ריבלין - ירושלים תש"ז) דע"י בנין אהלי יעקב (השטיבלאך דשכ"ו זכרון משה) הוא שערי ירושלים של חומות העיר ושם הוא שליטת הטומאה של הס"מ העומד בשערי ירושלים כנודע מרבינו האר"י, א"כ לכאור' יש למדוד משם.

והיותר מסתבר כמו שראיתי בספר של אחד מרבני ירושלים שהביא בשם הגרי"ח זאנענפעלד זצ"ל דהגדר של ירושלים הוא עד היכן שיש בתים ברציפות מן העיר העתיקה ואין מודדים כלל לפי החומה של יב"נ

ויש בזה הרבה נפקא מינה לדינא, עיי' בשו"ת ח"ס דעני ת"ח הדר בירושלים יש לו מעלה על עני הדר בצפת להקדימו, וגם לגבי הדין הכל מעלין לירושלים, ועיי' בס' זהר חי להרה"ק מקאמארנא זצ"ל דסכנה לדור בירושלים מרוב קדושתה ורק גדול הדור ממש יכול לדור בירושלים. ועיי' בס' על הגאולה ועל התמורה לרביה"ק מסאטמאר זיע"א דכוונתו לירושלים העתיקה, ולכאור' קצת מוכח מדבריו דס"ל כהחזו"א דירושלים חשיב עד מקום החומה של יב"ג ולא כל מקום שנמשכים בתים מעיר העתיקה.

ועיי' בר"ן כאן הנראה וסמוך דקאמר היינו דמחשבין מתחומי העיר ואפילו מופלג וכ"ה בריטב"א כאן דאם הוא נחשב כחלק מהעיר נחשבת עמו ועיי' בפוסקים, ואומרים בשם הגרי"ח זאנענפעלד זצ"ל שרבו המהרי"ל דיסקין זצ"ל אמר לו שרוצה לבנות בית יתומים בירושלים ובנה בשכ' גבעת שאול, ואמר שכיון שלעולם לא יצא דבר בטל מפיו הקדוש, כודאי לבית יתומים יש דין של ירושלים, וצ"ל דשי' המהרי"ל דיסקין דנחשב כירושלים משום דס"ל כהר"ן והריטב"א הנ"ל. ואין לסמוך על שמועות אלו להלכה ולמעשה וכל אחד ישאל את רבו כיצד לנהוג לדינא.

רש"י ד"ה צופים אומרים, נביאי הדורות. ועיי' בהגהות עיני שמואל שהביא בשם הגר"א שהקשה מה כוונת רש"י נביאי הדורות הא רק נביאי דור אחד גילו את אותיות מנצפ"ך, ותירץ הגר"א דהוה קשה ליה לרש"י למה נקט הגמ' מנצפ"ך דהול"ל כמנפ"ן לפי סדר הא"ב, וע"ד הפשט י"ל דקשה להוציא מן הפה מלה זו בסדר הזה ויותר נקל לומר בלשון מנצפ"ך, אבל הגר"א אומר דלכך פירש"י נביאי הדורות דאותיות אלו נתגלו במשך כמה דורות ובכל דור הוסיפו אות אחת וסדר הגילוי היה כסדר מנצפ"ך. ונלע"ד בפירוש דבריו הקדושים דהרי הגמ' אומר מפורש בדף ג. למסקנא דמהוה הווי רק לא ידעו הי באמצע תיבה והי בסוף תיבה ואתו צופים ותקינו פתוחין באמצע תיבה וסתומין בסוף התיבה, וא"כ כיון שגילה הנביא הראשון שהכ"ף פתוח באמצע והכ"ף

סתום בסופו איך הסתפקו על שאר האותיות מי באמצע ומי בסופו הא כבר גילה דפתוח באמצע וסתום בסוף, וצ"ל דאעפ"כ הסתפקו בכל אות ואות והיה צריך הוראה מפורשת על כל אות ואות הי מינייהו באמצע והי בסוף.

ג. ואתו צופים ותקיננו פתוחים באמצע תיבה וסתומים בסוף תיבה. לכאוי פליאה עצומה דמצינן בסדור הרש"ש בכוונת ה' מלך ועוד מקומות דאותיות פשוטות נקראים המנצפ"ך שהם בסוף התיבה ואותיות סתומות נקראים המנצפ"ך שבאמצע התיבה חה כנגד הגמ' דידן, וביאר הגר"ח"ש דוויק את דברי הרש"ש דכשהוא באמצע התיבה הוא סתום דמיד יש אות אחריו אבל כשהוא פתוח ופשוט הוא בסוף התיבה ויש הפסק של גליון אחריו ודומה לפרשה פתוחה וסתומה, וזה הסבר נחמד אבל זה כנגד הגמ' שלנו דכותב להיפך פתוחות באמצע וסתומות בסוף וצע"ג, וה' יאיר עיני. ובדרך צחות אמרתי ליטב דאי כגמ' שבת פתוח ועשאו סתום כשר, סתום ועשאו פתוח פסול, וביאר האדמו"ר מחב"ד וצוק"ל דפתוח הוא מי שלומד נגלה וחושש דאם ילמד קבלה יכוא ללמוד רק נסתר אומרים לו דזה כשר דבריעכד אם ילמוד כל היום נשמתא דאורייתא הרי אחוז בנשמת התורה, אך סתום ועשאו פתוח שאין לומר פנימיות התורה פסול. וידוע דברי הסדור הגר"א דבאמת קבלה נקרא פשט דשם מופשטים הלבושים ורואים אלקות, אבל נגלה הוא סוד דשם נסתר האלקות, וא"כ י"ל דעפ"י קבלה הפתוח הוא רמו לבחי' נסתר דהוא פתוח בלי לבושים, הוא רמו לאותיות הסתומות עפ"י נגלה דהם מרמזים על הסוד כדלעיל, אבל סתומות עפ"י הקבלה מרמו לאותיות הפתוחות עפ"י נגלה. כדי להראות דעפ"י קבלה הנגלה נקרא סתום.

ונודעו ארץ ישראל ד' מאות פרסה על ד' מאות פרסה. הפשט הוא הכל א"י נודעוה וא"י היא ד' מאות פרסה על ד' מאות פרסה, דאין ר"ל שא"י קפצה לאחוריה ד' מאות פרסה דא"כ מה שייך לומר ד'

מאות על די מאות, וע"כ דר"ל דכל א"י נודעזעה, ונקט גודלה של א"י
דכך שיעורה אבל לא אתפרש הכא כמה קפצה, וז"פ.

מי זה שגילה סתרי לבני אדם. צ"ע למה נקרא הפשט של הפסוקים
סתרים, ועוד הרי עיקר התיקון של הבריאה הוא לימוד התורה וא"כ
מה היה הטענה על יונתן בן עוזיאל שגילה טעמי תורה, ונראה דאע"ג
שזה רק פשט, כיון דקבלו הפשט הזה מפי נביאים היה הפשט בגדר
נבואה וממילא אי אפשר כבר לחלוק על הפשט הזה, וזה נחשב כמו
סתרי תורה דהיינו דבנגלות התורה דהוא תורה שבע"פ כל חכם מבין
לפי שכלו ורשאי לחדש בה לפי הבנתו, אבל נסתרות נקרא קבלה דהכל
קבלה למשה מסיני מפי נבואה, ולפיכך כיון שהוא גילה תרגום בגדר
נבואה ואי אפשר לחלוק על זה הוי בגדר נסתר, ואי במתני דאין
דורשין ברבים סתרי תורה.

ולכאוי קשה דהא אין הנביא רשאי לחדש דבר מדעתו להוסיף על
תורת משה וא"כ איך שייך לפרש דיני התורה עפ"י נבואה, וצ"ל דאינו
בכלל האיסור של אין נביא רשאי לחדש דבר מדעתו, דרק דבר הסותר
תורת משה הוי בכלל איסור זה, וקשה דעי' מהר"ץ חיות עמ"ס יבמות
כא: דאם יבוא אליהו ויאמר דלא מעברין מי משגת, דכחו של אליהו
הוא רק לברר ספקות ולא לשנות את ההלכות, וכבר נזכר סברא זו
במשנה למלך פ"ט מה' אישות ה"ו, וצ"ל דא"א לאליהו לשנות הלכה
ברורה שאמרו חז"ל, אבל במקום שיש ספק בדין תורה אע"פ שאינו
ספק במציאות יש לו כח לברר, וזה כנגד כמה אחרונים, ועיין דברי
הגאון ר' לייב גורביץ וצ"ל ראש ישיבת גייטסעהד לבאר מה שאמרו
חז"ל תיקו דהוא ר"ת תשבי יתרץ קושיות ואיבעיות, דרק בגדר תשבי
דהיינו מה שהוא ת"ח המלוכש בגוף יכול לפשוט איבעיות ולא מצד
נבואתו דהוא בגדר אליהו שנהפך למלאך.

הוא עדיף מינייהו דאיהו חזי ואינהו לא חזו. לכאוי קשה דאם הם
היו נביאים למה הוא זכה לראות והם לא זכו לראות, רק עי' בקיצור
מאמרי התניא דהחילוק בין נבואה לרוח הקודש דבנביא כיון דגדרו הוא

דיבור א"א להשתנות מה שהוא אומר דכבר נמשך עד עשיה דהמלכות
 דהוא הדיבור ממשיך עד עשיה אבל ברוה"ק אע"פ שיכול להיות דרואה
 ע"י רוח קדשו יותר מנביא כיון דאין לו דרגת מלכות יכול להיות
 דבשעת ההמשכה יהיו קטרוגים ויתהפך ולא ימשך מה שהוא רואה עד
 עולם העשיה בפועל.

ואי לא לימא הכי עיזא דבי טבחא שמינה מינאי. ע"י בשו"ת של הבן
 איש חי דמביא דמי שיש לו פחד תמידי זה בא מחמת דנשמחו מרגיש
 דשדין מסבבין אותו אז סגולה לו לעשות בתמידות את המחכר כאן
 בגמרא ויפרשו ממנו.

מבטלין ת"ת ובאין לשמוע מקרא מגילה. כבר הקשו כל המפרשים
 ע"י ברש"ש וכל האחרונים דמה ביטול תורה שייך בזה, הכי קריאת
 המגילה אינה תורה, והעולם אומרים בשם הגר"ח מכריסק דביטול
 תורה באיכות חשיב נמי ביטול תורה ובזמן שיכולים ללמוד בעיון
 ולומדים בבקיאות חשיב ביטול תורה. ולכאור' קשה דהא דוד המלך ע"ה
 בקש מהקב"ה דתהלים יהיה נחשב כלימוד נגעים ואהלות, וא"כ לכאור'
 מוכח כנגד הגר"ח דגם דבר תורה הנאמר רק בדרך קריאה נחשב
 כלימוד בעיון. וי"ל דאדרבה מדבקש על תהלים שמע מינה דשאר
 דברים הנאמרים בדרך בקיאות לא נחשבים כלימוד בעיון. וידוע
 שבנפש החיים רוצה לחדש עפ"י הגמ' ב"ב דמי יימר דתפלת דוד המלך
 נתקבלה, אבל ביסוד העבודה כבר חלק עליו בזה וכן הגאון בעל
 הפרדס (שהיה מג' היחידים בדורו שזכו להסכמת הגר"א על ספרם) גם
 כותב מפורש דתפלת דוד המלך נתקבלה. וראיתי בשם ר' מאיר מווילנא
 תלמיד הגר"א לישב דבאמת תפלת דוד המלך נתקבלה, רק דוד המלך
 התפלל על בעלי בתים העמלים וטרודים כל היום בפרנסתם ואינם
 יכולים ללמוד בעיון דתהא אמירת תהלים שלהם חשובה כלימוד נגעים
 ואהלות של ת"ח העוסקים ומבינים בתורה, והכא במגילה קאמר
 דאפילו תלמידי חכמים הלומדים בעיון מבטלין מתלמודם ושומעין
 מגילה.

ולפענ"ד יש לי שב עפ"י הגמ' ברכות ו: "אגרא דפרקא רהטא" ופרש"י עיקר קיבול שכר הבריות הרצין לשמוע דרשה מפי חכם הוא שכר המרוצה שהרי רובם אינם מכינין להעמיד גירסא ולומר שמועה מפי רבן לאחר זמן שיקבלו שכר לימוד. ולכאור' יפלא דכיון דקי"ל שומע כעונה ובשעה ששומע הדרשה מפי החכם ובשעת מעשה הוא מבין א"כ הוא מקיים מצות לימוד ואמאי לא יקבל שכר של לימוד התורה, וי"ל בביאור דברי רש"י דס"ל דאין שומע כעונה במצות לימוד התורה וכששומע דרשה מקיים רק המצוה של ידיעת התורה וממילא אם לא משמיעה לאחר זמן אין לו גם הקיום של ידיעת התורה כיון דאינו זוכר ולכך עיקר השכר הוא רק על הרהטא. ובאמת החפץ חיים באחד מספריו פוסק לדינא דללמוד בעצמו חשיב יותר מלשמוע דרשה, והביאור בזה דהנה יש לחקור בדין שומע כעונה האם הפשט דהשומע חשיב כמדבר גופיה או דהתורה חידשה דסגי בשמיעה לצאת ידי חובתו כעניה, ולצד הבי' י"ל דבלימוד התורה לא נתחדש האי דינא דתסגי לן בשמיעה וממילא לא יקבל שכר ע"ז רק על הידיעה שנתחדש לו אם זוכרה. ולפ"ז א"ש סוגיין דמבטלין ת"ת לקריאת המגילה, דאע"ג דלגבי קריאת המגילה יש דין של שומע כעונה אבל לא מקיים מצות לימוד התורה בזה וממילא הגמ' צריכה לחדש שמבטלין ת"ת לקריאת המגילה, ופשוט.

ובאופן אחר נראה לי לומר בפשיטות דביטול תורה קאי על הזמן שהולך מבית המדרש לבית הכנסת לשמוע מגילה כרוב עם, ובזמן ההליכה יש ביטול תורה.

גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה. עיין בספר רוחות מספרות להג"ר יהודה פתייא זצ"ל שזה דוקא כשמוכירים שם שמים ממש ולא כשאומרים מלת השם אע"פ שמכוונים להקב"ה והביא מעשה נורא ע"ז שהוכיח כן לחבריו.

תוד"הוילן יהושע בלילה ההוא בתוך העמק. ע"י ברש"י כאן דיהושע חזר מדבריו דכשבא לילה אחר במצור עסק בתורה, אבל תוס' כאן לומר

דכבר עכשו כשצר על יריחו עסק בתורה ודרך הש"ס לקצר הפסוקים ולערבם יחד. וקצת קשה דהרי כל דרשת הגמ' היא ממלת "עמק" שלן בעומקה של הלכה וכאן במלחמת יריחו לא כתיב עמק, ואינו רק שהגמ' מקצר הפסוק דכל דרשת הגמ' לא שייך על כיבוש יריחו דשם לא נכתב לשון זה. וצ"ל דכוונת התוס' דכיון דבשני הפסוקים כתב "בלילה ההוא" לומדים בכנין אב או כגורה שוה דגם עכשו למד כל הלילה והש"ס קיצר בזה ולא הביא דהוא ילפותא של פסוק אחד מחברו.

ובכלל מה שרואים במדרשים וגמרות שקצרו הפסוקים ועירבו אותם יחד, כמדומה דאיתא בחת"ס דהטעם הוא כיון שדברים שככתב אי אתה רשאי לאומרם בעל פה לא נקטו הפסוקים כלשונם מחמת איסור זה, אבל זה אינו מישב מה דקשה כאן איך דרשו דרשה ממלה שכלל לא כתיב כאן, ועל כרחק כמס"כ.

רש"י ד"ה אמש בטלתם וכו'. כלומר כשהעריב היום היה לכם להקריב תמיד הערב ובטלתם אותו. עיין ברש"ש שהקשה הא העוסק במצוה פטור מן המצוה (ערובין סג:) וכיון שהיו עוסקין במלחמת מצוה הרי דינם כעוסק במצוה והו"ל להפטר מהקרבת התמיד, וע"י בהגהות מצפה איתן דכתב דאין לתרץ דאותו ערב לאחר חנייתם היו מחויבים, דהרי אמרו במס' סוכה דשלוחי מצוה פטורין מן הסוכה אף בשעת חנייתן. וכותב המצפה איתן דשלח מכתב להרש"ש, דהרש"ש בסנהדרין סג מתרץ שכיון דרש"י כאן כותב שכשהעריב היום הו"ל להקריב התמיד, הרי שהרגיש רש"י בקושיא זו ולכן כתב דהתביעה היתה על שעת חנייתן, אולם קשה ע"ז מגמ' סוכה הנ"ל. וע"ש במצפה איתן שתירץ דכיון דתמיד של שחר ותמיד של בין הערבים הוא מצוה אחת וכיון שלא הוכיחן על תמיד של בקר משמע דהקריבו התמיד של בקר, וכיון ששניהם מצוה אחת אין כאן פטור של העוסק במצוה, ולא זכיתי להבין דבריו דנלע"ד פשוט שלא הקריבו תמיד של שחר דודאי היו פטורין כיון דעסקו במלחמה, וגם מה שהקשה על תירוצו הרש"ש מסוכה לק"מ, דשאני סוכה דשם יש דין דשלוחי מצוה פטורין מן

המצוה אף בשעת חנייתן דבסוכה יש דינא דתשבו כעין תדורו וזה לא שייך בהולכי דרכים דכמעט כל היום הולכים ונוסעים, משא"כ בשאר מצות אין העוסק בהם פטור אלא בשעת המצוה.

אבל קשה על דרש"י דכיון שהיו עוסקין במלחמה עד הלילה (וכלשונו "שאין זמן מלחמה בלילה") הרי אי אפשר היה להקריב חמיד של בין הערבים בלילה ומה היה תביעתו של המלאך עליהם. ולענ"ד יש להוכיח מכאן דרש"י ס"ל כר"ת דשתי שקיעות הן ולאחר שקיעה ראשונה לא עסקו במלחמה דכבר העריב היום והתחיל להיות חשך, אולם מ"מ אכתי שרי להקריב קרבן התמיד כיון דהיה קודם שקיעה שניה. וזה דלא כשי' הר"ן בברכות בדעת ר"ת דגם לדעתו אסור לזרוק את הדם לאחר שקיעה ראשונה. ולכאוי' קשה דמרש"י גופיה בברכות דף ב: מוכח דס"ל דלא כר"ת דהגמ' אומר שם "בשעה שעני נכנס לאכול פתו במלח הוא זמן צה"כ", ומבאר שם דרש"י שהעני אין לו נר בסעודתו ופי' הגאון בעל אגרות משה דרש"י ס"ל כהראב"ד בריש פסחים כשי' הגאונים דהוי לילה כבר בשקיעה ראשונה דיש קצת אור, ולפיכך העני שאין לו נר אוכל מיד בצה"כ, ולכאוי' מוכח דרש"י ס"ל דלא כר"ת, וצ"ל דכוונת רש"י שם בברכות דכיון שאין לו נר מכך את סעודהו כשעדיין יש אור, ואוכל מיד כשנעשה חשך ודו"ק.

עתה באתי. עיי' במהרש"ם דאחר הקשה לו דלפי הר"ן הידוע בפרק יוהכ"פ דלעבור על לאו כ"פ חמור מלעבור פעם אחת על איסור סקילה וא"כ ה"נ דלמא עבודה חמירא רק כיון דהוי רק פעם אחת ות"ת הא שייך בכל רגע דכתיב והגית בו יומם ולילה לפיכך המלאך אמר עתה באתי על כיטול תורה, ותירץ המהרש"ם עפ"י הגמ' במנחות ע"ב דרבי תלמידיה דר"ש הוה וס"ל כר"ש דס"ל במנחות צ"ט דבק"ש שחרית וערבית מקיים מ"ע דוהגית, עכ"ד. אבל לענ"ד אכתי קשה דלפי"מ שנחבאר בשו"ע הרב ה"ל ת"ת דכל הדין של ר"ש במנחות הוא רק במי שעוסק בפרנסתו כל היום וכ"כ הגר"א בשנות אליהו בפ"א ממס' פאה, והכא דלא עסקו בפרנסה והיה להם זמן פנוי לא יכלו לסמוך על ר"ש

כדי להפטר מת"ת, ועוד ועיקר וכי לא קרו ק"ש באותו הלילה, ואם לא קרו, הו"ל להמלאך לבוא אליהם בחביעה על ביטול ק"ש של ערבית. לפיכך נלע"ד שאינו דמיון לנידון דהר"ן, דכיון דזהו רק ביטול עשה, ועל ביטול עשה אינו זז משם עד שמוחלין לו כדאי בד' חילוקי כפרה, וגם אינו נענש על מצוה קיומית רק בעידנא דריתחא, ומוכח מזה דעשה קיל טפי מל"ת, (ואע"ג דעשה דוחה ל"ת זה משום שאהבה גדולה מיראה כדאי ברמב"ן, אבל למעשה העונש של ביטול העשה הוא פחות חמור מביטול ל"ת), וא"כ אין ראייה מהר"ן, דשאני הר"ן דאיירי בל"ת, ול"ת שעבר עליה כ"פ חמיר טפי מל"ת דאית ביה מיתת ב"ד.

ג: תוד"ה מלמד שהלך ולן בעומקה של הלכה, שנענש יהושע על שבטל את ישראל מפריה ורביה. לכאור' קשה למה נקרא שביטל את ישראל מפו"ד הא רק איחר אותם בלילה אחד, ומכאן ראייה לשי" הרמב"ם דהמאחר פריה ורביה נקרא מבטל מצוה (עי' בבית שמואל אה"ע סי' עו). ועי' קהלות יעקב עמ"ס ר"ה שהביא מחלוקת ראשונים בזה הרשב"א והמהרי"ט אם איחור מצוה חשיב ביטול מצוה ואכמ"ל. (וגם יש לפלפל דאולי קאמר הכי על הטיילים דאצלם כל לילה חשיב ביטול דזהו עונתם, וביטול פו"ד ר"ל ביטול מצות עונה, ולא שייך בזה השלמה. וגם לפי הבני יששכר מי שלא קיים המצוה חייב לפי כחו, ואולי ע"ז קאי הביטול.)

כבוד התורה קאמרת. עיין דבר פלא בשלטי גבורים בדרך ב: מדפי הרי"ף באות א דמבטלין ת"ת להוצאת המת אע"פ שיש לו כמה קוברין וכן מבטלין ת"ת להכנסת כלה (וזה מפורש בגמ' כחובות ונפסק בשו"ע), ומוסיף הש"ג "וכן נראה בעיני שמבטלין ת"ת לברית מילה, שהמילה גדולה מהוצאת המת שיש לו קוברין, ואם מבטלין ת"ת להוצאת המת כ"ש שמבטלין ת"ת למילה. עכ"ל. ועי' ברמ"א אור"ח סי' תרצג דכתב דמילה קודם לקריאת מגילה, (ומביא המ"ב אסמכתא לזה מהקרא ד"ליהודים היתה וכו' ושמחה וששון" דששון זה מילה, ונראה לפרש כוונתו דכי היכי דבעי' דבשעת המגילה יהיה ה"יקר דאלו תפלין"

על ראשו כמו"כ צריך לקיים קודם לכן ה"ששון דזהו מילה" דלא יחוי כשקר, כי היכי דבעת ק"ש שאומרים "וקשרתם וכו'" צריך שיהיו התפלגין על ידו ובראשו.) והקשה הגר"א בביאורו דהא בגמ' אי' דאף עבודה דרבים מאחרין כדי לשמוע מגילה, כ"ש מילה דאינה אלא משום זריזין מקדימין בודאי דזמנה לאחר מגילה, ובאמת כן פוסק הפר"ח לדניא דימולו התינוק לאחר קריאת המגילה הביאו המ"ב שם. ולפי הש"ג שחידש דברית מילה חשיב טפי מהוצאת המת שיש לו קוברין (ולא נודע מקורו מהיכן למד זה) אפשר דאין קושיא מעבודה, דיתכן דברית מילה יש לו מעלה על עבודה. דהרי הגמ' אומר דגדול ח"ת יותר מהקרבת המידן היא עבודה, וקבורת המת אף די' לו קוברין דוחה אפי' ח"ת, ולהש"ג דברי"מ חשיב טפי מהוצאת המת א"כ הוא יותר חשוב מת"ת וכ"ש מעבודה, א"כ אין להוכיח מהא דמאחרין העבודה לצורך קריאת המגילה דגם מילה יאחרו לאחר קריאת המגילה, דשאני מילה דחשיבא טפי, ויש לפלפל בזה.

והנה יש שרצו להביא ראיה מהש"ג שמותר לבטל חורה כדי להשתתף בכרית מילה, ויש לדון דכוונת הש"ג דווקא באדם שמל את בנו והמזהל העוסק בקיום המצוה ולא שאר אנשים שכאים רק להשתתף במצוה, ואפ"ל דכיון דהש"ג מדמה זה להוצאת המת שיש לו קוברין, וע"כ דכבודו של מת איירי ולא רק בעצם קבורתו, וה"נ במצות מילה יש ענין שישתתפו בה הרבה אנשים להראות גודל חשיבות המצוה כמו בכיכורים שהיו דרי העיירות יוצאין לקבל את פני מביאי הכורים, וכן גבי כהן גדול איתא דהמון עם היו צופין בעבודתו ביוהכ"פ.

ד. אריב"ל לנשים חייבות במקרא מגילה שאף הן היו באותו הנס. יש לחקור מה הדין בעבדים שחייבין במצוות כנשים, ועי' במרומי שדה דכתב דלרש"י כאן דכתב דנשים מחויבות מפני שאף הן היו באותו הנס אין עבדים מחויבים דלהו לא איתרחיש ניסא, אבל הבה"ג כותב דעבדים מחויבים כנשים.

וכחב המרו"ש גבי איש שאין לו מי שיוציאו במקרא מגילה כי אם אשה, דהטו"א כתב דאה"נ דהאיש חיובו גדול דהוא מדברי קבלה יותר מהאשה דחיובה הוא מדרבנן אבל מ"מ מחויב האיש לצאת מדרבנן ג"כ, וממילא צריך לשמוע לכה"פ מהאשה, אבל המרו"ש כתב דהכא לא תקנו רבנן על האיש שום חיוב כיון דכבר מחויב מדברי קבלה וממילא לא יהני ליה מידי מאי דישמע מהאשה, ומביא המרו"ש ראיה לשיטתו דכיון דמצינו כד' מינים הפסולים דמברכים עליהם בחוה"מ ואפ"ה ביו"ט אין מברכין עליהם, ולכאור' תקשי דנימא דנהי דמה"ת אין יוצאין בהן, מ"מ לא גרע יום א' משאר הימים דמצד החיוב דרבנן יבדך עליהם, אלא ודאי דהיכא דאיכא חיובא דאורייתא לא תקנו רבנן חיוב כלל, עכ"ל. ולענ"ד אין ראיה כלל משם דשאני ברכה דבודאי לא תקנו, דאם היו מתקנים ברכה היה בא לידי טעות שיוציאים אף החיוב דאורייתא בפסולים אלו, ולכן עשו היכר שלא יברכו עליהם ביו"ט, אבל אה"נ דצריך ליטלם כדאי' שם בשו"ע דיצא לכה"פ החיוב דרבנן, רק בלי ברכה, וממילא אין ראיה משם נגד הטו"א.

ש"ס. כתב הבה"ג (מובא בתוס' ערכין דף ג) דנשים אין חיבות בקריאת המגילה רק בשמיעת המגילה, ובפשטות כוונתו דצריכות לשמוע כל מלה רק שאין להם דין קריאה (וכמדומה שאי' במאירי דכתב דנשים היושבות בעזרת הנשים שקשה להם לשמוע כל מלה יוצאים ידי חובתם בשמיעת כללות המגילה ואינם צריכים לדייק לשמוע בכל מלה). ועי' בס' עמק ברכה דלפי"ז הקורא את המגילה אין צריך לכונן להוציא את הנשים בקריאה כיון דאינם חייבות בקריאה כלל רק צריכות לשמוע, והא שומעות. והא דבשופר צריך הבעל חוקע לכונן להוציא אע"ג דהמצוה היא רק לשמוע, שאני התם דבאמת המצוה היא התקיעה אף שמברכין לשמוע עי' בר"ן פ"ק דפסחים.

ומחדש העמק ברכה דזה דוקא בקריאת המגילה דלילה, אבל בשל יום נשים חיבות בקריאה ולא סגי להו בשמיעה משום שביום יש גם דין הלל במגילה דאי' בגמ' מגילה דהא דאין אומרים הלל בפורים היינו

משום דקריאתה הוא הילולה (וכן פסקו הבה"ג והרמב"ם, ודעת המאירי דאם אין לו מגילה צריך לומר הלל בפורים) ונמצא דקריאת המגילה דיום הוא במקום הלל, וא"כ נשים - שכתבו החוס' בפסחים ל"ח שחייבות בהלל בלילי פסחים משום שאף הן היו באותו הנס - ממילא בקריאת המגילה נמי חייבות מדין הלל. עכ"ד. ולא זכיתי להבין דבריו דהא בפסח היה עיקר הנס ביום כשיצאו ממצרים ואעפ"כ פשוט לתוס' דאף בקריאת ההלל דליל פסח נשים חייבות שאף הן היו באותו הנס וא"כ ה"נ כיון שתקנו מגילה בלילה ומגילה היא גדר של הלל בודאי מחויבים לפי תוס' גם בקריאה דלילה מטעם הלל, רק דהבה"ג לא ס"ל כתוס' דחייבות בהלל ולפיכך כתב דיש להם רק חיוב שמיעה וממילא אין לחלק בין קריאה דלילה לדיום לשיטתו.

ד: רב יוסף אמר מפני שעניניהם של עניים נשואות למקרא מגילה. ע"י בתוד"ה רב יוסף דהקשו דעכצ"ל דר"י לא פליג אטעמא דרכה דהא לגבי שופר ולולב ליכא טעמא אחרינא ומ"מ קאמר הכא טעמא אחרינא משום דאיכא נפקותא במקדש דליכא שבות ואפ"ה אסור משום האי סברא דקאמר ר"י. ועי' במרו"ש דהקשה בשלמא לולב הוי מצוה מיוחדת במקדש ושופר הוי בכל כ"ד (וכ"ש בכי"ד הגדול שבמקדש) משום דמעלה זכרון אבל מגילה אין בה ענין מיוחד בביהמ"ק. ולענ"ד המוכח מכאן דהנה יש לחקור בהא דינא דאי שבות במקדש האם הוא משום דהמצות של המקדש יותר חמורות ולא גזרו עליהם או משום דכהנים זריזין ולא אסרו אצלם בכלל משום שבות, ועי' בגמ' סוף ערוכין ועוד מקומות ואכמ"ל, ועכ"פ מוכח כאן מחוס' דהגדר הוא דבמקדש לא בכלל לא גזרו איסורי דרבנן ולא משום דהמצוות חשובות יותר במקדש כמו שאומר הנצי"ב.

ה. רבי נטע נטיעה בפורים. ע"י בית ישראל על פורים דכתב דכפורים יכולים לנטוע מהלך על כל השנה, עכד"ק. ויש להעיר דדוקא רבי דהיה בבחי' משיח בן דוד התקשר לבחי' פורים דהיא בחי' משיח בן יוסף סוד מרדכי הצדיק ועי"ז נטע נטיעה שימשך השפע של פורים על כל

השנה על ידו שהיה בבחי' מכ"ד והוא נטע נטיעה דרגת היגיעה בפורים סוד מכ"י.

ה: רב אסי קרא מגילה בהוצל בארביסר ובחמיסר מספקא ליה אי מוקפת חומה מימות יב"ג או לא. עי' בשער הכוונות בהגהות מהרש"ו דהביא דרבינו האר"י בימי שבחו בצפת היה מקפיד ליתן מספיקא משלוח מנות ומתנות לאביונים בי"ד ובט"ו אבל לא הפסיק לומר בט"ו על הניסים בעיירות המסופקות. והפליאה על רבינו הק' מקאמארנא דכתב דצריך לומר בעירות המסופקות על הניסים בב' הימים. וצ"ל דלא היה לו את הסה"ק שער הכוונות רק הפע"ח, וכן מוכח מכ"מ.

עי' בר"ן בסוגיין דכתב לענין עירות המסופקות אי מוקפות חומה מימות יב"ג דהורו הגאונים ז"ל דאזלי בתר רובא (פי' דתלי' דאינן מוקפות) ועוד דאפי' תימא דהוא ספק השקול הוי ספק של דבריהם ולקולא ונמצא פטור בשניהם ובטל ממנו בודאי מקרא מגילה ולפיכך קורא בראשון ופטור בשני. ועי' מל"מ פ"א מה' מגילה דהקשה עמש"כ הר"ן בפ' ערכי פסחים גבי הסבה דלא תקנו אלא בתרי כסי אמרי לה תרי כסי קמאי ואמרי לה תרי כסי בתראי ומסקא הגמ' השתא דאתמר הכי ואתמר הכי כולהו צריכי הסבה, וכתב הר"ן דאע"ג דבעלמא קי"ל איפכא דכל ספקא רבנן לקולא מ"מ הכא בעו למעבד הסבה בכולהו דאי ניקל אמאי ניקל בהני טפי מהני ואי ניקל בתרוייהו הא מיעקר מצות הסבה לגמרי עכ"ל, והק' המל"מ דמאי שנא הסבה ממגילה דגם בהסבה הול"ל דיסב בתרי כסי קמאי ויפטר בבתראי מדין ספק דרבנן לקולא ע"ש. ועי' בס' עמק ברכה דמישב דברי הר"ן דשאני הסבה ממגילה דמצות הסבה אינה מצוה בפ"ע אלא דין בהכוס וע"כ כל כוס צריך הסבה דהוא דבר בפני עצמו וכיון שבחחלה חל הדין בכולם לעשות בהו הסבה דהרי להקל אי אפשר דאמאי ניקל בהני טפי מהני, ולהקל בכולם נמי אי אפשר דמיעקר מצות הסבה לגמרי, אין לנו לפטור עד שיעשה הסבה בכל כוס וכוס. משא"כ מגילה דגוף המצוה היא אחת להודות לה' על חסדיו שעשה עמנו בימי מרדכי ואסתר, והזמן אינו

חלק מהמצוה אלא הכשר בקיומה, על כן לאחר שקרא בי"ד כבר נעשה ספק בעיקר המצוה של קריאת המגילה אולי כבר קיימה, ונמצא שע"ז שאנו מסתפקים בט"ו אם חייבים בקריאת המגילה יש ספק אולי קיים אותה, אבל בהסבה על תרי כסי בתראי שאנו מסתפקים בכל אחד מהם אם צריכים הסבה הרי לא נעשה בהם שום מעשה קיום אפילו של ספק, עכ"ד. ולכאור' קשה על דבריו דהרי מבואר בסוגיין ובדף ב: דילפי' מקרא דבזמניהם דזמנו של זה אינו כזמנו של זה ובפשטות משמע דהזמן הוא לעיכובא, וצ"ל דס"ל בדעת הר"ן כמו דאי' בירושלמי דכל דין זה דזמנו של זה אינו כזמנו של זה הוא רק דין דלכתחלה אבל בדיעבד יוצא כל החודש כמבואר בפוסקים.

בענין ראש השנה שחל להיות בשבת

ע"י בקונטרס נהר שלום (הנמצא בסוף סה"ק עין חיים) דף לט טור ב' וז"ל וכבר נודע כי עיקר חזרת המוחין בז"א ומיתוק הדינים הוא ע"י השופר, וכל עצמו של שופר הוא לעורר לבבינו לתשובה כלומר עורר ישנים מתרדמתכם ושוב אל ה' ואז חשוב ה' אימא להתפשט בז"א. נמצא כי עיקר הכל היא התשובה ובלא תשובה אי אפשר למוחין להתפשט כי כל אבר וגיד פגום או שעדיין לא נברר ולא נתקן א"א למוחין להתפשט בו כנודע, לפיכך נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה אל ה' כל אחד לפי שיעורו אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שלא יפחות כל אחד לשוב מאיזה חטא קל או תמור, ואז זוכה להיות צדיק בעל תשובה ומכריע את עצמו וכל העולם לכף זכות ונכתב בספר צדיקים לחיים. ודבר זה הוא הכרח גדול בכל עת, "ובפרט כיום שאין בו תקיעת שופר" ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים שע"י הרהורי תשובה יחזרו המוחין להתפשט בז"א ויתמתקו הדינים.

וכל מגמת פנינו בתפלותינו לא יהיה אלא להתפלל ולשפוך נפשינו אל השי"ת לפדות השכינה מהגלות ולתכרא בית אסורים דילה לאמר לאסורים צאו כמאמר התיקונים ויפן כה וכה אי אית מאן דיתער בתיובתא דיתחזיר שכינתא לגביה אשר זה כמה ימים ושנים ושכינה בגלות, בית קדשינו ותפארתינו נחרב, ונסתם כל חזון, ורוה"ק פסקה ממנו, ורוב מצוות התורה גנוזות בקרן זוית, עבר קציר כלה קיץ והכל תלוי בתשובה. עכל"ק.

מכל הנ"ל נראה דבשבת נשלם ענין השופר ע"י הרהורי תשובה. ונלפענ"ד לבאר מאי דמתאמר משמיה דמרן הקדוש מברדיטשוב זיעועכי"א על לשון המשנה "יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת" (ולא קאמר סתם ר"ה שחל להיות בשבת) דה"י הוא דר"ה הוא בחי' יו"ט

כשחל בשבת והוא גדול במעלתו יותר משאר ר"ה. שכיון שהכל תלוי בתשובה ממילא בשבת הוא יותר קל, דהשבת היא בחי' תשובה דשבת הוא אזהרות תשב וכדכתיב תשב אנוש עד דכא, ושבת אזהרות בשת דע"י הבושה וההכנעה קמי שמיא זוכין לתשובה, ועי"ז נעשה מיתוק הדינין וחזרת המוחין לז"א. ויה"ר שנוכה לשנה טובה ומתוקה.

בענין משיח בן יוסף ומשיח בן דוד

ידוע דסוד מב"י שייך ליסוד ורחל ובחיי תורה, וענין מב"ד לתפלה והתכוננות באלקות ודבקות, והנה צריך לדעת דכל אחד כלול מתוך משיחין ויש לו השתוקקות ללימוד ולדבקות, והנה הכלי של לימוד מוכן לכל אחד והכלי של דבקות הוא מופשט יותר, דאמירות הוא חיצוניות לאה ואנשים דהם בבחי' לאה יכולים להתדבק עם האמירות הפשוטות אבל נשמות של בחי' רחל כשצריכים להתכלל בלאה א"א להם לתפוס לאה בחיצוניותה לבד, והסוד הוא דר"ע היה מב"י כנודע מדברי חז"ל ונפטר בק"ש סוד התכללות עם מב"ד דזהו תיקונו ועליתו כנודע, והכל ע"י סוד כך עלתה במחשבה, דמחשבה ביסוד דבינה דמתאחד עם יסוד אבא, וביסודות שניהם מתאחדים ועי"ז יכולים ג"כ לתפוס חיצוניות לאה דהוא האותיות בפשטותן, וכמילא נשמות של רחל צריכים ליכנס ללאה דרך יסוד דהיינו להתכלל במחשבה ולהתכונן באלקות ולדעת שזהו בחי' לאה לגבם, ולהסביר להם דאמיתות עצת התבודדות להם הוא לעשות התבודדות בתחלה במחשבה דייקא ואח"כ יזכו עי"ז לעשות התבודדות ותפלות ג"כ בפשיטות בדיבור בחיצוניות לאה וזהו שאמר רבינו ז"ל שכדאי לכמה נשמות לעשות שתי שעות התבודדות שעה ראשונה להשתוקק לדבר בבחי' מחשבה ואח"כ שעה של דיבור ודו"ק היטב. ואז יתכללו הנשמות ויתגלה האור של התרין משיחין באופן האמיתי, השי"ת יזכינו לעשות רצונו באמת אכי"ר.

בענין מנין התרמוטין

עיין בשער הכוונות ובסדור רש"ט דשיעור תשר"ת הוא ל"ו תרמוטין והטעם דתקיעה הוא ט' קולות ושברים תרועה ג"כ כל אחד ט' קולות ויחד יוצא ל"ו קולות, ולכאור' קשה דזהו כנגד הגמרא (ר"ה לג) והפוסקים ע"י שו"ע סי' תקצ ס"ג דשיעור תקיעה כתרועה ובתשר"ת צריך להיות התקיעה י"ח קולות, וצע"ג, וה' יאיר עיני.

שוב מצאתי דרבינו האר"י הולך בזה לפי שיטת הראשונים המוכאים בב"י דהיינו הראב"ד וסייעתו דסוברים דתמיד תקיעה הוא ט' קולות אפילו בתשר"ת, ודו"ק.

בענין פנימיות דחיצוניות

יש להעיר דבסדור הרש"ש על ר"ה חסר הכוונה של פנימיות דחיצוניות בק"ש במילת אחד דהוא להמשיך אור פנימי דתריך כחפין דא"א שהם תריך עטרין דדעת דז"א, וגם או"פ דקוצא דשערי עד רישא דז"א. ועי' בהגהה בסידור החול בשם עלי נהר דזהו כוונה דשייך לפנימיות דחיצוניות וא"כ צריך לכווננו בר"ה, ופלא דנשמט מכל הסידורים, ופלפלנו בזה עם הרבה מקובלים שליט"א ולא מצאו מענה ואולי יש בזה ט"ס וצריך להגיה הסידור להוסיף וכן דעת מו"ר הרב שין שליט"א.

הערות על נהר שלום

בענין הסדר של ר"ה ויוהכ"פ וסוכות לפי הרש"ש

ראיתי לסדר הסדר של ר"ה ויוהכ"פ וסוכות הנלפענ"ד כיון דראיתי בזה שנתחבטו הלומדים בסידור הדברים על מכונו לכן אמרתי לסדרם כיד הי' הטובה עלי.

תחלה געתיק כמה לשונות מנה"ש (דל"ז ע"ד) וזל"ק (בקצת שנוי לשון להקל על הבנת הענין) "והם המוחין דר"ה פנימיות גמור דאח' דבחי' פנימיות וכו' וכיוהכ"פ הוא בחי' פנים דאח' ואיננו פנימיות גמור דפנים דפנימיות גמור איננו נמשך כ"א לאחר יוהכ"פ כימים שבינתיים עכ"ד, והמורם מדבריו דר"ה הוא בחי' אח' ויוהכ"פ פנים דאח' והימים שבין יוהכ"פ לסוכות מוחין דפנים.

וברף ל"ח ע"ג ד"ה ודע כתב וז"ל ודע כי החיצוניות והפנימיות הנז' בשני ימים דר"ה שניהם הם דחיצוניות הכולל הנז' בשער כ"ח שער העיבורים אשר תיקונם היה ע"י א"א ואו"א בעיבור הי"ב וט' וכיוהכ"פ הוא תיקון הנימיות הכולל הנז' אשר תיקונו היה ע"י ט"ס דאריך וע"י ז"ה דעתיק בעיבור ט' ושבעה וכנז' שם כי אחר עיבור שני דחיצוניות התחיל תיקון הפנימיות וכנז' בשעה"כ ובס' עולת תמיד כי ביוהכ"פ נתקן הפנימיות וכדמשמע בסופ"י משער אנ"ך עכ"ד, ולכאור' זה סותר למש"כ לעיל דיוהכ"פ הוא בחי' פנים דאח' וכאן משמע דהוא בחי' פנימיות הגמור.

וכדי לתרץ זה נקדים דברי רבינו הרש"ש זי"ע ברף ל"ח ע"ד בהמשך לשונו שם וז"ל ודע כי בחיצוניות הנז' דר"ה הוא כי פרצופי נה"י וחג"ת הכוללים דא"ק והפנימיות הנהקן ביוהכ"פ הוא פ' הבינה דא"ק וכנז'

בפ"ה משער אח"פ כי יוהכ"פ הוא באוון דא"ק עכל"ה. ובסוף דבריו שם כי ויעקב ורחל הננסרים בר"ה ויוהכ"פ הם כללות כל עולם האצילות עם כל בי"ע הנקי יעקב בערך כללות א"ק כנודע עכ"ל, וכיאר דבריו הק' דהו"ן שאנחנו עוסקים עמהם בר"ה ויוהכ"פ אינו זו"ן דאצי' וגם אינו זו"ן דא"ק אלא יעקב ורחל דא"ק שנקראים ג"כ זו"ן כיון שיעקו"ר לעתים נקראים זו"ן.

והענין כיון דאבי"ע מלבישים על א"ק מהטבור ולמטה, ולכן כל האצילות ובי"ע יקרא יעקו"ר בערך זה (כיון דהם הפרצוף שבא לאחר זו"ן דא"ק). כמו שהלבשת יעקו"ר על פרצוף זו"ן דאצילות מהטבור ולמטה, (וגם כאן האבי"ע מלביש את א"ק מטבור ולמטה אבל כאן בא"ק כיון דפרצוף הבינה דא"ק מתפשט עד טבור דא"ק ופרצוף זו"ן דא"ק הוא מטבור דא"ק ולמטה יעקו"ר דהיא אבי"ע מלביש את כל הזו"ן דא"ק) והם הם הזו"ן הנתקנים בימים אלו ונקראים בשעה"כ זו"ן (שאל"בא דאמת הם יעקו"ר דא"ק) ופנימיות וחיצוניות הנמשכים בר"ה הם פנימיות וחיצוניות דזו"ן דא"ק הנמשכים ליעקו"ר (ומקור הדברים כיון דהארז"ל גילה בפ"ה שער אח"פ דיוהכ"פ הוא באוון דא"ק דהיינו בינה דא"ק ויוהכ"פ הרי כבר בחי' פנים א"כ ע"כ ר"ה הוא פי' למטה מזה שהוא חג"ת נה"י, ואם נאמר שהזו"ן שאנחנו עוסקים בהם הם זו"ן דא"ק א"כ מהו התיקון הנעשה ונתקן בר"ה שהם החג"ת נה"י, הרי כבר הם זו"ן שלמים וצריכים להמשיך רק הבינה, אע"כ דהתיקון הנחקן בר"ה הוא ביעקו"ר וממשיכים בר"ה חג"ת נה"י דא"ק שהיא דרגת זו"ן דא"ק ומגדילים יעקו"ר עד חג"ת נה"י דא"ק וזה נקרא מוחין דאחי' (ואע"פ שאבי"ע כבר מלבישים זו"ן דא"ק י"ל דמלבישים רק חיצוניות זו"ן ומקבלים עכשו פנימיות של זו"ן דא"ק או אפשר דבאמת אבי"ע לפי הרש"ש מלביש טבור דזו"ן דא"ק ולא טבור הכללי וא"כ ממשיכין בר"ה החלק שלמעלה מהטבור של זו"ן, והמשכת מוחין דפנים שבוהכ"פ היא בחי' בינה דא"ק).

ונודע מכמה מקומות בדברי הרז"ל (עי' שער העקודים פ"ח) דכל בחי' בינה הוא מוחין דאח' לערך מכמה שהוא בחי' פנים, ובזה יוכן דאע"ג שבדל"ח ע"ד כתב הרש"ש דיוהכ"פ הוא בחי' פנים זה אינו אלא בערך החג"ת נה"י שנקראים לגבי בינה הנק' פנים בערכו, אבל בערך חכמה דא"ק הרי נקראים אח' כנ"ל ונק' פנים דאח', וזהו כוונת רבינו הרש"ש בדל"ז ע"ד דפים הגמורים אינו נמשך כ"א לאחר יוהכ"פ בימים שבינתיים דהיינו בחי' חכמה דא"ק שהוא פנים אמיתיים הנמשך בימים שבינתיים וכמבואר בשעה"כ שקצת נמשך ג"כ בעיוהכ"פ, ונקרא בלשון הרב חסדים והוא הוא המוחין דחכמה דא"ק שגורם הזיווג האמיתי, ובזה יוכן שהזיווג דשמיני עצרת הוא דוקא לאחר המשכת כל המוחין דחכמה דא"ק שהוא ע"י ימים שבינתיים וע"י ישיבת סוכה ולולב ואתרוג דהם הפנימיים והמקיפים של בינה זו כמבואר במקום אחר. ועיין בדברי הרש"ש בדף ל"ט ע"ד ד"ה הנסירה וכו' ח"ל ולר"א בר"ה תחלת תיקון המשכת מוחין דאח' באח' הזו"ן הכוללים דזו השנה הנכנסת (פירוש דעד באהבה בר"ה מכוונים בזו"ן של שנה הנכנסת) ונסירה והמשכת מוחין דפנים בפנים דשנה שעברה (פירוש דמבאהבה ואילך בר"ה וכולל גם המוחין דיוהכ"פ הוא המשכת מוחין דפנים (ונק' פכ"פ) בערך המוחין דאח' ובערך הכללות עצמן הוא בבחי' פנים דאח') והמשכת החסדים חיווג דשמח"ת לזו"ן דשנת אשתקד (פירוש דהמשכת החסדים הוא המוחין דחכמה דהם הפנים האמיתיים ועל ידם נגרם הזיווג דשמח"ת) עכ"ל.

וזה מש"כ הרז"ל כ"פ בשעה"כ דר"ה ויוהכ"פ הם בבחי' שמאלו תחת לראשי רק שביוהכ"פ נעשה חיבוק דשמאל (דהיינו שנעשה המתקן מוחין דאח' דהיינו המשכת פנים דאח') ובסוכות נעשה בחי' וימינו החבקני ע"כ, והיינו בחי' חכמה שהם מוחין דפנים וימין בערך כינה שהיא שמאל.

והא דמכנה הרז"ל המוחין דחכמה הנמשך בימים שבינתיים וסוכות "בחי' חסדים" ולא בחי' חכמה, הענין כיון שע"כ דא"ק נודע מדברי

הרו"ל שהוא נעלם בחיצוניותו הוא שערות דא"ק שאין אנו מדברים במקום גבוה הזה כנודע מדברי הרו"ל בתחילת ע"ח, ולכן אי אפשר לכנות העליה עד שם, ולכן מכנים מוחין אלו בשם חסדים שהם תוספת אורות של חכמה וחסדים בלי הבירור והפירוט מהיכן הם נמשכים.

ודע שכל דברינו שביררנו עד הנה אינם חרשות שחידשנום מדעתנו לבה, כי כבר ראינו שעמד על סדר זה הכהן הגדול מאחיו זקן המקובלים בדור הקודם הרח"ש דוויק זי"ע בלי לציין בלי לציין המקורות חכינו כנס ע"ג ענק לפענת הדברים ולברר מקור הדברים, ח"ל (הנדפס בס' פאה השדה דף ש"י) החיצונית והפנימיות שאנחנו מתקנים בבי ימים דר"ה הוא כלי חיצון ואמצעי הכולל, (אמר המעתיק: לדעתנו כוונתו נה"י והחג"ת של זו"ן דא"ק שהם הפנימיות והחיצוניות דזו"ן דא"ק), חמש"כ הרש"ש בליקוטיו דף ל"ח סוע"ג שהחיצוניות ופנימיות שאנחנו מתקנים בר"ה שניהם בחיצוניות פי' נה"י כלי חיצון וחג"ת כלי אמצעי והפנימיות שאנחנו מתקנים ביוהכ"פ הוא כלי הפנימי פירוש חב"ד (ולפי דעתנו כוונתו חב"ד היינו בינה דא"ק שנקרא חב"ד בערך זו"ן) ושלשתם בין דר"ה בין דיוהכ"פ הם אחר ופנים דאחור ולכן בין ביום ר"ה בתקיע"ש ובין בה' תפלות דיוהכ"פ כשמעלים מ"ן לצורך המשכת מוחין דפנים ג"כ עולה צלם לנוק' עם צלם דדכורא ונמשכים הפנים בשופר תחלה לז"א ואח"כ הוא נותן הארתם לנוק', ואם היה פנים גמור היה צריך שימשך מוחין דשופר תחלה לנוק' כמו מלך עוזר וכן באהבה דה' תפלות דיוהכ"פ שניהם עולים בסוד, ואע"פ שנמשכים במלך עוזר תחלה לנוק' (הגהת המעתיק: ולפי דעתנו יש ליישב שכיון שהמוחין דפנים שממשיכים כאן הם מוחין שלמים והם פנים כאמת לגבי זו"ן דא"ק יש להם כל דיני פנים ובפרט דלגבי נקודה החמישית אין ממשיכים בכלל מוחין יותר עליונים ולכן יש להם דין של מוחין דפנים אע"פ שבאמת ימשכו אח"כ עוד יותר מוחין עליונים לזו"ן דנקודה ד' שבערכם עדיין הם פנים דאח'). ואין ראיה מכאן שאלו חמשה תפלות הם פרטיות ובכללם הם דאח' אלא שב' ימים דר"ה הם

אח' ופנים דאח' דאח' וביוהכ"פ הם אח' ופנים דפנים דאח', ולכן כתב הרש"ש בנה"ש בדל"ז סוע"ד שביוהכ"פ נמשכים מוחין דפנים דאח' א"כ עד סוף יוהכ"פ נשלמים האח' ופנים דאח' (א"ה: לפי דעתינו כוונתו בחי' חכמה דא"ק). ובימים שבינתיים שלאחר יוהכ"פ נמשכים המוחין דפנים הגמורים והם נמשכים ע"י אימא לנוק' והוא כמו מלך עוזר שתחלה נמשכים לנוק' שלא ע"י ז"א ואח"כ נמשכים ע"י ז"א ע"י לולב והקפותיו, ואפ"ל שהפנימים והמקיפים דא' מסתלקים ממנה כמו אחר מלך עזר ונכנסים בז"א ונמשכים לה על ידי הלולב וההקפות פנימיים ומקיפים, והוא כמו הכריעות והזקיפות דמגן אברהם ואז נגדלת עד החזה (וזה מ"ש הרש"ש (נה"ש דל"ז סוע"ד) אבל פנים הפנימיות הגמור נמשך לה בימים שהינתיים וכו') לבד ולא יותר, וזה אפשר מה שאמר הרז"ל שנטילת לולב צריך קודם מוסף לפי שאח"כ עולה יותר מן החזה והלא אין אנחנו מכוונים בתפלת הסוכות ומי העלה אותו אל החזה, אלא ע"י הלולב עלה עד החזה כמו ע"י הכריעות והזקיפות עכ"ל.

ובזה יובן למה ביוהכ"פ אחר גמר כל התפלות שנמשכו כבר כל המוחין דבינה דא"ק שנק' ג"כ הבלים בבחי' פה דא"ק דכל אח"פ הוא בחינה אחת בחי' בינה דא"ק נמשך החתימה, דהחתימה הוא נמשך תמיד לאחר גמר המשכת מוחין דאח' דאז נעשה הזיווג דכלי ורוחא כנודע מכוונת באהבה דכל יום לפי סדר סידור הקצר וכהגות הגר"ש דוויק זי"ע, ובה מובן הזיווג הגדול הנעשה בנעילה שהוא בא מבחי' א"א דהיינו מבחי' א"א דבינה דא"ק שהוא גמר המשכת המוחין דבינה שהוא מוחין דאח' בכללותו ונעשה הזיווג דכלי ורוחא.

ואח"כ שהזיווג דשמי"ע הוא הרבה יותר גדול שאז כבר נמשכו גם המוחין דחכמה דא"ק המעלה של יוהכ"פ הוא כמו שכתב רבינו הרש"ש בדף ל"ח ע"ד דכשאנחנו ממשיכים המוחין של בינה דא"ק אנחנו ממשיכים זה בראשונה לזו"ן של נקודה החמישית ולכן כתב הרב שהענין דיוהכ"פ בעיקרו הוא לנשים, ולכן הזיווג הנעשה בנעילה

אע"פ הכולל אינו אלא בחי' זיווג דכלי ורוחא שהוא בחי' זיווג דאחי' זהו בערך הזו"ן דנקודה ד' שבשמ"ע יזווגו זיווג אמיתי מבחי' חכמה דא"ק. אבל לגבי זו"ן דנקודה החמישית הזיווג הכי גדול הנעשה הוא דוקא ביוהכ"פ שאז מזווגים נקודה ונקודה ה' ע"י המשכת מוחין של בינה דא"ק שהם בחי' פנים בערך החגתנה"י דא"ק כנ"ל באורך (וכ"ז לשיטת רוב המקובלים דהזיווג דשמ"ע הוא לזו"ן דנקודה ד' לאפוקי שיטת היר"א שלפי דעתו הזיווג דשמ"ע הוא זו"ן דנקודה ד' ונקודה ה', ולפי שיטת היר"א צריך להסביר בגודל מעלת יוהכ"פ אנחנו יש לנו השגה אמיתי רק בבחי' בינה דא"ק בחי' חשובה ובבחי' חכמה דא"ק שהוא בחי' חכמה וחסדים הם אורות יותר נעלמים שאין לנו כ"כ השגה חזה מעלת יוהכ"פ על דרך מעלת בינה על החכמה מצד התחתון.

לסיום דברינו הננו להעיר בזה עוד נקודה אחת: דהגבורות הנמשכים בהושע"ר הוא הבחי' של כלי ורוחא דמוחין דחכמה וכמו שביאר הח"ח שגם בבחי' המוחין דפנים בפרטות צריך ג"כ כלי ורוחא לזיווג.

בענין הצדיקים

- א. ע"י בספר המדות ח"א אות צ' ס"י קסג וז"ל על ידי השתטחות על קברי הצדיקים הקב"ה עושה לו טובות אע"פ שאינו ראוי לכך.
- ב. ע"י שבאים להצדיק נחשב כאילו הצדיק בעצמו אומר התפלה (משמעות דברי רבינו ע"י ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"י ב אות ו בביאור ואמרת עפ"י הגהת הרב מטשערין וכדמפרש זה החיי נפש אות מ).
- ג. עיקר כח וקדושת הצדיק הוא ע"י שאותו ומקושר בשרשי נשמותיהם של כלל ישראל (ע"י ליקוטי תנינא ס"י א' וס"י רפב וחי נפש אות מב).
- ד. אין הכוונה ח"ו בהתקשרות לצדיק לעשותו כאמצעי ח"ו בינינו לבין קוננו, רק כמו שליח צבור. והאדם הפרטי והצדיק יחד מתפללים להקב"ה כיון שהצדיק נחשב כמו השליח צבור כמבואר בליקוטי הלכות ה' תפלין ה' ב אות יד וכמו שביאר ר' אברהם בר' נחמן בביאור הליקוטים שעל התורה ואלה המשפטים אות יז וחי נפש אות מד.
- ה. הביאור הנשמות ישראל הם קומה אחד של הצדיקים ואנשים הפשוטים ונעשה תפלה אחת מהאנשים הפשוטים יחד עם השליח צבור דיודע לרצות את קונו דהוא הצדיק והשליח צבור צריך לצבור, והצבור צריך לשליח צבור, וביחד עושים תפלותיהם פירות למעלה כמו הכהן גדול וכלל ישראל (ע"י ליקוטי הלכות ערובי תחומין הלכה ה' אות לו והל' חנוכה הלכה ד אות ג וחי נפש אות מה).
- ו. אסור לחשוב שהצדיק יכול לפעול איזה דבר מעצמו ולבקש ממנו שהוא בעצמו יעשה איזה דבר בהבריאה או איזה המשכה, דזה עבודה זרה ממש לחשוב שיש איזה פועל אמיתי בהבריאה חוץ מן המאציל העליון ח"ו, דאין כח לשום נברא או נאצל לעשות מעצמו כלום, ורק

ע"י החבטלות להמאציל נותן להם המאציל כח לעשות ולהמשיך דברים לתוך הבריאה, וממילא מי שבא לציון הצדיק ומבקש מהצדיק איזה בקשה וכוונתו רביד הצדיק למלאות הבקשה מעצמו ולא שהצדיק נצרך להתפלל להכורא ורק בידו הכח לשנות ולעשות, הרי הוא עובר לזולתו ח"ו. ולפיכך יראה האדם להזהר בדבורו וכמחשבתו שלא לדבר שום דיבור דיהיה משמע ממנו כאילו הצדיק בעצמו יש לו כח וממשלה מעצמו ח"ו, ואם נמצא לפעמים דצדיקים דברו כן, הוא בשביל שהיתה מחשבתם ניכרת דכל כוונתם דהצדיק יתפלל בשבילם ולא ח"ו שיש לו כח עצמי ח"ו. ובמקום שיש חילול ה' אין חולקין כבוד לשום רב אפילו גדול שבגדולים ויהיה מי שיהיה. שבדור השפל הזה דהאנשים לא יודעים בין ימינם לשמאלם אין להשתמש בלשונות דיש להם משמעות כאילו יש לצדיק איזה כח עצמי, דאולי יטעו בהם אנשים ח"ו ויהיה בזה חילול ה' ח"ו רחמנא יצילנו. (עי' בדברי הרמ"ק באילימה ובנפש החיים שער ג' פ"ט וחיי נפש אות י').

ז. מי שיאמר ח"ו דהנהגת העולם הוא תלוי ביד הצדיקים לכדם (בלי בחי המאציל) והם עושים ר"ה ושופטים את העולם מעצמם בלי שליטת הבורא שהוא העושה הכל ולא שתלוי הכל בידו יחברך שמו, הוא טועה כמו פרעה ונכוכדנצר וחירם מלך צור שהסירו השגחת ה' מעולם ועשו את עצמן אלהים אחרים. דהיינו לחשוב שהצדיקים מצד עצמן הם המושלים על הבריאה זהו כפירה גמורה. (ואין כוונתי ח"ו להקטין כח הצדיקי אמת דנמצא בספרים ובליקו"מ דהם העושים ר"ה וכו' וכוונת הספרים דהם מבטלים כל הדינים ע"י שמתפללים להשי"ה ומבטלים את עצמן אליו ית' וממשיכים דרך עבודתם רחמי השי"ת על העולם.) דאין פועל אמת בהבריאה ושופט ועושה, רק המלך הקדוש לבדו, והצדיקים הם בטלים לפניו ואין להם שום כח עצמי כלל וכלל ח"ו, והעבודה היא מיוחדת רק לפניו, ומי שמגדיל את הצדיקים להראות כאילו הכל בידם ואין אחד שעל גבם וכאילו שהם השולטים האמיתיים שבעולם ומבקש את צרכיו מהצדיק, עובר ע"ז ומחלל את

שמו יחי' ומצער את הצדיק בלי גבול, ויותר טוב שלא היה בא כלל להצדיק, דכבר בקש יעקב אבינו ע"ה שלא ליקבר במצרים כדי שהמצריים לא יעשוהו ע"ז ויעבדו אותו כמבואר בחז"ל "כשם שנפרעין מעובד עכו"ם כן נפרעין מהעכו"ם עצמה" (עי' דברי הרמ"ק באילימה על הי"ג עיקרים ובדברי הרה"ק מקאמארנא בכראשית על הי"ג עיקרים. ועי' נפש החיים שער ג' פ"ט וחיי הנפש אות י' ודברי הרה"צ רבי ר' יונתן אייבשיץ בספרו על הקבלה דלא נדפס.)

ה. וכדי שהדברים יהיו ביתר בהירות אעתיק לשונו של ר' אברהם ברי' נחמן ז"ל בואלה המשפטים סי' י אות יז חז"ל ואגב אורחיה נלפענ"ד לכתוב בזה על אודות המבואר ברמב"ם דאסור לבקש משום אדם שיבקש ויתפלל בעדו כי הוא כענין האמצעי וע"ז ח"ו, ויש להתפלא ולתמוה מכמה מקראות ומאמרי חז"ל שמבואר בהם שבקשו נפשות ישראל משה רבינו ע"ה ושמואל הנביא שיבקשו ויתפללו בעדם, ולזאת נראה מבואר שכל דברי חז"ל על אודות האיסור הנ"ל הוא כשמתכוין לעשות בזה את מי שמבקש מאתו לאמצעי ח"ו, אבל אם אין כוונתו זולת הענין תפלה בצבור שמעוררין זה לזה לבקש ולהתפלל יחד על צרותיהן בכלל ובפרט אין בזה שום איסור כי כל אחד מחויב להשתתף בצרות חבירו וגם החכם והצדיק בעצמו מוכרח שיבקש לנפשות הנלוים אליו לבקש בעדו אע"פ שאצלו לבד כל השלמת התפלה כאשר ביארתי בזה במק"א מדבריו הקדושים כי כל נפשות ישראל נחשבים לחלקי השכינה העמוסים מני בטן כנודע ואמצעי כביכול בין כל העולמות ובין השי"ת בעצמו כביכול כמובא בזה בדברי האריז"ל וכו'. אבל בכל זה תבין לפי הנ"ל שנפשות ישראל נצטוו ומוזהרים לבל יעשו שום שיחוף ואמצעי בינם ובין השי"ת על אשר באמת לא נמצא ביניהם שום אמצעי כי הם עצמם האמצעי והשכינה כיבכול זולת מצד המעלה והיתרון שנמצא ביניהם כל אחד על חברו כי אין שני בני אדם שוין כנודע, ובפרט (עם) נפש הצדיק הנ"ל מוכרחים מאד להתחבר בתפלותיהם בכלליות הצבור ובפרטיות

נפש הצדיק והחכם שבהם, וגם אעפ"כ מוכרחים כולם להצטרף גם בתפלת הפושעים והרחוקים שבהם כי גם זה מענין בהכרח כד אתי יתרו כו' ע"כ דבריו הקדושים הקילורים לעינים דאין להצדיק שום ממשלה עצמית ח"ו והוא צריך התפלה ג"כ, ואפילו נצרך שהמתקשרים אליו יבקשו עליו רחמים גדולים דאין גדלות לפני המקום, דכולם נצרכים אליו ית"ש רק שהצדיק יודע יותר לרצות את יוצרו מרוב השגחו בו ומעשיו הקדושים.

י. בקשר למה שהבאנו דאסור לבקש מאמצעי להתפלל כדאי בפיה"מ להרמב"ם מס' סנהדרין בפירוש העיקר החמישי, וא"כ היאך מותר לבקש מצדיק, כבר דנו בזה כל האחרונים: המבי"ט בס' בית אלקים שער התפלה פי"ב שתירץ דכיון דצדיקי עולם הם אנשים כמותם אין מקום לחשוש שהאדם יחשוב אותם דהכח בידם מצד עצמם, משא"כ ברואי עליונים. ולפי דעתו אפשר דצדיק לאחר מותו דכבר נתפשט ממקרי הגוף היה מקום לאסור לבקש שיתפלל בעדו, ובאמת כן היא שיטת המהרי"ל בה' תענית ומובא במ"ב סי' תקפא ס"ק כז ובשעה"צ שם ממצ"ן להבה"ט א"ר ופמ"ג בא"א סוף סי' תקפא וז"ל ואל ישים מגמחו נגד המתים אך יבקש מהשי"ת שיתן עליו בזכות הצדיקים שוכני עפר. אבל כמה אחרונים חולקים על המהרי"ל בזה כמבואר בשדי חמד מערכת ר"ה פי' א' ס"ו ובשו"ת מנחת אלעזר ח"א סי' פח דמתירים, וכן נהגו החסידים. וטעמם, דנקטו כמ"ש בשו"ת ח"ס או"ח סי' קסו דהאדם אצל חברו כיון דמצווה לגמול חסד עמו, יכול לעשות כן ולהתפלל עליו ואינו דומה למלאכים דאין להם מצווה להתפלל עליו, וזה שייך ג"כ בצדיקים, דגם צדיקים הנפטרים מתפללים על החיים. אבל יש לעיין עדיין דכיון דלמתים חפשי ואין להם בחירה ועבודה כמבואר באבות דר' נתן דאפילו אברהם יצחק ויעקב אין להם בחירה לאחר מיתתם, וז"פ הפסוק דכלב חי הוא יותר חשוב ממלך מת. ומה שמדובר בחז"ל דמתפללים על החיים כבר ביארו המקובלים דאותם היחודים שעשו בחיים ממשיכים ליחד, אבל לא שיש להם כח

לעשות יחוד חדש וא"כ אין להם מצות חסד. ואף שי"ל דצדיקים במיתתם קרוים חיים ומהויבים במצוות, זה כבר ספק בפוסקים ורוב פוסקים אומרים דאין להם חיוב כבר. ורבינו הקדוש דהיה מוציא את בני ביתו בקידוש של שבת, שאני רבינו הקדוש דהיה נכנס בגופו, או שאני נשמות דשייכים לגלגול של יעקב אבינו דלא מת ממש עיי תענית ה. ועיי רע"א סוף כתובות ועיי בהגהות החיד"א על ספר חסידים ועיי באחרונים בענין אם מותר לילך לקברי צדיקים ויש להאריך הרבה ואב"מ. עכ"פ צ"ל דסומכים על השו"ת מהר"י ברונא סי' ער"ה דכוחב בענין אמירת מכניסי רחמים דהרבה פוסקים רצו לאוסרו (עיי קרבן נתנאל ספ"ק דר"ה וע"ע צמח צדק שרש מצות התפלה בספר דרך מצותיך פ"ז ועוד) וי"ל דאינו אלא דרך שפלות ועבדות שמדבר בפני המלך ומבקש ליועציו לדבר למלך, והוא בוש בדבר להתקרב אל המלך ואין זה דרך אמצעי כלל. ואכתי י"ל דענין זה של מהר"י ברונא שייך אצל מלאך דאדם רוצה להתפלל להקב"ה והוא מתבייש לדבר אתו פא"פ ולכן הוא פונה למלאך, אבל כוונתו להשי"ת. אבל לבקש מצדיק שיתפלל בעדו אמאי אין בזה איסור שזה כנגד העיקר החמישי מהיי"ג עיקרים שהביא הרמב"ם בפיה"מ פ"י דסנהדרין, שאין ראוי לשומם אמצעי בין בני אדם להקב"ה אלא שיכוונו כל המחשבות לנגדו ויתרחקו מזולתו, וצ"ל כמבואר בשו"ת מהר"ם שיק או"ח סי' רצג דקים להו לחז"ל דהמתים מצטערים בעד החיים וא"כ מהאי טעמא אם באים החיים בעת צרה על קברי המתים לומר שאין להם ישועה אם לא ירחמו עליהם מן השמים בודאי המתים מצטערים טפי, וא"כ אתי שפיר דאם זכותם כדאי דאינם ראויים לעונש שיצטערו, מרחם ה' בזכותם, עכ"ד.

ונמצא דלמעשה לבקש שצדיק שנפטר לעולמו יתפלל בשבילו, אין בזה איסור אמצעי לפי מה שהבאנו בסעיף הקודם מר' אברהם ב"ר נחמן עפ"י הליקו"מ דגם האיש וגם הצדיק מתפללים יחד ואין זה גדר אמצעי רק שהצדיק יחד עם האדם מתחברים כמו שליח צבור לבקש מה'. ולפי שו"ת מהר"ם שיק אין בזה איסור דאין נותנים לו שום שררה

רק מודיעים הצער להם שיצטערו עמו ובצערם יהיה לו ישועה ג"כ, והשני תירוצים הם כמעט מהלך אחר דזהו הוספת זכותים להמתפלל כשעוד אחד מתפלל ומצטער עמו, ובפרט כשהוא צדיק.

והעומק של החידוש של ר' אברהם ב"ר נתמן הוא כשהצדיק והנשמה הפרטי מתאחדים בתפלה הם מתאחדים ממש דהם נשמה אחת דכלל נשמות ישראל בשורש הם נשמה אחת חלקים מהשכינה וממילא אין כאן אמצעי כלל רק תפלה אחת מכלל נשמות ישראל (ועי' בשיחה של האדמו"ר מחב"ד בליקוטי שיחות דגם ביאר כן, וע"ע מה שהאריך בזה בספר על הצדיקים ואכמ"ל).

יא. ועכשו יש לבאר מאי דאיתא בהרבה ספרים על צדיק הענין שהוא מעלה כל התפלות ומוריד השפע כמבואר ברמ"ק בס' אילימה עין כל חמר ב' פ' י"ד ובפרדס שער ל"ב שער הכוונה פ"א וכן בספרי רבינו ז"ל ור' נתן מלא מלשונות כאלו, וכן מובא בחיד"א במדבר קדמות בשם זקנו החסד לאברהם מערכת צ' אות ו' ח"ל כשיש צדיק אחד בדור, השכינה עמו ובאמצעותו נוטלת שבח ותפלות כשרי ישראל ועבודתם ע"י הצדיק ההוא ראש הדגל וכו' וממשיך החיד"א שם וזה שאמר הכתוב אין האשכול לאכול בכורה אותה נפשו, פ"י אשכול איש כל כמ"ש ז"ל שהכל מתקבץ על ידו, והוא צינור לקבל ולהעלות ולהוריד השפע עכ"ל, אין הכוונה ח"ו משם שצריך לבקש הצדיק שהצדיק יעלה תפלתו, דלמעשה הצדיק הוא רק כגרון ביד החוצב והכל תלוי בידו ית"ש ורק עבודת הצדיק הוא להתלל להשי"ת להעלות התפלות ולהוריד השפע, ונחשב כאילו יורד על יעדו, כיון שהוא הממשיך העליה וירידה ע"י תפלתו ועבודתו, ואין להשתעבד אל הצדיק כלל ח"ו ח"ו רק למעשה הקב"ה מנהיג שע"י שהצדיק מתפלל בעדו נתעלה תפלתו ג"כ, והפניה של האדם הוא רק לבוראו והוא מבקש מהצדיק שהוא ג"כ יתפלל עמו ועי"ז נתעלה תפלתו, אבל לא שהוא נצרך להם מצד עצמם, וא"כ הטעם דהולכים אל הצדיק הוא רק משום דכך רוצה הבורא דהתפלות יתעלו ע"י זכות הרבים וכפרט הצדיקים, אבל לא

שפונה אל הצדיק מצד עצמו ח"ו ח"ו, דאין לאדם השתעבדות רק אל הבורא, רק הבורא מצוה לו שישתף עם תפלתו את תפלת הצדיק בבחי' תפלת רבים וכלל נשמות ישראל ועבודת הצדיק להתפלל לה' להעלות תפלתו, וא"כ מה שנצרכין אל הצדיק הוא בשביל פניותו אל הבורא ואינו עושה מן הצדיק שום מציאות כלל, ואפילו שהצדיק למעשה מעלה תפלתו (מצד עבודתו ע"י תפלתו להשי"ת כיון דהכל ע"י תפלתו הוא כגרון ביד החוצב דהיינו הכל ע"י כת הקב"ה דשומע תפלת צדיקו ומעלה את עבודתו) אין הוא פונה אל הצדיק כדי שהצדיק יעלה בגדר אמצעי ח"ו רק בגדר התחברות.

והביאור ביחד עמקות י"ל עפ"י המבואר בצמח צדק לענין הפייט מכניסי רחמים דאף שהסכים עם האוסרים לאומרו, בדרך מצותיך חזר בו בהגותו לר"פ נר ד' שבתורה אור כ"ג וז"ל הענין כאן הפי' שמבקשין מהן דבר ח"ו רק להיות בבחי' שליח השפע מלמעלה וכן הן מעלין התפלות וז"ל עוד באור תורה בראשית כרך ה' עמ' תתקמט בשולי הגליון, וכזה אפשר לומר מה שאומרים בסליחות למלאכים מכניסי רחמים הכניסו תפלותינו והקשו על זה שנראה כאילו עושה אותם אמצעים ח"ו בינו להקב"ה וזה איסור גמור שהרי אפילו במדותיו ית' אע"ג שמויחד בהן בתכלית מ"מ ארז"ל בכל קראנו אליו, אליו ולא למדותיו מכ"ש וק"ו לקרוא למלאכים שהן נבראים ולא איהו וגרמוהי חד בהון, אך הענין כי אין הענין שמבקשין מהן דבר ח"ו רק להיותו בחי' שליח להוליך השפע מלמעלה למטה וכן הם מעלים התפלות עכ"ל.

ותמצית דבריו דבאמת אסור להיות ככונתו לבקש מצדיק וממלאך שיעלה תפלתו דהרי הם כמו גרון ביד החוצב דרק הבורא הוא בעל הבית והוא יחליט אם הצדיק והמלאך יעלה תפלתו, רק כיון שלמעשה הם הגרון ביד החוצב להעלות תפלתו שייך לשון לבקש שהצדיק והמלאך יעלו תפלתו, ואין הכוונה דמבקשים מהצדיק או מהמלאך דאין

להם כח עצמי כלל, רק לבקש מהשי"ת דיגרום דהצדיק או המלאך יעלה תפלתו.

וא"כ מה שמבקש מהצדיק שיחפלה בעדו הוא להתאחד עם הצדיק שג"כ יחפלה בעדו, ומה שהצדיק מעלה ומוריד השפע זהו עבודת הצדיק מצד עצמו להתפלל להשי"ת להעלות ולהוריד השפע, וזה אינו תלוי ביד הצדיק רק כמו הגחון ביד החוצב ואינו תלוי רק בידו ית"ש, ואין הפניה בזה אל הצדיק כלל רק אל השי"ת שהוא למעשה ממשיך שפעו על ידי הצדיק ומעלה תפלת הרבים ע"י תפלת הצדיק.

וא"כ היסוד הוא דהפניה להצדיק הוא רק עבודה שלו דישתתף עם עבודת הפרט, אבל ההנהגה העליון דשורה על הצדיק זה אינו תלוי על הצדיק רק זה תלוי בידו ית"ש שהוא מנהיג את הבריאה ע"י צדיקיו, וזה דבר עמוק ולא הארכתי בו רק להוציא מלבם של תועים ומן המטעים שחושבים ח"ו לפנות אל הצדיק שיעלה תפלתם כאילו הוא ביד הצדיק בלי ביטולו להשי"ת ואסור לפנות אליו באופן כזה אע"פ שבאמת הוא מעלה ע"י עבודתו ותפלתו, דפונים אליו רק שהוא ישתתף בתפלתו אחר יחד, וממילא הקב"ה מעלה תפלתו ע"י תפלת הצדיק, וממילא רק בידו ית"ש תלוי אם באמת חתעלה תפלתו, ואסור לפנות בדעתו לעשות מציאות מהצדיק כאילו השפע תלוי בו ח"ו מצד עצמם ודו"ק היטב.

י"ב. וכדי להבין הענין קצת יותר יש להסביר היחוד של אצילות דאיהו וחייהי וגרמוהי חד בהון (אע"פ שיש לדעת דנשמות הצדיק דאצילות אינה אלקות כלל כמבואר ברי אהרן סטראשאלער ובדברי ר' יצחק אייזיק האמיל דנשמות של אצילות אינן בגדר אלקות דרק איהו וחייהי וגרמוהי דהם האורות והכלים של האצילות הם אלקות אבל לא הנשמות והמלאכים של אצילות, אבל יש דרגא של נשמות של אצילות שהן בגדר אלקות כמבואר בכ"ה בספרי חב"ד בס' השיחות תורת שלום שיחת י"ט כסלו תער"ג, וצ"ל דנשמות אלו הם יותר פנימיים דשייכים לכלים דאצילות ולא לגדר נשמות דאצילות דהיינו חיצוניות דפנימיות

ונקראים נשמות כיון שהם חיצונים לפנימית דפנימיות הכל תלוי בערכין כמבואר בתניא ההגדר של הביטול הוא בבחי' אור הבטל במאור דכל הספירות של אצילות הם בטלים בבחי' מקצת האור בטל כמקור המאור ואינו עולה שם כלל, ואעפ"כ בכח הפלא של הבורא יש בכחו לקיים מציאותן דיהיה עצם הכלים של אצילות קיימים, והנה יש לדעת דאע"פ דהתפיסה בכל ספירות של אצילות מגלה התנלות של עצמותו ית"ש ממש דהיינו כשקורים הוי"ה ואלקים מדברים ממש מהעצמות המתגלה ע"י ספירה זו (בסוד הקו המתלבש בתוך הספירות) הסיבה לכך הוא רק מחמת ביטולן של הספירות, דהספירות נגלה ביטולן שאין להם מציאות עצמי כלל כמו אור דבטל במאור וז"ס דהכל תלוי בחכמה דהיינו בכיטולן ואין הקב"ה שורה רק בדבר הבטל לפניו בבחי' חכמה כח מה, וממילא אם האדם פונה לחכמה דאצילות אסור שיהיה כוונתו דחכמה דאצילות יעשה לו דבר, דאליו ולא למדותיו אמרו חז"ל. אלא הכוונה דהא דהעצמות מלוכש בתוך חסד דאצילות דרך הקו, הרי א"כ כוונתו הוא צריך להיות רק אל המאציל דמתגלה כאן דרך ספירה זו ואסור לחשוב על הספירה מצד עצמו דאין לו כח עצמי כלל ואדרבה באצילות נגלה ביטול זה ודון מינה ומינה לענין לבקש מצדיק דאין לבקש ממנו כלל שום דבר בגדר עצמי, שאין לו כח עצמי כלל, והפניה הוא רק להבורא וכל כוונתנו אליו ולא למדותיו וכ"ש שלא להצדיקים ח"ו, ורו"ק.

ואסור לבקש מצדיק צרכיו אפילו יהיה כוונתו להא"ס המתלבש בתוך נשמת הצדיק של אצילות, דאע"פ שאצל הספירות מותר, כיון שמתחברים עם המאור, הטעם דמותר דכיון דבטלים בהמאור כוונתו על העצמות ולא על הספירות אבל אצל צדיק כיון שהוא חושב על הצדיק לפי השגתו בהצדיק למעשה כוונתו על הכלים של הצדיק ולא בנשמת הצדיק של אצילות דהוא אינו מיתפס במחשבתו דהא אין שום ציור באצילות כמבואר בכתבים, ועבר בהגשמה, אע"פ שיאמר דכוונתו אל העצמות המתלבש בהצדיק, הרי

זה עבודה זרה, דכל השגתו בצדיק הוא רק בגדר העולמות ביי"ע דאין לו השגה בנשמת הצדיק מצד אצילות שבו, וכמו שאסור לבקש מצדיק שנמצא בגופו דבא מביי"ע ולהשוב על האלקות האא"ס המתלבש בגוף הצדיק כיון דגופו מביי"ע שאינו מתחבר עם האא"ס וממילא עובד ע"ז כיון דהכלי מביי"ע דהיינו גופו אינו באחדות עם האור ונקרא ע"ז גם לבקש מצדיק של אצילות אם הוא מצייר הצריך לו בתמונה גשמי או שכלי שהוא בחי' ביי"ע שבו, כיון שכל השגתו בהצדיק הוא רק דרך הגילויים של הצדיק של תמונתו ושכלים שהם גילויים על הנשמה שלו מביי"ע וממילא לא מתאחדים עם האא"ס ולפיכך נחשב כמו ע"ז ממש אפילו בנשמה של אצילות.

ואע"פ שהרבי התיר בליקו"מ תורה ד' וידוי לפני הצדיק והטעם דבאמת הצדיק מבטל עצמו נחשב כאילו התודה לפני הקב"ה כיון דאין המתודה חושב לעבוד או את הצדיק ח"ו רק מבקש ממנו עצה על חטאיו וכדרך ממילא כיון שהצדיק מבטל את עצמו נחשב כאילו התודה לפני המאציל, אבל אם אדם ייחד עבודתו לאא"ס המלוכש בצדיק כיון שהתפיסה שלו בצדיק הוא בכליו של הצדיק דנמצאים מביי"ע פשוט דנחשב כמו עובד ע"ז דאין התמונה והשכלים של הצדיק מתאחדים עם אצילות דהם נמצאים ממש מביי"ע.

ולענין אם מותר להתודות לפני הצדיק לאחר מיחתו דאז אין כוונתו רק לבקש ממנו עצה דהא אינו שומע עצתו. אז הדרך הנכון להתודות לפני הקב"ה, אבל כיון שעומד על ציון הצדיק נחשב כמו התיקון דא' בליקו"מ ח"א תורה ד' של ודוי לפני הצדיק, אבל לא שהוא יחשוב ליחד עבודתו להא"ס המתלבשים בהצדיק דזהו איסור חמור רק יתודה לפני הקב"ה ויכוין שהצדיק שומע ג"כ ומבטל עצמו להשי"ת ובטל בו, ונעשה התיקון ג"כ של ודוי לפני הצדיק.

וכן משמע בדברי הרה"ק מטשערין כביאורו לתורה הנ"ל חלה"ק ואח"כ כשבא על קברו הקדוש ומפרש כל לבו לפני השי"ת ומרבה בתפלות ותחנונים וידוים וכו' ומתפלל לפני השי"ת שיראהו הדרך

הנכון והישר לפי שורש נשמתו שיזכה עי"ז לתשובה שלמה ולעבוד אותו ית' באמת ושיכפר לו על כל מה שפגם וכו' בפרט בזכותו של הצדיק הקדוש ואומר הוידוים בתוך פנימיות לבכו עד שהדיבורים יוצאים מתוך עצמותיו בכחי' כל עצמותי תאמרנה היינו שהדיבורים יוצאים מתוך פנימיותו ועצמיותו של המחודה עי"ז ממילא נמשך כל האיברים וכו' בתוך הדיבורים ואומר כל הנ"ל על סמך דעתו של הצדיק הקדוש ז"ל בהתקשרות גמור אליו בכל לבבו שהוא יעשה ויגמור כל התיקונים הצריך לנפשו ורוחו ונשמתו אזי יאמין בבירור שבודאי נחרבו עי"ז כל בניי המלכות דסט"א והוציא מהם כל הצירופין ונבנו בניי המלכות דקדושה ואז ממילא ידע הדרך הישר לפי שורש נשמתו וכו' עכ"ק.

ובאמת לא היה ראוי להאריך בדברים דקים אלו על פני הכתב אבל מאחר וראיתי טועים ומטעים בדברים כאלו שהשתיקה יפה להם הוצרכתי להאריך, והכי טוב ששום אדם לא יפלפל ולא ידבר בדברים שאין לו השגה בהן ויתן מחסום לפיו ויתפלל בתמימות להשי"ת כמו שנהגו אבותינו ורבותינו בכל הדורות ולא יבלבל אנשים בדרכים חדשים שונים ומשונים דיכול להיות סתירה להאמונה הפשוטה המסורה לנו מאבותינו ורק זהו דרך רבינו ז"ל לילך בתמימות ופשיטות כאמונה פשוטה בלי שום התחכמות בענין הצדיק ח"ו, ולפיכך רע עלינו המעשה דקצת מתחדשים חרטו דיש ענין לדבר עם הצדיק כל צרכם באופן של התבודדות, דבר שלא מזכר כלל בספרי רבינו, דמי שירצה לעשות כן יכול לעשות כן אבל לעשות מזה ענין דיצא מזה טעות כאילו שיש ענין לבקש מן הצדיק בקשות, זהו אינו כדאי כלל, והכי טוב לילך בפשיטות ובתמימות וכל בקשותיו יהיו רק אליו ית"ש, ואם רוצה לבקש מן הצדיק שיתפלל בעדו, מותר להרבה פוסקים, אבל שיש איזה עבודה ח"ו לדבר עם הצדיק צרכיו ולעשות עיקר מן הדיבור אל הצדיק וכו', אין לעשות כן, דזה מבלבל אנשים מהאמונה הפשוטה והצרופה דקבלנו

מהר סיני דהכל תלוי רק בידו ית"ש. והסי"ת יזכינו לאמונה פשוטה בו
ית"ש ולעשות רצונו ית"ש אכי"ר.

לעילוי נשמת

הררר יעקב מנחם בן חיוא דל
הררר חיים נפתלי בהר"ב אליהו דל

לרפואת והצלחת

יוכבד סימא בת צביה
צביה בת שמריצא
יצחק מאיר בן יוכבד סימא
שרה בת מעטל בלימה
ישראל בן שרה
חיים יוסף בן אסתר
ברכה יונה תמר בת מינדעל
ישראל מאיר בן ברכה יונה תמר
הלל בן הני-ה
משה מנחם בן מינדל רבקה
ישי בן הינדא בלומא
אברהם בן גולדה זהבה
יוסף מנחם בן שרה
אברהם משה בן שיינדעל
זהמה בלימה בת אסתר
משה בן חיה

הוספה למאמר בענין הצדיקים

אי בזה"ק ח"ב לת. "מאן פני האדון ה' דא רשב"י" ובבב"א לתיקו"ז כב: דבזמן שאין צדיקים ברור ואין השכינה מצאת מקום לנוח, היא שוודה על הצדיקים ישני עפר.

וכדי להבהיר את הענין יש לבאר את האיסור של ע"ז עפ"י דא"י בס' בן פורת יוסף עה"פ לא יהיה לך אלהים אחרים בשם הבעש"ט ח"ל: שמעתי ממורי שאמר שאלת הפילוסוף אם לית אתר פני מיניה, אם אתה כופר בע"ז אם כן כופר אתה בחלק שהוא ממנו יתברך, וביאר כי יש באדם חצר הכבוד בסוד והברילה הפרוכת לכם, ודרך שם היתה המותרות והצואה. וב"היכל הברכה" סוף פ' וישב ביאר דבריו בסוד הפרסה. ויובן עפ"י הוהר יתרו (פנ.) עה"פ לא יהיה לך אלהים אחרים על פני דר"ל זולת האצילות שהיא פניו כי שם האור מתיחד עם הכלי ונקרא פניו ממש, כמ"ש בזהר אמור (צג:) בקשו פני אל"ן עטרי מלכא (הי"ם) שהוא אחד בהו ואינון ביה, אינון שמה ואידו ושמה מלה חדא הוא ובג"ד אמר דוד את פנד ה' אבקט. ובוהר יתרו (פנ.) על פני לאפקא אפי מלכא (ז"א) דבהו אתחד מלכא קדישא ואינון שמה והוא אינון, וע"י בלש"ם הקדמות ושערים דף טו: והענין דער סוף אצי" כיון שהאור מתאחד עם הכלי דבבל בהאור נקרא אלקות והכל מתאחד עם הבורא, אבל בסוף האצי" יש פתגם ומחיצה. ואע"פ שאורו יה"ש מתפשט בבי"ע ממש (בסוד הארת הקו, וכמבואר בספרי תלמידי בעש"ט שהוא סוד ממלא כל עלמין, וברג"א בהיכלות ובלש"ם הר"ש דף ח:ז) והנח"י של בי"ע הוא אלקות ממש, מ"ם הכלים דיש שם והרוהין ונפשין אינם אלקות כלל כמבואר באר"י. ולפ"ז איסור ע"ז הוא לעבוד את הכלים דבי"ע דכיון שהם לאתר הפתגם אינם בטלים להאור. וע"י בדרך מצותך להצ"צ מצות מילה דבזה טעו דור אנוש דכבדו את הכלים דבי"ע בשביל שהיה בתוכם אא"ס, ואע"פ שידעו דאין הכלים עצמות הבורא, אבל איסור ע"ז הוא לכבד את הכלים דבי"ע שיהשבו לאלקות ושמתאחדים עם הבורא. והאמת היא דמאצי" ולמטה הכלים הם נפרדים. ח"ש הבעש"ט דאף דמלא כל הארץ כבודו ונמצא בכל מקום אסור לעבוד לאיזה דבר שהוא בי"ע, דכיון דמתלבש בכלי כוונתו על הכלי ויש בזה איסור ע"ז, ואפי' אם יכיון בלבו להאור אסור לו לכבד הכלים דבי"ע כמחשבה דבור ומעשה כבוד של אלקות באופן שנראה דסוכר שהם מתאחדים עם האור וכדא"י ביבמות ו: תודה יכול דפי' דתנ"י קמ"ל דאף דהמקדש הוה דבר שבקדושה לא ישתתף לו לשם אלקות. רק דכלים הבטלים להאור לפי דתת בי"ע דהיינו צדיקים ומקדש הייב לכבדם מאד סחמת אור השכינה המתגלית שם ולא במקומות אחרים דמסתתרת השכינה. משא"כ כלים דאינם בטלים דהיינו ע"ז חייב לבזותם. וע"י ברמב"ן פ' ויש עה"פ וישא ישראל ובמדר"ם נבאי חלק התכלית פ"ל ובצמח צדק עה"פ ויקרא לו לעקב אל ובלש"ם דע"ה דף נד:

תפלת הדרך

הוצא לדרך. לאחר שיצא מהעיר אמר תפלה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה יְהוֹשֻׁעַ יֵאָדוֹנָהּ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצִּילֵנוּ מִכָּף
כָּל-אוֹיֵב וְאוֹרֵב בְּדֶרֶךְ, וּמְכַל מְקָרָה וּפְגַע רָע.
וְתַגִּיעֵנוּ לְמַחֲזוֹ חֶפְצֵנוּ לְשָׁלוֹם. וְתַנְנוּ לָחֵן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל-רוֹאֵינוּ. בָּרוּךְ (אֵתָהּ
יְהוָה יְהוֹשֻׁעַ יֵאָדוֹנָהּ,) שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

